

hifi media

MULTIMAGAZIN

PATHOS PATHOS PATHOS

PATHOS INPOL HERITAGE

InPol tehnologija u najboljem izdanju

MUSICSTYLE

Gregory Porter, razgovor s najboljim jazz i soul pjevačem današnjice

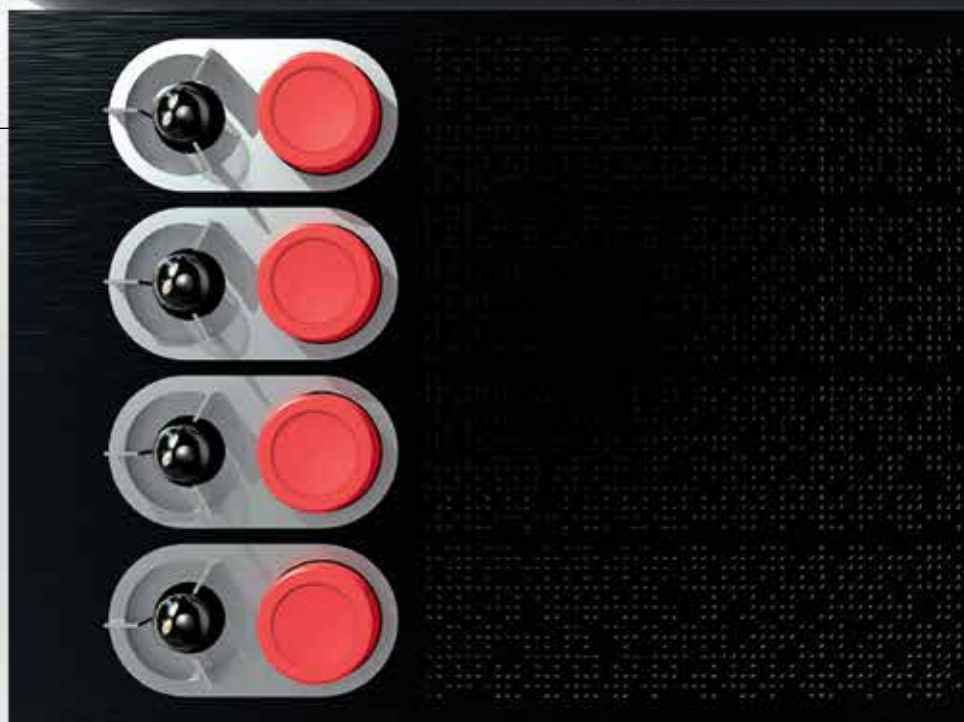
+ The War on Drugs, Husker Du, The Replacements, R.E.M., Damir Halilić Hal...

FILM

Stranger Things - Netflix ponovno osvaja TV gledatelje, Excalibur - Neshvaćeni filmski klasik

AUDIOVECTOR QR3 DAVIS ACOUSTICS BALTHUS 50

Dva zvučnika različite koncepcije i dobrog zvuka

DAVIS BALTHUS BALTHUS BALTHUS

TESTIRALI SMO

Onkyo CP-1050,
Rega MINI A2D,
Naim Uniti Atom,
Electron Audio Red Head,
Magnat MCD 750,
Bose Solo 5,
Denon Heos Bar

MAGNAT MR 780

Hibridni stereo receiver za najviše ocjene

ISSN 1331-1735

9 771331 173008

30 KN | 3.76 EUR | #104 / 2017.

QLED TV

Zato jer zaslužujete
obradovati sebe.

QLED TV

UREDNIK / IZDAVAČ

Andrija Čurković - andrija@hifimedia.hr

TEHNIČKI UREDNIK

Danko Šušar - danko@hifimedia.hr

SURADNICI

Dario Bojanjac, Tomislav Brežičević,
Matko Brusač, Krunoslav Čosić,
Josip Crnički, Jagor Čakmak,
SMS Deutsch, Ivan Dobranović,
Emil Dobrijević, Gordan Gaži,
Davor Hrvoj, Igor Jadan, Neven Kos,
Denis Leskovar, Dubravko Majnarić,
Mario Mlakar, Sven Popović,
Dubravko Toplak, Juraj Vrdoljak

ADRESA REDAKCIJE

Slavonska avenija 2,
10000 Zagreb
Tel. 01/6191 287
Fax: 01/244 55 27
e-mail: info@hifimedia.hr
www.hifimedia.hr
www.facebook.com/hifimedia
https://twitter.com/hifimedia1
https://issuu.com/hifi

TISAK

Grafički zavod Hrvatske d.o.o.,
Mičevečka ulica 7
10000 Zagreb
tel. 01/2499 000
fax. 01/2407 166

NAKLADNIK

Audio centar d.o.o.,
Gajšćak 33, 10000 Zagreb

Sva prava pridržana. Niti jedan dio ovog časopisa ne
smije biti reproduciran u bilo kojem obliku ili zbog bilo koje
namjene bez prethodne pismene suglasnosti izdavača.

PO(D)VLAČENJE CRTE

Krajem godine svi podvlačimo crtu zbrajajući pozitivne i negativne stvari koje su nam se desile kako bi, bar vizualno, ocijenili našu uspješnost u godini koja je na izmaku.

Većina je sklona potiskivanju lošeg, zaboravljanju negativnih situacija koje su se desile, s osnovnim ciljem povratka optimizma prije nego što uđemo u novi ciklus godine koja je pred nama. Netko s više ili manje uspjeha ovakvu cirkulaciju misli obnavljaju godinama i već je za mnoge postala tek rutina koja daje zadovoljavajuće pozitivne rezultate.

U svijetu potrošačke elektronike, koji sve nas na kraju i zanima, takav pristup bi samo zadržao "status quo" stanja unutar tvrtke koji joj osigurava egzistenciju, ali ne razvoj i napredak. Taj imperativ inovativnosti nije uvijek lako postići a niti ga monetizirati. Ima perioda kad tržište vašu "inovativnost" ne shvaća baš onako kako su očekivali razvojni inženjeri i PR stručnjaci.

Jedan od takvih perioda je i godina koja dolazi svojem kraju i koja iza sebe ne ostavlja značajnije tehnološke inovacije i trendove koji bi je svojom pojavom mogli obilježiti. Izuzetak od ove konstatacije bi mogli opravdati jedino uređaji koji se mogu povezati preko interneta s drugim uređajima kućne elektronike (IoT), bežični zvučnici s umjetnom inteligencijom (AI) i s mogućnosti upravljanja glasovnim naredbama.

Razumljivo je oduševljenje potrošača na navedene mogućnosti malih uređaja koji su cijenom postali pristupačni svima, a sa svojim mogućnostima dovoljno napredni i kvalitetni da omoguće korisnicima jednostavnije, preciznije i pametnije korištenje svakodnevnih uređaja u svakodnevnom rutinskim radnjama tijekom dana, bilo kod kuće bilo na poslu. Za očekivati je da će na nadolazećem sajmu CES 2018 ovaj segment proizvoda doslovno eksplodirati i da neće biti tvrtke koja drži do sebe a da neće imati bar jedno IoT rješenje.

To se odnosi i na pametne, bežične zvučnike s glasovnim upravljanjem koji već polako postaju centralni proizvod zabave i komunikacije u svakodnevnom životu. Jednostavnost i fleksibilnost pri korištenju je njihov glavni prodajni okidač i pred njima je svjetla budućnost.

Jedino što u tom cijelom naletu entuzijazma ne mogu "provariti" se odnosi na izjave PR agenata svih proizvođača da su navedeni zvučnici u stanju reproducirati glazbu na način kao što je ona snimljena u studiju. Budimo malo ozbiljni! Ugrađene zvučničke jedinice veličine 5 – 8 centimetara? To vam je slično kao da izjavite u razgovoru s nutricionistom da je fast food hrana odlična za svakodnevnu prehranu. Slažem se da je ukusna i zavodljiva, ali nije adekvatna zamjena.

S tim razmišljanjem vraćamo se u domenu naših testova Hi-Fi uređaja u broju kojeg upravo čitate i sa zadovoljstvom potvrđujemo da glazbu snimljenu u studiju možete sebi kvalitetno dočarati samo ako imate od uređaja bar nešto približne kvalitete kao što su testirani Magnat MR780 ili Pathos InPol Heritage ili Davis Acoustics Balthus 50 ili Audiovector QR3 ili Naim Uniti Atom ili Electron Audio Red Head ili Onkyo CP-1050 ili ...

Andrija Čurković
Urednik

SADRŽAJ

22

Vijesti

- Audio / Video **6**
- iTEHNO **78**

Testovi

- Onkyo CP-1050 **14**
Malo nostalgije ponekad
- Rega MINI A2D **16**
- Davis Acoustics Balthus 50 **18**
Prepoznatljiv Davis zvuk
- Naim Uniti Atom **20**
Kompaktnost
- Pathos InPol Heritage **22**
Hibridni suživot
- Audiovector QR3 **26**
Elegancija i kvaliteta
- Electron Audio Red Head **28**
Poštena igra
- Magnat MR 780 & MCD 750 **30**
1 + 1 = 3
- Bose Solo 5 **34**
Optimalni minimalizam
- Denon Heos Bar **36**
Denon HEOS bežični surround

20

14

30

MusicStyle

The War On Drugs **40**
Sve o samoći

Husker Du
The Replacements **44**
Minneapolis u osamdesetima: Jedno od rodnih mjesta indie-rocka

R.E.M. **46**
Automatic for the People

Razgovor:
Gregory Porter **60**
Vokal na dobrom glasu

Rock recenzije **48**

Jazz recenzije **64**

Film

TV serija:
Stranger Things **68**
Pseudo-Lovecraft i komodifikacija nostalgije

Filmska arhiva:
Excalibur **70**

Boormanov Excalibur - Mit na filmskoj vrpci

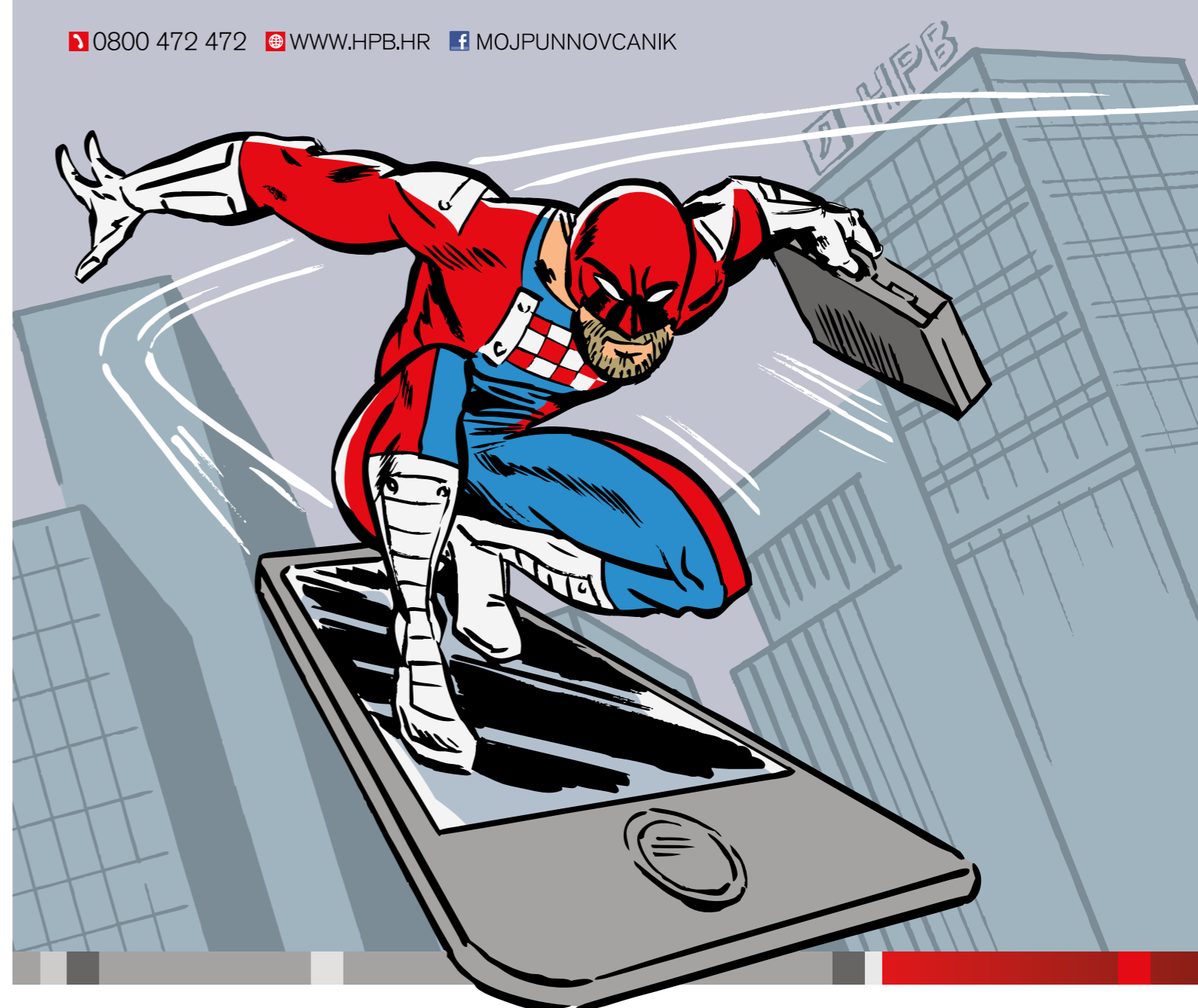
DVD/BD recenzije **74**

46

68

HPB mBanking za poduzetnike Proleti kroz račune jednostavno i sigurno!

Uz ovako jednostavno mobilno bankarstvo za poduzetnike, posao može biti zadovoljstvo. Preuzmi kontrolu nad **poslovnim i osobnim** računima na jednom mjestu te brzo, lako i sigurno upravljaj svojim financijama u svakom trenutku.

PLAĆANJE PUTEM
OPCIJE „SLIKAJ I PLATI”

PRIJAVA OTISKOM
PRSTA

Od 28. do 29. listopada 2017. godine u Sheratonu Zagreb Hotelu održan je 23. po redu sajam potrošačke elektronike - ZAGREB AUDIO VIDEO SHOW.

Na ovom već tradicionalnom jesenskom AV sajmu je izlagalo 24 izlagača iz Hrvatske i Slovenije, a u dva dana održavanja ga je posjetilo ukupno 1.329 posjetitelja. Pored glavnog pokrovitelja, časopisa **hifimedia**, sajam je podržan i od strane **Atlantic Grupe** s osvježavajućim pićem **Cockta** za posjetitelje te zagrebačke urbane radio stanice **Yammat FM**.

Za vrijeme održavanja sajma Zagreb AV Show 2017, u organizaciji časopisa **hifimedia**, održana je i prigodna Hi-Fi radionica za posjetitelje u suradnji s uglednim

britanskim high-end časopisom **Hi-Fi Plus**.

Gosti na ovoj radionici su bili **Alan Sircom** (ugledni novinar i urednik časopisa Hi-Fi +), **Branko Božić** (vlasnik jedne od najdugovječnijih britanskih kompanija za distribuciju high-end audio tvrtki, Audiofreaks iz Londona), a moderator radionice je bio naš tehnički urednik **Danko Šušvar**. Na ovoj Hi-Fi radionici razgovaralo se o novim trendovima u Hi-Fi reprodukciji, novim audio formatima, globalnom stanju Hi-Fi industrije i još mnogim drugim zanimljivim temama.

Preporučujemo vam da video snimku Hi-Fi radionice pogledate na našem YouTube kanalu (**hifimedia @ https://youtu.be/hS_CViktE7w**), kao i video

Hi-Fi radionica - Danko Šušvar, Alan Sircom i Branko Božić (s lijeva na desno)

reportažu snimljenu na ovogodišnjem sajmu na istoj YouTube adresi. Ako su vam zanimljivije fotografije, njih možete pogledati u albumu na našoj facebook stranici (**www.facebook.com/hifimedia**).

TP Vision - Philips

Panasonic Hrvatska

Loewe Hrvatska

Media Audio

Sonus Art

Sigma Audio Konzept

Intek Croatia

Centralnu poziciju ovogodišnjeg AV sajma u Sheratonu hotelu zauzela je tvrtka **TP Vision** sa svojim novim Philips Android i Ambilight televizorima. Osim velike ponude LED LCD televizora, pažnju posjetitelja je najviše zaokupljao njihov 55 inčni 4K OLED televizor serije 9000. Koristi novi P5 procesor, 3-strani Ambilight, podržava dva HDR formata (HDR10 i HLG) i postiže svjetlinu od čak 900 nit. Osim TV segmenta Philips brand je bio predstavljen i s 4K desktop monitorima iz produkcije tvrtke **AOC** te soundbar ozvučenjem iz kojeg stoji **Gibson Innovations**.

Panasonic je dugogodišnji izlagač na sajmu i jedan od omiljenih proizvođača televizora kod naših posjetitelja prikazao je svoj top model OLED televizora oznake 65EZ1000 kao i, cijenom pristupačnijim, model 55EZ950. Nakon našeg testa u časopisu, posjetitelji su imali

priliku pogledati i uvjeriti se zašto smo model 65EZ1000 proglasili najboljim OLED televizorom na tržištu. Izvor 4K slike je bio njihov pristupačni Blu-ray player oznake DMP-UB400.

Domaći zastupnik njemačke tvrtke **Loewe** je u minimalističkom stilu predstavio njihov novi model Bild 5 s pripadajućim soundbar zvučnikom na zanimljivom drvenom postolju. Spoj modernog i klasičnog dizajna je dobio pozitivne komentare posjetitelja a kvaliteta slike na OLED ekranu je taj dojam samo dodatno produbila. Posebnost ovog uređaja je i integrirani tvrdi disk (DR+) s 1TB prostora za pohranu.

Splitska tvrtka **Media Audio** ove godine je predstavila impresivan audio sustav koji se sastojao od: **Martin Logan** Impression ESL11A zvučnika, **Jeff Rowland** Continuum S2 integriranog pojačala, **PS Audio** DirectStream DAC

Junior i gramofonom **Clearaudio** Innovation (Universal ručka i Stradivari V2 zvučnica). Za napajanje je korišten Audioquestov filter Niagara 7000 i strujni kabel Audioquest Hurricane 20A. Pored aktivnog sustava predstavljeni su i novi **Primare** Prism CD player i Integrirano pojačalo, Audiovector QR zvučnici kao i veliki broj proizvoda iz **Harman** grupacije.

Zasigurno najpopularnija i mnogostruko nagrađivana **KEF** Q serija zvučnika ove godine je doživjela svoju 8. generaciju i upravo je zagrebački AV sajam bio mjesto za njihovu domaću premijeru. Seriju čine ukupno 6 novih modela; tri samostojeća, dva bookshelf te jedan centar. Domaći zastupnik i distributer za KEF - **Sigma Audio Konzept**, predstavila je kućno kino upravo s modelima iz nove KEF Q serije pogonjeni, također premijerno, novim AV receiverom NAD T758

V3. Video segment ove prezentacije je bio pokriven, kao i proteklih godina, s projektorom iz ponude tvrtke **Epson** (EH-TW9300).

Sonus Art, jedan od vodećih domaćih distributera audio tvrtki, na sajmu u Sheratonu hotelu je imao hrvatsku premijeru **Bowers & Wilkins** zvučnika serije 700. Ova serija dolazi kao zamjena za vrlo uspješne CM (Compact Monitor) zvučnike, a sastoji od tri samostojeća modela, tri za postavljanje na stak ili policu, dva centralna modela i jedan subwoofer. Osim navedenih zvučnika, prikazani su noviteti tvrtki **Rotel**, **Marantz**, **Dynaudio** i nova pridošlica u njihovoj ponudi - **Astel&Kern**. Ovo je bila i prilika da se po prvi put AK uređaji prikažu na našem sajmu pri čemu su njihovi prijenosni digitalni playeri bili ujedno i glavni izvor zvuka.

Intek Croatia je na ovogodišnjem sajmu predstavio **ATC** zvučni-

ke, **NuPrime** pretpojačalo i pojačalo snage te pravu "poslasticu" **Mytek Manhattan II DAC**. Radi se o uređaju koji integrira veći broj različitih funkcija: pretpojačalo, analognu line sekciju (RCA i XLR ulazi), USB/mrežnim digitalnim pretvaračem, pretpojačalom za slušalice, streaming i MM/MC pretpojačalom. Osim prezentacije hardvera, u dva dana su održane i radionice na kojima su otvo-

rene razne audio teme koje bi se mogle svesti na zajednički naslov "odnos studijskog monitoringa i HiFi aplikacija". Voditelji ovih radionica su bili Kresimir Tomec i Marin Hrašćanec. Nakon par godina izbivanja s našeg tržišta, tvrtka **Audio Centar** je vratila u ponudu renomiranog francuskog proizvođača zvučnika **Davis Acoustics**. Nakon ovogodišnje premijere svoje nove

Audio Centar

Electron Audio

Šmit Electronic

Agram Servisi

Se-Mark

Samsung Hrvatska

serije Balthus na sajmu u Minhenu, premijerno je prikazana i na zagrebačkom AV sajmu. Serija se sastoji od tri samostojeća modela (Balthus 50, 70 i 90), jednog za postavljanje na stalak (30) te centralnog zvučnika (10) za potrebe sustava kućnog kina. Tvrta preko 30 godina ima vlastiti razvoj i proizvodnju zvučnih jedinica, a prepoznatljiva je po korištenju kevlarских membrana za bas/srednjetske jedinice. Partner na predstavljanju je bilo integrirano pojačalo XM5 britanskog proizvođača **Exposure**, za izvor zvuka je korišteno Apple Mac računalo i Wireworld ožičenje.

Domaći proizvođač hibridnih Hi-Fi pojačala i pojačala za slušalice, križevački **Electron Audio**, i ove godine je izložio svoje uzdaničice; hibridno mono pojačalo snage (LEX, 100W), integrirano cijevno pojačalo (RED, 25W), cijevno pojačalo za slušalice (RED HEAD), te hibridno izlazno pojačalo u D klasi (ION). Vrlo zanimljivi proizvodi koje svakako preporučujemo za poslušati.

Kutinski proizvođač **Šmit Electronic** već je etabliran na

domaćem i stranom tržištu sa svojom linijom **SBOX** proizvoda (AV kabeli, dodatna oprema, sredstva za čišćenje...), a ove godine na sajmu je predstavila svoju do sada najkvalitetniju liniju TV nosača. Osim toga, kao ovlašteni distributer, pokazala je i široku ponudu tvrtke **Creative Labs**.

Tvrta **Agram Servisi** premijerno su predstavili na sajmu kineskog proizvođača televizora **TCL** koji osvaja globalna tržišta. Trenutno u Americi zauzimaju drugu poziciju po prodaji, a po prikazanom modelu U55X9006 (X2 serija) nije niti neočekivan taj uspjeh. Navedeni televizor koristi Samsungovu Quantum Dots tehnologiju i QLED panel, kvalitetni soundbar iz produkcije tvrtke JBL i vrlo atraktivnu cijenu.

Iako je na našem tržištu prisutan godinama, veliki interes posjetitelja je pobudilo predstavljanje proizvoda američke tvrtke **BOSE** i to ponajprije zahvaljujući trudu i agilnosti tvrtke **SE-MARK**. Pored nekoliko atraktivnih modela soundbar i bežičnih zvučnika, tvrtka je predstavila i svoju liniju **CUBOT**

Chipoteka

Ubiq Audio & Marohei Cables

Planet Audio

Canyon Audio & Holbo

modela pametnih telefona. Osim njih, predstavljene su slušalice iz produkcije tvrtke **Panasonic** i **Jabees**.

Samsung Hrvatska je minimalistički obilježila svoje prisustvo na sajmu i to samo sa svojim vrhunskim modelom QLED televizora oznake QE65Q8CAMT. Posjetitelji AV sajma u Sheraton Zagreb Hotelu imali su mogućnost provjeriti zašto su svi oduševljeni njegovom kvalitetom slike.

Ljubiteljima kućnog kina tvrtka **Onkyo** je jedan od favorita kad se treba izabrati kvalitetan i pouzdan AV receiver. Ovogodišnja prezentacija bila je koncipirana oko novog modela oznake TX-NR676E koji podržava 7.2 kanale, 4K video, HDR10, Dolby Vision, Dolby Atmos i DTS:X tehnologije. Partner zvučnici u surround demonstraciji su bili njemačkog proizvođača **Magnat** i to serija Tempus, izvor slike i zvuka je bio Onkyo BD-SP353, a slika je projicirana pomoću Optoma video projektora. Osim navedenog AV sustava, domaći distributer **Chipoteka** je prikazala i stereo Onkyo sustav kao i Magnat

Shadow zvučnike te **Ohlebach** kabele.

Slovenski distributer i proizvođač vrhunskih audio uređaja **UBIQ Audio** premijerno je u Zagrebu predstavio seriju svojih novih pojačala oznake Firs One. Ovu seriju čine izlazno pojačalo (AB klasa, 200 W), pretpojačalo s DAC-om i mrežni plejer/streamer, temeljen na Windows platformi s ugrađenim CD snimačem, 8 GB RAM-a i unutarnjom pohranom koju je moguće proširiti do 4TB. Također, prikazan je i njihov uspješni zvučnik Model One SE i UBIQU (amp/dac). Ožičenje cijelog sustava je izvedeno u suradnji s domaćim proizvođačem **Marohei Cables**.

Zagrebački distributer high-end uređaja **Planet Audio** je u dva dana sajma prezentirao dva različita high-end sustava kojima okosnicu čine proizvodi iz ponude tvrtki: **Luxman**, **Tannoy**, **Jadis**, **Isotek** i **Audience**. U oba slučaja prezentacija i reprodukcija sustava je bila na zavidnom nivou.

Uvijek zanimljiv po odabiru proizvođača, slovenski distribu-

Audio Dream

ter **Canyon Audio**, ove godine je na AV sajmu u Sheratonu došao s kolegom Boštjanom Holcom premijerno predstaviti njegov **Holbo** gramofonom s tangencijalnom ručkom. Potpomognut s **Leben** cijevnim pojačalom, **Tannoy** zvučnicima i **Acrolink** ožičenjem, ovaj sustav je dobio samo pozitivne komentare posjetitelja na kvalitetu zvuka. Nadamo se da ćemo uskoro dobiti gramofon i na test.

Sve veću popularnost glazbenih streamera među korisnicima prati i industrija sa svojom širokom ponu-

dom u više kategorija cijena i kvalitete. U premium kategoriji ovakvih proizvoda, britanska tvrtka **Naim** zauzima sam vrh sa svojom linijom Uniti. Interes posjetitelja na ovogodišnjem sajmu je samo tu činjenicom dodatno potvrdio. Osim Naim proizvoda, domaći distributer **Audio Dream** je prikazao još **Harbeth** i **Rayan Speakers** te **Rega** elektroniku.

Uobičajena gužva bila je oko ponude LP ploča i CD naslova u ponudi tvrtki **Aquarius Records** i **Dancing Bear**.

EXPOSURE XM HP POJAČALO ZA SLUŠALICE

toroidalni transformator posebno napravljen za ovo pojačalo. U današnje vrijeme postaje standard da svi uređaji

Britanski Exposure Electronics predstavio je novi proizvod u sklopu svoje XM serije proizvoda. Tvrtka u njoj primjenjuje sve znanje i tehnologiju iz prethodnih serija, ali u kućištu u pola širine od standardnih. Novi proizvod je pojačalo za slušalice kojega su nazvali XM HP, a dijeli veliki dio karakteristika i mogućnosti njihovog pretpojačala oznake XM7. Novo pojačalo može pogoniti dva para slušalica odjednom koje mogu biti spojene balansiranim XLR konektorima ili standardnim 6,3 mm konektorom za slušalice. Kućište je napravljeno od aluminijske, a u tvrtki navode kako su posebno ponosni na ugrađeni

imaju digitalne ulaze XM HP nije iznimka, sa stražnje strane nalazimo po dva koaksijalna i optička digitalna ulaza te USB konektor za spajanje na računalo s podrškom za PCM do 24bita/192kHz i DSD x64 (DoP). Osim navedenog, HP ima i gramofonski ulaz (MM) kao i linijski izlaz pa može poslužiti kao pretpojačalo. Uređaj je dostupan u crnoj ili srebrnoj boji po cijeni od 1.299 funti. **INFO:** Audiocentar, tel. 091 500 2535, www.audiocentar.hr, www.exposurehifi.com

PIONEER NC-50DAB, UNIVERZALNI HI-FI SUSTAV

S uređajem NC-50DAB Pioneer donosi kombinaciju pojačala, CD playera, mrežnog playera, digitalnog i internetskog radija po prvi puta u klasičnom Hi-Fi formatu, omogućujući u razumnom paketu raznovrsnost, funkcionalnost i kvalitetu reprodukcije Hi-Res audio zapisa. Korisnicima je na raspolaganju niz streaming servisa poput Tidala, Deezer i Spotifyja, kao i tisuće radio-stanica putem Tunelna. Omogućen je i DAB+, u kojem u Hrvatskoj baš i ne možete uživati, kao i reprodukcija s CD-a, ili USB-a. U vašim omiljenim glazbenim servisima možete uživati putem WiFi-a/WLAN-a, a moguće je i povezivanje pametnih telefona s uređajem putem Bluetootha. Uređajem se može jednostavno upravljati putem aplikacije. Nova multi-room funkcija FireConnect

omogućuje streamanje sadržaja u bilo kojoj prostoriji vašeg doma unutar kućne mreže. Digitalna pretvorba povjerena je SABRE32 Ultra DAC (ES 9016) čipu, a ugrađeno pojačalo može isporučiti 50 W/kanal pri impedanciji od 4 Ohma. Posjeduje dva USB ulaza (tip A), za spajanje memorijskih uređaja, ali i LAN mrežni priključak, kojim se značajno podiže digitalna i strimerska funkcionalnost uređaja. Ostali digitalni ulazi podrazumijevaju po jedan koaksijalni i optički ulaz, a tu je i analogni audio ulaz, ako na NC-50DAB želite spojiti, npr. gramofon. Ovaj zanimljivi "sve-u-jednom" uređaj je dostupan na našem tržištu po cijeni od 5.990 kuna. **INFO:** Helikop, Tel. 01 23 14 555, www.helikop.hr, www.pioneer-audiovisual.eu

MAGNAT SIGNATURE

Magnat je predstavio dva modela samostojećih zvučnika u sklopu svoje najjače Signature serije. Novi modeli su 1105 (14.399 kn/par) i 1109 (21.999 kn/par). Modeli su bazirani na prijašnjem većem zvučniku 1100. Manji model 1105 ima ugrađenu bas i bas-srednjetonsku jedinicu promjera 170 mm, napravljene su od kombinacije keramike i aluminijske materijala. Veći model zvučnika, uz navedene visokotonske jedinice, koristi dvije veće bas jedinice. One su promjera 200 mm, dok je srednjetonska jedinica ostala identična onoj iz modela 1105 i promjera 170 mm. Najveća

zanimljivost ovih zvučnika je način na koji reproduciraju visoki dio spektra. Oba modela imaju ugrađene po dvije različite visokotonske jedinice, jedna je promjera 30 mm, a druga 20 mm. U Magnatu tvrde kako ove dvije jedinice u kombinaciji mogu reproducirati daleko iznad frekvencija koje ljudsko uho može čuti odnosno čak do 55 kHz. Više informacija o ovim modelima potražite na službenim stranicama proizvođača (www.magnat.de) ili kod domaćeg distributera. **INFO:** Chipoteka, tel. 01 233 88 44, www.chipoteka.hr

NOVI ONKYO STEREO RECEIVERI

Onkyo je proširio svoju ponudu stereo receivera s još dva modela. Model oznake TX-8250 je napravljen da bude univerzalno pojačalo za svakodnevnu upotrebu u svim situacijama, pa tako uz klasične analogne i digitalne ulaze ima mogućnosti streaminga s većine modernih servisa i tehnologija. Chromecast ugrađen, FireConnect™*2 sa Blackfire, DTS Play-Fi®*3, Spotify®, TIDAL, Deezer, Tuneln. Uređaj se može kontrolirati preko Onkyo Controller™5 aplikacije za iOS i Android™. Snaga ovog receivera deklarirana je na

135 W pri 6 Ohma, a ugrađeni digitalno analogni pretvarač podržava frekvencije do 192 kHz pri 24 bita te Direct DSD zapise u 2.8/5.6 MHz načinu rada. Drugi model, TX-8220, je nešto slabiji ali sličnog ustrojstva te nudi 100 W pri 6 Ohma. Također nema ugrađenu mogućnost

reprodukcije glazbe s mrežnih izvora, ali se na njega može spojiti putem Bluetootha. Cijena ovih stereo receivera iznosi 2.099 kn (TX-8220) odnosno 4.299 kn za model TX-8250. **INFO:** Chipoteka, tel. 01 233 88 44, www.chipoteka.hr

Enjoy the Music.com®

Enjoy the Music.com is the Internet's leading information site for high fidelity audio equipment and consumer electronics since 1995. Being affiliated with many prominent publications plus offering its own Review Magazine and over 200 show reports online, Enjoy the Music.com is official media partners with AXPONA, Los Angeles Audio Show, and RMAF plus Internet partners with The Absolute Sound, Australian Hi-Fi, hi-fi+, Hi-Fi World, HIFICRITIC, HiFi Media, NOVO, Sound Practices and VALVE magazine.

DENON I MARANTZ NAJAVLJUJU PRVE A/V RECEIVERE S DTS VIRTUAL:X TEHNOLOGIJOM

Odabrani AV receiveri iz Denona i Marantza bit će prvi koji će korisnicima ponuditi novu tehnologiju DTS Virtual:X. Putem receivera će se moći besplatno primati DTS Virtual:X firmware ažuriranje, kako bi se potrošačima pružio impresivan zvuk, ali bez potrebe za visokim ili stražnjim zvučnicima. DTS Virtual:X tehnologija podržava reprodukciju s bilo kojeg

stereo izvora na 7.1.4. format (11.1 kanala) a sami receiveri mogu reproducirati zvuk u širokom rasponu konfiguracija - od 2.0 stereo do 5.1 i 7.1. Nova tehnologija pruža trodimenzionalni surround zvuk bez potrebe za dodatnim zvučnicima. Firmware ažuriranje DTS Virtual:X od sada je dostupno na određenim Denon i Marantz A/V receiverima

uključujući Marantz NR1608, Marantz SR5012, Denon AVR-X1400H, Denon AVR-X2400H i Denon AVR-X3400H. Ažuriranje će se proširiti na Marantz SR7012, SR6012 i AV7704 te na Denon AVR-X4400H i AVR-X6400 u proljeće 2018. Ovo ažuriranje proizvoda putem naprednijeg firmwarea omogućuje korisnicima Denon i Marantz uređaja da s pojavom novih tehnologija i zvučnih formata ne moraju mijenjati svoje AV receivere što im dodatno daje na vrijednosti uložene novca.

INFO: Sonus art, Tel. 01 4813 025, www.sonusart.hr

NOVA VERZIJA ASTELL&KERN AK70 DAP PLAYERA

Prema navodima iz Astell&Kern-a, nova, unaprijeđena verzija DAP-a (digitalnog audio playera) oznake AK70 MKII, u usporedbi sa starijim modelom, nudi bolji i transparentniji zvuk, kao i bolji dizajn. Ujedno, ovo je prvi model iz Astell&Kerna opremljen dvostrukim DAC-om s cijenom manjom od 1000 dolara. AK70 MKII reproducira bilo koju rezoluciju digitalnih datoteka do 24 bit/192 kHz. Ugrađeni izlazi obuhvaćaju 2,5 milimetarski 4-polni balansirani izlaz, kojeg je Astell&Kern prvi put predstavio s uređajem AK240. Taj izlaz pruža snažniji audio signal uz manje smetnji i buke. Jednostavna USB veza omogućuje ovom uređaju da se koristi kao digitalan uređaj za pohranu glazbe i/ili pretpojačalo za izlaz digitalnog audio signala putem USB-a. Ovaj uređaj pruža Hi-Fi audio kvalitetu u prijenosnom

uređaju džepne veličine, što je nužno za one koji žele dobar zvuk visoke kvalitete bilo gdje i bilo kada. Povezivanje s PC ili Mac računalom moguće je putem USB kabela. Dakle, koristeći AK70 MKII kao USB DAC, značajno je moguće unaprijediti reprodukciju zvuka u odnosu na kvalitetu koju pružaju analogni izlazi računala, i to u pogledu detalja i samog doživljaj slušanja. AK Connect, aplikacija za upravljanje glazbom

na temelju DLNA dostupna je na AK70 MKII i pametnim telefonima i tabletima. Astell&Kernova besplatna aplikacija omogućuje jednostavnu kontrolu reprodukcije, glasnoće i streaminga putem WiFi-ja te jednostavan pristup vašim glazbenim zbirkama. Aplikacija je dostupna za Android i iOS. Pohrana glazbe moguća je na internu memoriju kapaciteta 64GB uz mogućnost proširenja microSD karticom do 256GB. Ugrađeni DAC je Cirrus Logic CS4398. Uređaj reproducira većinu formata koji vam padnu na pamet, i to do rezolucije 24bit / 192kHz, odnosno DSD128 (1bit 5,6MHz). Ugrađen je i Wi-Fi 802.11 b/g/n (2,4GHz), kao i Bluetooth V4.0 (A2DP, AVRCP, aptXtm HD). Dimenzije uređaja su 62,8 x 96,8 x 15,2 mm, masa 150 g (dakle kao pametni telefon), a cijena 5.250 kuna. **INFO:** Sonus art, Tel. 01 4813 025, www.sonusart.hr

VPI PLAYER

Poznati proizvođač gramofona VPI predstavio je novi proizvod koji će se svidjeti korisnicima koji vole malo jednostavniji pristup. Radi se o gramofonu s ugrađenim phono pretpojačalom i pretpojačalom za slušalice, naravno uz izlaz za slušalice posjeduje i konektore za spajanje na ostatak sustava. Gramofon dolazi s ugrađenom ručkom od VPI-a i Ortofon 2M red zvučnicom. Gramofon ima mogućnosti nadogradnje, pa stoga u VPI-u tvrde kako ovaj njihov proizvod predstavlja odličan ulazak u svijet high-end gramofona. Cijena ovog analognog kompleta iznosi 1.500 funti, a za dostupnost na našem tržištu kontaktirajte domaćeg distributera.

INFO: Intek Croatia, Tel. +385 98 374 906, www.intek-hifi.com

LG I MERIDIAN AUDIO NAJAVILI SURADNJU

Korejski LG Electronics (LG) i Meridian Audio najavili su ulazak u partnerstvo s ciljem pružanja zvuka vrhunskih performansi potrošačima diljem svijeta. LG će u svojim uređajima potrošačke elektronike koristiti tehnologiju zvuka britanske kompanije Meridian Audio koja se pozicionirala kao jedan od predvodnika u razvoju audio tehnologije. LG i Meridian će suradivati na nizu LG-evih audio proizvoda, uključujući soundbarove i bežične zvučnike. Podsjetimo da je Meridian jedan od autoriteta za digitalnu obradu signala (DSP) i područje psihoakustike, odigrao je temeljnu ulogu u razvoju i usvajanju novih audio tehnologija kao što su Hi-Res Audio i MQA (Master Quality Authenticated) te je kreator prvog digitalnog aktivnog zvučnika na svijetu. **INFO:** www.lg.com, www.meridian-audio.com

Magnat®

MAGNAT Humidor High-end dvostazni bookshelf zvučnici

Humidor spaja najkvalitetnije audio komponente, fino podešavanje i jedinstven dizajn u vrlo skladnu cjelinu.

- High-end Hi-Fi u malom prostoru: idealan za skućene prostore bez subwoofera
- Naglašeno kompaktan i vrlo kvalitetan bookshelf zvučnik
- Izdržljiva bass membrana dugog hoda i fina svilen kupola za najvišu zvučnu preciznost
- Klippel optimizacija osigurava iznimno niska izobličenja pri svim stupnjevima glasnoće

Nakon više isprobanih budget gramofona na remenski pogon stigao je i jedan Direct Drive

Malo nostalgije ponekad

piše: **Gordan Gaži**

Već duže vrijeme pomalo promatram potpuno uspavanu kolekciju vinilnih ploča koje sam sakupio u proteklih 35 godina. U jednom trenutku većinu ploča sam rasprodao i potpuno se okrenuo stvaranju kvalitetnog audio sustava s primarnim digitalnim izvorom zvuka uz obećanje samom sebi da ću ponekad poslušati pokoji meni vrijedan vinil. Činio

sam to počesto smatrajući to nekom malom obavezom i užitkom, ali iz raznoraznih razloga nikad dovoljno ili sustavno. Tako sam nedavno odlučio u pogon staviti neki od gramofona koji su također preostali u kolekciji, ali nekako nisam imao volju buditi starog Thorensa 160 ili legendarnog pogona iz Lenco svijeta. Ipak, zima je, a starci trebaju svoj mir. Na pamet mi je

palo da u cijeloj karijeri nisam imao kvalitetniji Direct Drive gramofon i tu je nekako začela ideja o integraciji koja inkorporira takav pogon, ali sam za uvjet postavio još nekoliko sitnih detalja. Prvenstveno sam želio konstrukciju bez plastičnog kućišta, ugrađenih pojačala, ali s ponešto prostora za male preinake i naravno cijenu "budget" ranga. Svjestan da

će digitalija i dalje ostati okosnica sustava zanimao me mali radnik s kojim nemam problem reproducirati ploče koje su se previše okretale i za čije brazde ne odgovaram. Gledati vrhunsku konstrukciju sa skupom iglom koja se penje po jarugama, kanalima i neuklonljivoj prašini po dnu bilo bi bolno i neodgovorno. Ali i s tim izdancima kanio sam biti bezbrižan i ovisno o raspoloženju priuštiti samom sebi mali vremeplov u doba u kojima sam tek učio o glazbi, ali i memento

Baza gramofona izrađena je vrlo kvalitetno od MDF-a solidne debljine

onima koji su me u mom hobiju podupirali u doba dok nisam imao nikakvih prihoda. Zato sam se okrenuo čitanju, istraživanju i napokon pronašao model koji zadovoljava gotovo svaki postavljeni uvjet. Onkyo CP-1050 je uz sve posjedovao i izgled slavni prethodnika i barem na papiru bio je sve što sam u ovom trenutku mogao poželjeti.

Baza gramofona izrađena je od MDF-a solidne debljine i već na prvi pogled i kuckanje po kućištu djelovala je solidno i kvalitetno izrađenim komadom konstrukcije koji je u ovačkoj konstelaciji gotovo krucijalan. 12-polni DC motor bez četkica u radu je miran i precizan, a uz korištenje već poznatog "Quartz-lock" sustava i "Low Torque" pogona nema problema s prenošenjem buke i vibracija na osnovnu konstrukciju i dalje prema ručici i zvučnici gramofona. Nadalje, konstrukcija se može pohvaliti s odlično izrađenim tanjurom od lijevanog aluminija koji dolazi u kombinaciji s mekanim i debelim gumenim matom koji i sam služi kao zaštita od vibracija, ali i čuvar površine ploče u vrtnji. Ručica je klasičnog "S" dizajna i dužine 230 mm s doista dobro izvedenim kardanskim ležajevima koji čuvaju njezin položaj i prosječno nježnim i preciznim liftom. Velika većina cijena prilagođenih zvučnica neće imati problema u interakciji, a s gramofonom dolazi model tvrtke "Audio-Technica"

koji je možda i najslabiji dio integracije. Ipak, uz malo truda i pažljivog podešavanja "Anti-skating" utega mogu se dohvatiti dobri rezultati. Ručica ne nudi VTA podešavanje. Onkyo CP-1050 posjeduje i pozlaćene RCA konektore i odvojivi kabel za struju, a u kompletu dolazi i akrilni poklopac koji se po želji može i skinuti. Napominjem da gramofon nema ugrađeno pretpojačalo (phono) i da je potrebno uključiti ga u primjerene ulaze na pojačalu koje posjeduju takav ulaz ili nabaviti vanjsko pretpojačalo. Brzine koje gramofon nudi su stan-

dardnih 33,3 i 45 okretaja, a na donjoj plohi su antirezonantne nožice sa stvarno upotrebljivim podešavanjem visine.

Način testiranja

Kao pretpojačalo za gramofon nakon nekoliko priručnih modela koristio sam jeftino, no izvanredno Rega MINI A2D koje me, iako jeftino, oduševilo snažnim, punokrvnim, uvjerljivim zvukom u kojem nije nedostajalo ničeg krucijalnog. Za potrebe ovakve konfiguracije gotovo i ne mogu zamisliti boljeg partnera. Unutar malog kućišta osim odlično zvučnice osnovne elektronike Mini A2D nudi i USB izlaz s kojim se po želji može spojiti i s računalom i jednostavno odraditi digitalizaciju kolekcije ploča. U toku testiranja promijenjeno je nekoliko zvučnica i interkonekata, no više o tome u sljedećem testu. Osim vage za kontrolu pritiska igle i testne ploče za inspekciju kvalitete podešavanja nije bilo nikakvih dodatnih alata koji bi bili potrebni za početak rada. S otpakiravanjem i podešavanjem parametara nije trebalo niti pola sata za početak testiranja. Naravno, motor je prethodno ostavljen

na vrtnji skoro 24 sata i moram priznati da ga to nije nimalo potreslo. Kućište je ostalo hladno, a sam motor tek mlak. Idemo s prvom pločom...

Slušni test

Već duže vrijeme imam potrebe poslušati izvanredno drag album "Come Taste the Band" koji je u Deep Purple diskografiji pomalo zabavčan, no iako laganiji za slušanje i bez prominentnijih trenutaka fino je produciran i odlično je poslužio za prvi uvid u zvuk gramofona. Zvuk je u cjelini bio bogat, pun supstance, dinamičan, ali pomalo zatvoren. Detalja je bilo dovoljno, dok se prostor u širinu može ocijeniti dobrim, kao i dubina i definicija bas područja. Slično je bilo i s drugim glazbenim predlošcima. Prvo zastavljanje i promjena zvučnice. Sada je na gramofonu legendarna Shure M95ED koja je donijela mnogo više detalja, produbila zvuk i znatno ga pomaknula prema slušaču. Na live albumu Pink Floyd "Pulse" izvanredno se osjetila dinamika, statura i atmosfera živog nastupa s odlično povezanom slikom kojoj se nije moglo mnogo toga zamjeriti. Nešto manja dinamika, pomalo dodane topline i atraktivnosti, to nestabilnost rubova prostora zamjerke su koje se upućuju već mnogo skupljim uređajima. Posebno je dojmljivo bilo čuti vokale (Jane Birkin) koji su imali prirodan karakter, ali i mnogo kvaliteta u smislu volumena, prostornosti i laganog prizvuka vinilnog izvora zvuka kojeg je teško definirati, ali je notoran. Mislim da nema audiofila koji bi i zavezanih očiju smatrao da sluša digitalni izvor zvuka i kada bismo apstrahirali malo "krckanja" starog crnog vinila. Napokon je došlo i vrijeme izvući i posljednju zvučnicu koja je bila pri ruci. Grado Gold je svakako najbolji izbor i kombinacija naglašene analogne arhitekture zvuka, dojmive prezentacije detalja i dinamike s kojom se prethodna dva modela nisu mogla

Korištena glazba

Mathias Landaus, Opening (M.A. Recordings) CD+DVD 176.4 WAV • Brainticket, Psychonaut (Esoteric Records) 16/44 Flac • 3. Sera Una Noche, La Segunda (M.A. Recordings) 176.4 WAV • Adam Lane Full Throttle Orchestra, Live in Ljubljana (Clean Feed), CD rip 16/44 • Arcie Shepp, I hear the sound (Arcibeat HD Tracks) 44,1/24 bit Flac • Henry Franklin, The Skipper (Black Jazz) CD

Sustav

CD/SACD: EMM Labs CDSA-SE, Philips 963SA; High Res: M2Tech Young+Asus N53JF+J.River Media Centar 19 stable, Logitech squeezebox 3i; Amplifikacija: Pre: EAR 868L, TVC Sowter; Power: Pass Os, EAR 890, ASV Šebart 300B; Zvučnici: Beta Systems C2; Kabeli zvučnički: Wire World Eclipse 3+; Interkonekcija: Wire World Eclipse XLR, Nordost Quattro Fil RCA; USB: Wireworld Starlight, USB samogradnja; Strujni: Wire World Aurora, Wire World Electra 5-2, LAT AC2, Wire World, Electra Gold 5-2; Oprema: RAM Tube dampers, strujni filter samogradnja

natjecati. Nestalo je u zvuku ponekad prenaplašene topline (Shure), a prostor je pridobio još volumena i stabilnosti. Ivan Davis je svirajući glazbu Liszta i Schumannna na doista zanimljivoj snimci bio jasan u svakom tonu, detaljan i prepun harmonika i zvukova koje se nisu sudarali i natjecali. Izvedba koja je zaključila ovo dugo testiranje, ali ga i jasno potpisala. Na gramofonu visoke klase čujne su bile i finese i detalji po samom obodu snimke koji su u ovoj kombinaciji bili nedostupni uz još mirniju i tamniju pozadinu, no ono što se imalo čuti iz testirane integracije doista je impresivno u

ONKYO CP-1050

Pogon

Direct-Drive

Tanjur

305 mm lijevani aluminij

Vrtinja

33 1/3 / 45 rpm

Motor

Type Brushless DC

Kočnica

Elektronska

Wow and Flutter

0.15% ili manje @ 33 1/3 rpm

Signal-šum

>60 dB

Ručica:

Statički balansirana, S- oblik

Headshell masa

10 g

Dužina ručice

230 mm

Overhang

15 mm

Anti-Skating

0-3 g

Podešavanje gazne sile

0-4 g

Dimenzije

(W x H x D) 450 x 158 x 367.5 mm

Masa

8.6 kg

Cijena:

3.399,00 kn

INFO:

Chipoteka, Tel: 01 233 88 44, www.chipoteka.hr

jednoj sasvim drugoj cjenovnoj galaksiji.

I što sad?

Nema sumnje da je to pitanje neizbježno kad se na testu pojavi uređaj kojeg je jednostavno šeta staviti u kutiju i vratiti dis-

Rega MINI A2D

Kao pretpojačalo za gramofon Onkyo CP-1050, nakon nekoliko priručnih modela, koristio sam jeftino, no izvanredno Rega MINI A2D koje me oduševilo snažnim, punokrvnim, uvjerljivim zvukom u kojem nije nedostajalo ničeg krucijalnog.

Za potrebe ovakve konfiguracije gotovo i ne mogu zamisliti boljeg partnera. Unutar malog kućišta, osim odlično zvučće osnovne analogne elektronike, Rega Mini A2D nudi i USB izlaz s kojim se po želji može spojiti i s računalom i jednostavno odraditi digitalizacija kolekcije ploča. Ostatak konstrukcije pretpojačala donosi solidno aluminij-sko kućište, maleni potencijometar i vanjsko napajanje. S obzirom na njegovu cijenu treba izdvojiti i vrlo dobro strukturiran zvuk s jasnim prostornim dimenzijama, ali i vrlo tih rad sklopa koji generira

REGA MINI A2D

Ulazna osjetljivost:

5mV

Ulazni opterećenje:

47k + 100pF

Izlazna impedancija:

100 Ohm

Signal/šum:

78dBa ref 5mV

Napajanje:

24VAC 85mA

Dimenzije (ŠVD):

102 x 30 x 125 mm

Cijena:

850 kn

INFO:

Audio dream, Tel. 01 48 33 046, www.audiodream.hr

vrlo malo šuma uz dobru kompatibilnost sa svim korištenim gramofonskim zvučnicama. ■

tributeru. Na svakom gramofonu ima mjesta za malo poboljšanja, igranja, namještanja i podešavanja. Onkyo je s ovim modelom odradio mnogo bitnih stvari bez komplikacija, pretjeranih očekivanja ili nadobudnih tehnoloških rješenja. Taj pristup je bez sumnje dao rezultata i pomirio one koji od kupljenog gramofona očekuju «Plug&Play» reproduktor s onima koji bi ga još malo doradili. Niti jedna strana neće biti razočarana.

Zaključak

Gramofon Onkyo CP-1050 je na testu zaslužio moju bezrezervnu preporuku. To je sigurno. S druge strane, njegov tržišni uspjeh ovisi ponajviše o konkurenciji. Pro Ject, Rega, Audio Technica i drugi konkurenti su vrlo blizu i zbog toga ostaje djelomični žal da proizvođač nije imao malo više odlučnosti da odličan gramofon isporuči i sa samo malo boljom zvučnicom. Ostatak...sjeti, pet!! ■

Studio zvuk dolazi kući

Zvučnici iz serije 700 kao nasljednici nagrađivane CM serije predstavljaju najbolje zvučnike ikad izrađene u Bowers & Wilkinsu. Ova serija uvodi inovativnu tehnologiju studijske kvalitete zvuka te podiže ljestvicu audio performansi u kućnom ambijentu u koji se savršeno uklapaju i svojim dizajnom.

The new 700 Series

SONUS ART

Šarengradska 1, Zagreb; www.sonus.hr •

B.C. Kristalna palača, Ameriška ulica 8, Ljubljana; www.sonusart.si

Bowers & Wilkins

www.bowers-wilkins.co.uk/700series

Seriya Balthus se sastoji od tri samostojeća modela, jednog za postavljanje na stalak i centralnog zvučnika

PREPOZNATLJIV DAVIS ZVUK

piše: **Jagor Čakmak**

S francuskim proizvođačem zvučnika Davis Acoustics periodički se susrećemo dugi niz godina. Već dosta davne 2000. godine na zagrebačkom AV Showu imali smo priliku slušati Davis Acoustics Havalon, bio je to zvučnik tada relativno nepoznatog francuskog proizvođača kojega se rado sjećamo zbog odličnog zvuka za vrlo razumnju cijenu. Za tadašnje pojmove taj zvučnik je imao vrlo visokotehnološke zvučničke jedinice napravljene od pjeskarenog kevlara. Davis je već tada imao puno iskustva s proizvodnjom kevlarskih zvučničkih jedinica s kojima su ostali puno poznatiji proizvođači tek počeli eksperimentirati. Sljedećih nekoliko godina prepoznatljive žute zvučničke jedinice bile su posvuda. Jeftinije Wharfedale zvučnike kao i najskuplje Bowers and Wilkinse kra-

sila je ta prepoznatljiva žuta boja koju je relativno nepoznati Davis Acoustics već odavno usavršio i koristio. Davis Acoustics započeo je kao proizvođač zvučničkih jedinica 1986. godine, zatim su počeli objavljivati upute za DIY zvučnike sagrađene oko njihovih jedinica i tek naposljetku ponudili su zvučnike kao gotove proizvode.

Davis Acoustics ima vrlo specifičan pristup poslovanju. U Francuskoj imaju vrlo solidan tržišni udio i tamo posluju odlično uz stvarno minimalne troškove marketinga. U ostatku svijeta komercijalni uspjeh im nije ni blizu poput onog na domaćem tržištu, ali čini se da ih to baš i ne brine, niti se pretjerano trude promijeniti stanje. Zanimljivo je koliko široku lepezu zvučnika i različitih tipova konstrukcija imaju u ponudi. Od modernih zvučnika zakošenih stranica s ugrađenim najnaprednijim zvučničkim jedinicama, preko širokopojasnih transmisijskih kuti-

ja do velikih zvučnika s papirnatom bas membranom od 30 cm koji izgledaju kao da pripadaju nekom prošlom vremenu.

Za ovaj broj smo testirali model iz serije Balthus koja im se nalazi u jeftinijem segmentu ponude. Serija se sastoji od tri samostojeća modela, jednog malog zvučnika te centralnog kanala. Testirani Balthus 50 je najmanji od ponuđenih samostojećih modela. Davis se uvijek u svojim jeftinijim serijama vodio za motom: manje je više. Naizgled jednostavna vanjština i dobre ugrađene zvučničke jedinice, put su koji izabiru već godinama. Zvučnik ne zauzima veliku površinu, ali je relativno visok (90 x 19 x 30 cm, všd). Testirani zvučnik došao je s bočnim stranicama u mat crnoj boji. Prednja ploča je također crna ali sjajna jer je njezin vanjski sloj napravljen od svojevrsne varijante PVC materijala. Zvučnik izgleda elegantno, pogotovo kada se skine zaštitna maska. Balthus 50 je klasičnog bas/refleks ustroja i otvor se nalazi s prednje strane. Kao i kod svakog Davis zvučnika najbitnije su zvučničke jedinice. Balthus 50 je pravi trostazni zvučnik, nešto što jako rijetko vidamo u ovoj cjenovnoj kategoriji. Bas jedinica je napravljena od posebno tretirane celuloze, odnosno papira i promjera je 17 cm. Žuta srednjeton-ska jedinica je već vrlo prepoznatljiva i napravljena je od kevlara, promjera je 13 cm i vizualno podiže izgled zvučnika. Visokotonac je klasični, tekstilni mekane kupole i

promjera 25 mm. Ugrađena skretница ima rezove na 400 Hz odnosno 4.000 Hz i relativno je jednostavne konstrukcije što u kombinaciji s ostalim parametrima omogućuje vrlo visoku osjetljivost od 91 dB. Maksimalna snaga je 150 W. Impedance se kreće između 4 i 8 Ohma. Iz svega se da zaključiti kako Balthus 50 je vrlo lagan teret za pojačalo bez obzira na to što se radi o trostaznom zvučniku.

Zvuk

Test zvučnika započeo je s jazz albumom pjevačice Melody Gardot. Iznimna lakoća s kojom Balthus 50 reproducira glas pjevačice je bio prvi dojam. Glas je reproduciran jako precizno u prostoru s prirodnom bojom i volumenom. Prateći sastav glazbenika je dobro raspoređen po dovoljno velikoj pozornici. Detalja u visokom dijelu spektra ima jako puno, ali u niti jednom trenutku nisu postali naporni. Trostazni zvučnici imaju često prednost pri repro-

dukciji glazbe ovakvog tipa budući da većina informacija koje dopiru do naših ušiju upravo dolazi iz frekvencijskog raspona kojega pokriva srednjeton-ska zvučnička jedinica. Sljedeći testni materijal je bio album Electra norveškog basiste Arilda Andersena. Ovaj zanimljiv album je dobar test za razne elemente zvučne slike. Bas područje je reproducirano duboko, s dobrim volumenom, ali je ponekad nedostajalo čvrstoće u najdubljim oktavama. Glas vokalistice na albumu je opet zvučao odlično, a brzi prelazi iz tihog u vrlo glasno su reproducirani brzo, čvrsto i kontrolirano. Pri reprodukciji visokog dijela slušnog spektra zvučnici na ovom albumu često izgube kontrolu te zvuk postane grub i zrnat, Balthus 50 to se nije dogodilo. Zanimljivo je bilo usporediti visokotonsko i srednjeton-sko područje s drugim zvučnicima koji su se našli u slušaoni za vrijeme testa. Sonus Faber Concertino Domus pružio je više detalja u većoj pozornici, ali nedostajalo je lakoće izvedbe i mekoće koju je pružio Balthus 50. Audiovector QR3 je pružio također veliku pozornicu koja je ispunila cijeli prostor, detalji su bili reproducirani s lakoćom, ali je nedostajalo malo preciznosti koju ima Balthus. Općenito pozornica koju reproducira ovaj zvučnik je pomaknuta ispred linije zvučnika prema slušaču, što daje malo na atraktivnosti ukupne zvučne slike. Prelaskom na orkestralnu klasiku pokazalo se kako Balthus bez problema odrađuje dinamički zahtjevne zadatke poput brzih mikrodinamičkih prijelaza i velikih udara orkestra. Kada se pogledaju apsolutni kriteriji, naravno da nedostaje nešto čvrstine u bas području i jasnijeg rasporeda izvodača, ali to nije realna zamjerka kada se uzme u obzir cijena. Za kraj testa ostavio sam Kraftwerkov album Minimum-Maximum. Balthus 50 se tu odlično snašao. Zasebna bas jedinica ide duboko i s dovoljnim volumenom da ispuni cijelu prostoriju zvukom. Visokotonac vrlo brzo i precizno reproducira beatove u svom dijelu spektra, kao i srednjetonac, a sve skupa zvuči vrlo povezano. Zvučnik generalno nema problema s vremenskim

usklađivanjem sve tri jedinice što u konačnici rezultira da zvučnik zvuči ujednačeno i muzikalno.

Zaključak

Jednostavno rečeno, Davis Acoustics Balthus 50 je izvrstan zvučnik za cijenu. Zvuk koji ovaj zvučnik reproducira je muzikalan i jako dobro izbalansiran u svim aspektima zvučne slike. Tijekom testa imali smo priliku testirati zvučnik s pojačalima vrlo različitog cjenovnog ranga i ustroja. Zaključak je kako je 40 W sasvim dovoljno za kvalitetnu reprodukciju te kako mu odgovara malo topliji zvuk pojačala, primjerice stari NAD C320 odlično se složio s ovim zvučnicima. Izgled je jednostavan i lagan se uklapaju u prostor, a sjajna prednja ploča i žuta zvučnička jedinica ipak daju malu dozu atraktivnosti. Kada se sve zbroji teško da ćete naći zvučnik ovih karakteristika za sličnu cijenu.

DAVIS ACOUSTICS BALTHUS 50

Tip zvučnika:

3 sistemski, bas-reflex

Snaga:

150W

Impedancija:

4 - 8 Ohma

Osjetljivost:

91dB (2,83V / 1m)

Frekvencijski raspon:

45Hz - 20kHz

Susretne frekvencije skretnice:

400 / 4.000Hz

Masa:

17 Kg

Dimenzije (ŠxVxD):

190 x 900 x 260 mm

Cijena:

5.990 kn/par

INFO:

Audio Centar
Tel. 091 500 2535 www.audiocentar.hr

Korištena glazba

Samuel Yirga: Habasha Sessions (Society Of Sound 2011)
• Peter Gabriel: Scratch My Back, (Society Of Sound 2010)
• Kraftwerk: Minimum-Maximum (EMI 2005) • Melody Gardot: Worrysome Heart (Verve 2008) • Arild Andersen: Electra (ECM Records 2005) • Tord Gustavsen: The Ground (ECM Records 2005) • Gustav Mahler: Symphonie No. 2, Gilber Kaplan (Deutsche Grammophon 2003) • Peter Tchaikovsky: Klavierkonzert No. 1, Ivo Pogorelich, London Symphony Orchestra, Claudio Abbado (Deutsche Grammophon 1986) • Johannes Brahms: Symphonie No. 1, Münchner Philharmoniker, Christian Thielemann (Deutsche Grammophon 2007)

Sustav

Zvučnici: Sonus Faber Concertino Domus, Audiovector QR3, Izvori: Arcam CD73, Exposure 2010S DAC, Raspberry Pi 3 + HiFiBerry Digi+ board, Pojačala: Prima Luna Prologue Two, Naim Uniti Atom, NAD C320, Ožičenje: Wireworld Equinox 6 zvučnički, Wireworld Equinox 7 interkonekt, Wireworld Aurora 5 strujni, Wireworld Matrix 2 strujni filter, Wireworld Chroma 5 digitalni koaksijalni.

piše: **Jagor Čakmak**

KOMPAKTOST

Naim Uniti Atom kompletan je moderni Hi-Fi sustav unutar malenog kućišta, polovine tradicionalne širine komponente

Proizvodi Naima uvijek su bili prepoznatljivi izgledom i zvukom. Izgledom je uvijek dominirao tradicionalan dizajn čija su osnovna dva elementa bila: metalna kućišta crne ili tamno sive boje i prepoznatljiv zeleni logo na prednjoj strani. Novi proizvod, kojega su nazvali Uniti Atom, predstavlja veliki dizajnerski odmak u odnosu na dosadašnje uređaje. Već na prvi pogled vidi se da su u razvoj Atoma potrošili puno vremena i uložili puno truda.

Na tržištu audio proizvoda sve više vidamo rješenja koji objedinjuju sve funkcije u jednom kućištu, ali rijetko koji proizvod stvarno uspijeva postići dobar zvuk u tom minimalističkom pristupu. S razlogom su proizvođači audio opreme godinama stremili odvojenim komponentama. Za početak, nije jednostavno napraviti kvalitetno napajanje koje će zadovoljiti sve sekcije uređaja. Ne tako davno,

na tržištu smo nalazili integrirana pojačala s potpuno odvojenim komponentama izlaznog i predpojačivačkog stupnja, zapravo s dva uređaja u jednom kućištu. Trend smanjenja komponenti iz računalnog se svijeta prelio i u tradicionalno konzervativan audio svijet pa čak i u tvrtke poput Naima.

Naim Uniti Atom kompletan je sustav unutar malenog kućišta, polovine tradicionalne širine komponente (95 mm x 245 mm x 265 mm). Za razliku od većine konkurentskih proizvoda, Naim se odlučio za klasični pojačivački sklop izveden u A/B klasi koji daje 40 W po kanalu, zbog čega najveći dio volumena u kućištu

ispunjava toroidalni transformator. Digitalna sekcija ovog uređaja izvedena je najmodernijom mogućom varijanti. Atom podržava sve moderne formate do maksimalne rezolucije od 32 bit/384 kHz, a mogućnosti spajanja su impresivne. Sa stražnje strane nalazimo dva optička, koaksijalni, USB i mrežni ulaz te jedan par analognih RCA konektora. S prednje strane dodatno možemo spojiti još USB stick ili pametni telefon putem istog porta. Uz to tu je još i cijela lepeza podržanih bežičnih tehnologija za spajanje te stoga izdvajamo samo par najvažnijih: AirPlay, Chromecast i Bluetooth (aptX HD).

Prednjom stranom kućišta dominira veliki ekran na kojemu se prikazuju sve informacije o tome što se trenutno reproducira, dok s desne strane nalazimo malene tipke za osnovne kontrole. Kontrola glasnoće izvedena je izvrsno u obliku velikog kružnog potencijometra na vrhu uređaja čije osvijetljenje ovisi o glasnoći reprodukcije. Korak dalje zasigurno je ugrađeni senzor pokreta pomoću kojeg uređaj detektira da mu se netko približio i ovisno o tome prilagođava prikaz kontrole na ekranu. Uređaj je, uz osnove već spomenute kontrole na samom uređaju, moguće kontrolirati na još dva načina: putem

Naimeove aplikacije ili putem dobivenog daljinskog upravljača koji je dizajnerska priča za sebe. Daljinski upravljač također ima ugrađeni senzor pokreta koji će kada ga primite u ruke upaliti vrlo diskretno pozadinsko osvijetljenje. Budući da je komunikacija s Atomom dvosmjerna, mijenjanje glasnoće na potencijometru na samom uređaju rezultirat će kružnim prikazom nivoa glasnoće na daljinskom upravljaču i obrnuto. Kada sve skupa zbroji, radi se o ergonomski iznimno promišljenom uređaju kakvog zapravo jako rijetko vidamo u audio svijetu.

Zvuk

Dizajnerski je Uniti Atom zaista napravljen izvrsno, uređaj je lijep i više no ugodan za korištenje, a ono najbitnije, a to je zvuk, ne zaostaje nimalo. Naim već gotovo 45 godina dokazuje da zna napraviti uređaje koje dobro zvuče, a čini se da su sva svoja skupljena znanja uspjeli pretočiti upravo u Atomu. Glas Melody Gardot prenesen je iznimno precizno, ispravne boje i veličine, s vrlo tamnom

ali niti jednom ne postaju zamorni. Širina pozornice je jako dobra, a ono važno je da su izvodači pravilno i precizno raspoređeni. Veliki dinamički uzleti reproducirani su vrlo dobro s obzirom na maksimalnu snagu od 40

Sumiramo li dojmove pri slušanju, Uniti Atom zvuči muzikalno, detaljno i povezano kroz cijeli zvučni spektar

W te većeg urušavanja pozornice nije bilo. Udarci timpana zapravo idu vrlo duboko i kontrolirano. Sličan dojam uređaj je ostavio i pri slušanju rock glazbe gdje se Atom snašao bez problema. Dobra brzina i kontrola u bas području rezultira dobrim prijenosom ritmičnosti glazbe, a dobro povezano srednje i visoko područje snimku je činilo još uvjerljivijom. Sumiramo li dojmove pri slušanju različitih tipova glazbe zaključujemo da Uniti Atom zvuči muzikalno, detaljno i povezano kroz cijeli

li spektar. Niti jedan aspekt zvučne slike ne odskače od ostatka. Svi glazbeni materijali preneseni su s lakoćom. Za razliku od mnogih konkurenata koji su pribjegli umjetno atraktivnom zvuku tijekom zadnjih godina, Naim je ostao vjeran sebi pružajući pravu visoku vjernost reprodukcije u malom i modernom pakiranju. Zanimljiva je također bila usporedba s Prima Luna cijevnim pojačalom iste snage (40 W) koje se nalazio u slušaonici. Naim Atom je pružio veću pozornicu, ali su pojedini instrumenti imali manji volumen. Bas područje bilo je brže i čvršće i s bitno kraćim odjekom, ali zanimljivo, nikad ne bismo mogli reći da Atom daje sterilniji ili grublji zvuk. Pozornica cijevnog pojačala bila je više pomaknuta prema naprijed, dok je Atomova bila u liniji zvučnika.

Zaključak

Rijetko kada na testu imamo uređaj koji je toliko dobro izbalansiran i zaokružen kao Uniti Atom. S tehnološke strane, uređaj ima sve što treba imati i dugoročno može biti centralno mjesto za slušanje glazbe bez da se korisnik nađe u situaciji da na njega ne može priključiti bilo kakvu drugu komponentu. Dodatno treba spomenuti i da Atom može biti dio sustava za

NAIM ATOM UNITI

Audio ulazi: 2 x digitalna optička TosLink (do 24bit/96kHz), 1 x digitalni koaksijalni RCA (do 24bit/192kHz, DoP 64Fs), 1 x HDMI ARC (dodatna opcija), 1 x linijski RCA, 2 x USB tip A priključak (naprijed i odostraga)

Audio izlazi: 1 x stereo pojačalo snage, 1 x RCA sub/pre izlaz, 1 x 3,5 mm priključak za slušalice

Streaming ugrađeni Chromecast, Apple Airplay, TIDAL, Spotify@Connect, Bluetooth (aptX HD), Internet Radio™, UPnP™ (hi-res streaming)

Mreža: Ethernet (10/100Mbps), WiFi (802.11 b/g/n/ac ugrađena antena)

Audio formati: WAV (do 32bits/384kHz), FLAC i AIFF (do 24bit/384kHz), ALAC (Apple Lossless) do 24bit/384kHz, MP3 do 48kHz, 320kbit (16 bit), AAC do 48kHz, 320kbit (16 bit), OGG i WMA do 48kHz (16 bit), DSD - 64 i 128Fs

Internet Radio: Windows Media, MP3, ACC, OGG Vorbis streaming i MMS

Izlazna snaga: 40W / 8 ohms

Dimenzije (ŠxVxD): 245 x 95 x 265 mm

Masa: 7kg

Cijena: 15.790 kn

INFO: Audio san, tel. 01 483 30 46, www.audioream.hr

Korištena glazba

Samuel Yirga: Habasha Sessions (Society Of Sound 2011)
 • Peter Gabriel: Scratch My Back, (Society Of Sound 2010)
 • Kraftwerk: Minimum-Maximum (EMI 2005) • Melody Gardot: Worrisome Heart (Verve 2008) • Arild Andersen: Electra (ECM Records 2005) • Tord Gustavsen: The Ground (ECM Records 2005) • Gustav Mahler: Symphonie No. 2, Gilber Kaplan (Deutsche Grammophon 2003) • Peter Tchaikovsky: Klavierkonzert No. 1, Ivo Pogorelich, London Symphony Orchestra, Claudio Abbado (Deutsche Grammophon 1986) • Johannes Brahms: Symphonie No. 1, Münchner Philharmoniker, Christian Thielemann (Deutsche Grammophon 2007)

Sustav

Zvučnici: Sonus Faber Concertino Domus, Audiovector QR3, Davis Acoustics Balthus 50. **Izvori:** Arcam CD73, Exposure 2010S DAC, Raspberry Pi 3 + HiFiBerry Digi+ board, **Pojačala:** Prima Luna Prologue Two, NAD C320, **Ožičenje:** Wireworld Equinox 6 zvučnici, Wireworld Equinox 7 interkonekt, Wireworld Aurora 5 strujni, Wireworld Matrix 2 strujni filter, Wireworld Chroma 5 digitalni koaksijalni.

više soba kojeg je moguće kontrolirati putem spomenute aplikacije. Zvuk koji pruža ovo pojačalo izvrstan je i van kategorije sveu-jedan uređaja. Dapače, zvuči bolje od mnogo skupljih audio sustava sastavljenih od više komponenti. Snaga od 40 W realno je dovoljna za većinu današnjih dvosistemskih zvučnika, a ako ima potrebe za više snage onda vrijedi pogledati i veći model iz Naimove Uniti serije. Iznos koji je potrebno izdvojiti za Uniti Atom nije mali, ali je odnos uloženog i dobivenog veoma povoljan. 📌

Glavne karakteristike i posebnost InPola jest potpuno balansirani ustroj i rad u A klasi

HIBRIDNI SUŽIVOT

piše: **Neven Kos**

I veće i jače redakcije od naše, one koje rade u bogatijim i srednijim uvjetima od hrvatskih, ne dobivaju često na slušanje super high-end uređaje čija se cijena broji u desecima tisuća kuna. Mi smo imali sreću i privilegiju poslušati najnovije pojačalo talijanskog Pathosa, pod nazivom InPol Heritage, uređaja koji ne samo cijenom, izlazi iz okvira uobičajenog. Uzmite recimo njegovu veličinu. Priprema za smje-

štaj pojačala zahtijevala je određena odricanja i razmještaj namještaja u sobi, jer u uobičajenu policu pojačalo jednostavno ne stane. I ne samo radi mase od impresivnih 58 kg, ili dimenzija još impresivnijih 450 x 230 x 555mm (ŠVD), već zahvaljujući zanimljivom, drugačijem dizajnu. Doduše, u svijetu high enda rijetko ćete pronaći uređaje upakirane u crne kutije. Ulazimo u područje u kojem je nužno ponuditi, a još važnije imati nešto posebno, različito i drugačije. A u tome su Talijani pravi majstori i, vjerujem složiti ćete se kako

su Talijani, dokazani majstori dizajna, uspjeli stvoriti uređaj koji vješto balansira između funkcije i skulpture, spojivši elemente naoko nespojive - elemente poput VU metara nalik na instrumente talijanskih superautomobila iz 80-ih godina 20. stoljeća, drvenih ukrasnih letvica u kontrastu s hladnim industrijskim dizajnom kontrole volumena. Posebnost izgledu pojačala ne daju samo, u istu vizualnu cjelinu spojeni, crveni filtariski kondenzatori i "male" cijevi u ulaznom i drajverskom stupnju, već prije svega genijal-

no osmišljena hladila koja u presjeku rebara jednostavno i efektно ispisuju naziv i logo Pathos! Ispod haube ovog super automobila, pardon, superintegrirca, krije se izvor naziva samog pojačala. Naime InPol, odnosno "Inseguitore Pompa Lineare", označava neku vrstu linearnog sljedila, a riječ je o patentiranoj tehnologiji kojom Pathos obogaćuje svjetsku audio scenu još od 1994. godine. Glavna karakteristika i posebnost InPola jest potpuno balansirani ustroj i rad u A klasi (cijelo pojačalo je balansirano, od ulaza do izlaza), ali

koristeći samo jednu SS komponentu, i to pod visokim naponom i jakom strujom mirovanja. Cijev pri tom ostvaruje naponsko pojačanje, a InPol sklop osigurava struju potrebnu za pogon zvučnih zavojnica. Ovakvim načinom rada signal uglavnom ovisi o korištenim cijevima, a sama tehnologija omogućava, u teoriji, porast snage od 25-50% u A klasi, zadržavajući nisku izlaznu impedanciju, tj. damping faktor. InPol Heritage predstavlja posljednji evolucijski stupanj dvostrukog InPola i svojevrsnu ostavštinu suosnivača, inženjera i izumitelja InPola Giannia Borinata.

Kako bi nastavili rad na usavršavanju sklopa, osim bezbroj radnih sati ugrađenih u ovaj model, upotrijebljeni su i vrhunski dijelovi, a kontrola struje mirovanja, odnosno faktor pojačanja uz inteligentnu kontrolu parametara pojačala povjereni su mikroprocesoru zaduženom za kontrolu glasnoće. Sama kontrola glasnoće izvedena je mrežom otpornika - odlično rješenje.

Na opis pojačala izvana neću trošiti previše teksta, s obzirom na to da slika govori više od riječi. Napomenut ću samo kao je stražnja strana gusto naseljena brojnim priključcima, a iako su prisutni, digitalni ulazi na ovom primjerku nisu bili u funkciji, jednostavno zato što nije bio opremljen D/A pretvaračem, koji je moguće dobiti uz doplatu (HiDac EVO converter).

Kako smo već napomenuli, sastavni i važan dio InPola pa tako i ovog pojačala, jesu i cijevi. U Heritageu su to dvije Tung-Sol

ECC803s i dvije 6H30 iz Sovteka. Pojačalo, iako možda veličinom sugerira veću snagu, isporučuje razumnih 80W pri impedanciji 8 Ohma, a ulazna osjetljivost relativno je niska za integrirano pojačalo - 780 mV RMS (u brošuri je navedena osjetljivost 950mV). Uz ulaznu impedanciju od 20kOhma očekuju se snažni izvori zvuka.

Kao što smo već rekli, pojačalo je teško, veliko i moćno. Kako ne bi bilo zabune je li riječ o A-klasi ili nije, nije potrebno pričekati dvadesetak minuta, kada hladila postaju vruća na dodir. U režim rada uvjerali smo se i mjerenjem - pojačalo uvijek i u svakom trenutku (osim kad je ugašeno!), vuče iz mreže između 2,7 i 2,9A. Ako ste štedljivi na struji, potražite neki drugi uređaj. Osim što je potrošnja velika, takav je i zvuk. Slušanje smo započeli spojivši Pathos pomoću Anticablea na Magneplanare MG12. Iako je riječ o zvučnicima višestruko niže cijene od pojačala, riječ je o dobro nam poznatom zvuku, koji nam omogućava prvi, inicijalni uvid u mogućnosti pojačala. Osim toga, Megiji su poslužili i kao test snage, s obzirom na njihovu dobro poznatu mogućnost otkrivanja mogućih strujnih nedostataka kod pojačala.

Odmah na prvu loptu jasno je kako ispred sebe imamo igrača koji pripada u tešku kategoriju, u doslovnom i prenesenom smislu. Upravo kako i izgled i pojavnost pojačala sugerira, i zvuk je velik, precizan i topao, na sreću ne

i "vruć". Ovaj dojam nepobitno je potkrijepljen fantastičnom lakoćom formiranja zvučne pozornice u svim smjerovima. Megiji su u slušaonici potpuno iščezli, a nedostatak snage i urušavanje pozornice bilo je očigledno samo pri vrlo, vrlo glasnom slušanju. Drugo nismo niti očekivali, s obzirom na deklariranu snagu. Pojačalo bi u svakom slučaju dobro došli nešto osjetljiviji zvučnici. Međutim umjerenost slušanje upućuje kako je

Osim što je potrošnja velika, takav je i zvuk

pojačalo istovremeno fokusirano na pojedine izvodače, ali i na cjelokupnost izvedbe, što dovodi do zanimljivog fenomena, analognog dubinskoj oštrocini kod fotografija, ovdje proširenog na dodatni element. Naime, kao i kod malenog otvora blende objektiva ostvaruje se značajna dubinska oštrocina - kod Pathosa je dubinska perspektiva zvučne pozornice upravo kao kod malenog otvora blende - oštro je sve, od prednjeg plana do beskonačnosti. Međutim osim ove velike dubinske oštrocine, pojačalo omogućuje, ako je potrebno ili snimka to zahtijeva, odličan fokus i na solistima, kao da pojačalo malo, samo malo, osvjetli ono područje na glazbenoj pozornici koje je u datom trenutku potrebno naglasiti, stvarajući impresivan dojam preglednosti cjelokupne scene. I unatoč tomu, dojam nije umjetan, već reprodukcija odiše prirodnošću i fluidnošću.

U mojoj slušaonici Megiji idu dovoljno duboko i sviraju čvrsto, a InPol ničime ne stoji na putu ovoj

prirodnoj reprodukciji basa bez koloracija. Osim što je bas fantastičan i ekstenzija prema gore je izuzetno dojmiva, s prirodnim odzivom u visokotonskom području i nevjerojatnom količinom finih i nenametljivih detalja.

Međutim, bez reprodukcije vokala, teško da bi bilo koji uređaj mogao očuvati svoju publiku na dulje staze. U ovu svrhu odlična proba je vokal Eve Cassidy koji je potentan i emotivan, s jasno razumljivim tekstom i vibratom u Evinom glasu kojega je lako razabrati. Cjelokupnost razumijevanja glazbe koje proizlazi iz ovog pojačala jasno je formirana na svim razinama pa instrumentalna glazba, posebice klasična, oduševljava u gotovo svim parametrima - od timbra, niskih izobličenja, tamne pozornice, široke perspektive, obilnog i raskošnog frekvencijskog opsega pa sve do emotivnog, snagom nabijenog pristupa glazbi. Nije ni čudno kako sam prvog dana preslušao gomilu glazbenog materijala, od jaza do klasike, od bluzi do vokalnog mekog jaza sve do big band orkestrara. Niti u jednom žanru pojačalo nije razočaralo. Ovi dojmovi prikupljeni su koristeći Wireworld Atlantis mrežni kabel. Spojivši sada pojačalo u zid putem Wireworld Electre, pomaci su bili značajni. Sve što je do sad bilo dobro ili odlično sad je postalo stepenice ili dvije bolje i čišće. Klavir Langa Langa je sada, osim što je brži, prirodniji, mekši i podatniji, s još boljom rekreacijom prostora. Ako iz ove zamjene možemo nešto zaključiti jest da se isplati eksperimentirati s mrežnim kabelima. Jer zamjenom mrežnog kabela bas postaje još malo dublji i konkretniji a u usporedbi s mojim monoblokovima (koji, usput, koštaju točno 6 puta manje od Pathosa) zanimljivo je koliko je bas subjektivno dublji i autoritativniji te daje jedan fini, filigranski, a opet čvrsti fundament cijeloj prezentaciji. Kod kompleksnijeg jaza, npr. Live in Paris Diane Krall, reprodukcija je za čistu peticu, a to znači da pojačalo, koliko god to čudno zvuči, dodatno usklađuje Dianu s pratećim bendom i orkestrom, te poslaguje izvodače širom virtualne pozornice, vodeći sva-

koga za ruku, pritom ostvaruju-

ći jasan raspored instrumenata, u svim dimenzijama. Količina detalja koja svaku skladbu čine uvjerljivom nevjerojatna je, jer zvuci poput disanja, micanja nogu i promjene položaja tijela i glave izvođača, kao i zvuci iz publike nepoznatog porijekla, dodatno dočaravaju ambijent izvođenja i pojačavaju naš doživljaj. Za takvu razinu vjerodostojnosti, kao i kod ljudi uostalom, potrebno je, očito, dati odnosno uložiti više. Da je pojačalo teška artiljerija u svakom pogledu, i da se na zvuku nije štedjelo, jasno od samog početka od kada pojačalo uključite u struju. Simfonijski orkestar je velik, pun, značajan i stamen u svojoj izvedbi, a takvim ga pojačalo održava cijelo vrijeme.

Ovdje dolazimo do određene kontradikcije ovog pojačala, koju mi se čini zanimljivim istaknuti. Naime, svojim dimenzijama i masom, pojačalo upravo nalaže da ga smjestite u veliku slušaonicu. Velika slušaonica zahtijeva i velike zvučnike, ali i više snage potrebne za održavanje zvučnog tlaka. Sljedeći ovu logiku, možemo doći do zaključka kako je odabir zvučnika za ovo pojačalo relativno sužen i kako bi trebalo pogled usmjeriti na zvučnike barem umjerenе osjetljivosti. Kako bismo provjerali navedeno, odlučili smo gladne Megije zamijeniti s nečim drugim, lakšim za pojačalo ali i transparentnijeg zvuka. U slušaonicu je ušao Harbeth 7es3 - krasan i muzikalan zvučnik. Nema ovaj Harbeth doduše značajnu ekstenziju prema dolje, ali sve tako lijepo i brzo odsvira da je to milina. Zahvaljujući (!) Harbethu, ponovno sam uzeo dosta vremena kako bih preslušao velik dio glazbe u kolekciji, iako je tome nužno pret-

hodila zamjena zvučničkih kabela (sada VdHCS122, jer dinamički zvučnici, prema mojem iskustvu, s Anticableom rade uglavnom beživotno, sivo i isprano). Za razliku od Megija, Harbeth je u sredini i gore vrlo otvoren i detaljan zvučnik, naglašene muzikalnosti, čime sve dobre osobine Pathosa još više dolaze do izražaja. Pa tako ne treba baš biti stari audiofil, a niti imati zlatno uho kako biste zaključili kao je Pathos istovremeno detaljno, meko i muzikalno pojačalo, s odličnom visinskom dimenzijom zvučne pozornice. Također je riječ o pojačalu koje je toliko dobro napravljeno da ugađa i zvučnicima i vašem uhu. Trebalo je recimo čuti album Krušev, Stefanovskog i

Tadića. Ionako nepun dobrog zvuka, atmosfere i jeke manastira, lako čujnih osobina i na lošijim sustavima, zahvaljujući Pathosu, a pomalo i Harbethu, ove osobine izložene su u punom sadržaju. Zvuk je, ne samo na ovom disku, bio izuzetno fluidan, brz, nenametljiv, prirodan i detaljan. Jeka manastira u svakom slučaju je fantastična, a timbar instrumenata vrhunski.

Kako bismo ovaj prikaz priveli kraju, ali još i više kako bismo Pathosu dali priliku da definitivno pokaže što može i umije, u sustav smo ubacili Beta Systems C2 - po svemu vrhunski zvučnik (osim po pedigreu, ali to je boljka većine malih, k tome još i domaćih proizvođača). Riječ je o dvosistemcu sasvim neuobičajene kombinacije zvučničkih jedinica, koja rezultira finim, detaljnim i dinamič-

nim zvukom, prirodnim timbrom i, za veličinu zvučnika, odličnom reprodukcijom basa. Kombinacija Pathosa i Bete rezultirala je sinergijskim učinkom, s rezultantom koja premašuje kvalitetu sastavnih dijelova. Pa kako ova kombinacija zvuči? Hvala na pitanju, riječ je o sustavu fantastične muzikalnosti i detaljnosti, s kojim sam jednostavno zaboravio koji je moj zadatak. Nevjerojatno, ali za ovu kombinaciju nisam upisao niti jednu jedinu bilješku! Nedostatak bilješki govori možda i više od stotinu riječi, jer Pathos InPol Heritage uspio je prenijeti emociju glazbe na najbolji mogući način, dokazujući kako se ponekad isplati platiti više kako bismo od dobrog napravili dobiti još bolje. Ne bojte se, Heritage nije samo muzikalno i lijepo zvučeće pojačalo. Krase ga sve osobine vrhunskog uređaja koje očekujemo u ovoj klasi cijene. Nekako mi se čini da će, unatoč ograničenoj snazi, s ovim pojačalom na svoje doći ljubitelji klasike, s obzirom na to da je reprodukcija velikih orkestara, zahvaljujući detaljnosti, ali ponajprije izvrsnom oslikavanju zvučne pozornice, izostanku grubosti u finom srednjetonskom području te dubokim,

Ne trebate imati zlatno uho da biste zaključili kako je Pathos istovremeno detaljno, meko i muzikalno pojačalo

prirodnim i čvrstim basom jedna od najboljih karakteristika Pathosa, iako nisam primijetio kako pojačalo ima neke preferencije među glazbenim žanrovima. Usporedbom s rezidentnim pojačivačkim sustavom (Exposure 3010s2 monoblokovi i Schiit Saga buffer),

Zaključak

Nakon vremena provedenog s Pathosom InPol Heritage, nije teško zaključiti kako je riječ o posebnom pojačalu. Ne samo radi cijene, gabarita te zahtjeva koje svojom kvalitetom postavljaju pred ostatak sustava, već prije

PATHOS INPOL HERITAGE

Izlazna snaga:

80 W / 80hm / A klasa
130 W / 40hm / A klasa

Analogni priključak:

2 XLR linijaska ulaza
4 RCA linijaska ulaza

Analogni priključak:

1 XLR stereo preamp izlaz
1 RCA stereo preamp izlaz

Frekvencijski raspon:

2Hz - 200kHz ± 0,5dB

Linijски ulazi:

780mV/20kOhm

Digitalni ulazi:

SPDIF (1x optički, 1x koaksijalni), 1x USB-B, 3x USB-A, Ethernet
(opcija - doplata za HiDac EVO modul)

Daljinski upravljač:

Da

Dimenzije (ŠxVxD):

450 x 230 x 550 mm

Masa:

58 kg

Cijena:

12.280 eura

INFO:

Sonus Art, tel. 01 4813 025, www.sonusart.hr

Korištena glazba

Ralph Towner / Gary Peacock "A Closer View" (ECM Records, 531 623-2) • Bach Toccata & Fugue (Deutsche Grammophon, 477-7521) • Eric Bibb "Booker's Guitar" (Telarc) • Doug MacLeod "There's A Time" (RR-130HDCD) • The Kenny Burrell Trio "A Night at the Vanguard" (Verve Records, 0602517613539) • Pat Metheny Trio "Live" (Warner Bros, 9362-47907-2) • Charlie Haden & Pat Metheny "Beyond the Missouri Sky, Copland: Appalachian Spring Rodeo, Fanfare for the Common Man, (Telarc, CD-80078) • Eric Clapton "Unplugged" (Reprise, 45024-2) • Lars Erstrand "Two Sides of Lars Erstrand" (Opus 3, CD8302) • Stanley Clarke Trio with Hiromi and Lenny White "Jazz in the Garden" (Heads Up HUCD 3155) • Melody Gardot "My One and Only Thrill" (Verve Records, B0012563-02) • Melody Gardot "Worrisome Heart" (Verve Records, B0010468-02) • Matija Dedić, Jeff Ballard, Larry Grenadier "From the Beginning" (Dallas Records, 570) • Chris Thomas King "The Roots" (21st Century Blues Records, CD-2107) • Christian McBride, "Gettin' to It" (Verve Records, 523 989-2) • Bela Fleck "Flight of the Cosmic Hippo" (Warner Bros, 26562-2) • Michael Hedges "Beyond Boundaries" (Windham Hill Records, 01934 11612 2).

Sustav

CD plejer: Exposure 3010s (transport), DAC NON-OS, Pojačalo: monoblokovi Exposure 3010s2; Pretpojačalo: Schiit Saga, Zvučnici: Magneplanar MG12SE, Beta Systems C2, RELT5i (subwoofer); Interkonekcijski kabeli: Wireworld Eclipse 7, Kimber PBJ, Wireworld Atlantis III, Mundorf Silver/gold; Zvučnički kabeli: VdH CS122, Anticable, Filter: PS Audio Quintet; Mrežni kabeli: Wireworld Electra 5-2, Aurora 5-2, Stratus 3, Rondo stalak.

svoga zbog činjenice kako je audio reprodukcija osobna i intimna stvar. U tom kontekstu, InPol Heritage nalazi se na teritoriju vrlo podložnom osobnim preferencijama i financijskom stanju pojedinca. Uvjeran sam kako među nama ima nemali broj onih koji će, jednom kada čuju ovo pojačalo u pravom, sinergijskom okruženju, pomisliti kao je cijena koju je za njega potrebno platiti zapravo niska. Ja? Ne mogu reći da nisam uživao... ☺

Hi-Res
AUDIO

ONKYO

RUŠI BARIJERE

TX-NR676E 7.2-KANALNI MREŽNI A/V RECEIVER

U potpunosti iskoristite svoj surround sustav i postignite čist i jasan zvuk bez muke. Ovaj prvoklasni A/V prijemnik omogućava pristup glazbi koja se temelji na aplikacijama, TV-u na zahtjev, igrama i mnogim drugim sadržajima. TX-NR676E može povezati vaš 4KTV sa sedam media playera putem HDMI®-a te obrađuje sva popularna Hi-Res i objektivno bazirana audio dekodiranja, dok tehnologija Dynamic Audio Amplification besprijekorno pojačava zvuk za adrenalinski doživljaj iz kino-dvorane. S fokusom na budućnost, prijemnik reproducira gotovo bilo koji zvuk dostupan vašem mobitelu ili osobnom računalu putem dual-band Wi-Fi® mreže te dolazi s ugrađenim tehnologijama Chromecast*, FlareConnect™ i DTS Play-Fi® *, koje omogućavaju jednostavnu audio reprodukciju u više prostora. Ovaj prijemnik pruža sve što je potrebno, zajedno s jednim od najboljih pojačala na tržištu.

* Potrebno je ažuriranje softvera.

OVLAŠTENI UVOZNIK ZA REPUBLIKU HRVATSKU: Z-EL D.O.O.

www.chipoteka.hr

CHIPOTEKA

ELEGANCIJA I KVALITETA

piše: **Jagor Čakmak**

Audiovector je na našem tržištu prisutan već dugi niz godina, ali smo rijetko kad imali priliku testirati njihove proizvode. Njihovo sjedište je u Danskoj i tvrtka je osnovana 1979 godine. Proizvodi ove tvrtke uvijek su bili zanimljivi jer su uvijek nudili mali odmak od proizvoda koje nude poznatiji i veći pro-

Audiovector u odnosu na ostale proizvođače nudi program unaprijeđenja za svoje zvučnike pa tako možete kupiti, primjerice, bolje komponente za skretnicu

izvođači zvučnika. Posebnost Audiovectora u odnosu na ostale proizvođače je da nudi program unaprijeđenja za svoje uređaje. Taj program omogućava vam da dokupite pojedine komponente za svoj ure-

daj – primjerice, bolje komponente za skretnicu. U njihovoj se ponudi trenutno nalaze dvije serije: SR i QR. QR je jeftinija, ali ne i jeftina, a za ovaj broj iz nje testiramo samostojeći model zvučnika.

Kada razmišljamo o industrijskom dizajnu sjevernih europskih zemalja uvijek su nam na pameti proizvodi elegantnih i jednostavnih linija. QR3 je pravi predstavnik te škole. Zvučnik u bje-

loj mat izvedbi izgleda odlično, dapače, jedan od najljepših zvučnika koji su ikad prošli kroz slušaonicu. Rubovi zvučničke kutije blago su zaobljeni, a bas refleks otvor "skriven" je na dnu zvučnika pa ništa ne remeti te elegantne linije. Izgled upotpunjavaju dvije srebrne bas jedinice u kombinaciji sa zagasitim zlatno-srebrnim visokotoncem. Zaštita za zvučničke jedinice izrađena je u boji završne obrade zvučnika te se s njima sljubljuje uz pomoć skrivenih, ugrađenih magneta.

Zvučničke jedinice Audiovectorova su vlastita proizvodnja. Visokotonac je izveden u njihovoj verziji ribbon tehnologije s dodatnom disperzijskom mrežicom, a za bas jedinice navode kako se radi o sendvič materijalu sa slojem od aluminijske folije. Od tehničkih karakteristika treba navesti da su bas jedinice promjera 15 cm, osjetljivosti visokih 90 dB, impedancija varira između 4 i 8 Ohma, a maksimalna snaga zvučnika je 200 W. Prema ovim tehničkim karakteristikama jasno možemo razlučiti da zvučnici nisu veliki teret za pojačalo. Dimenzije zvučnika su 94,2 x 19 x 23,2 cm (všd). Premda je zvučnik samostojeći, površina koju on zauzima u prostoru manja je nego kod većine zvučnika namijenjenih smještaju na stalke. Također, ukupni volumen ove zvučničke kutije nije zapravo velik pa se QR3 može smjestiti u prostore gdje bi inače razmišljali o manjim zvučnicima.

Zvuk

Uvijek je zanimljivo poslušati zvučnike koji su drugačiji od mainstreama. Nakon početnog igranja sa smještajem, gdje smo došli do zaključka da zvučnik zahtjeva dosta slobodnog prostora između sebe i zida (u svim smjerovima) kako bi se dobio maksimum reprodukcije, test je mogao započeti. Već pri prvim taktovima glazbe koja dopire iz zvučnika jasno je da QR3 ima

drugačiji zvuk od većine konkurenata, primarno zahvaljujući visokotonskoj jedinici s trakom (ribbon). Visoki i srednji dio spektra zvuči vrlo prozračno i detaljno bez imalo zrnatosti. Pri slušanju albuma Electra Arilda Andersena vokal je reproduciran jednostavno i prirodno, a truba Arve Henriksena bila je odličnog timbra i boje. Kontrabas je imao dobar volumen i išao je dovoljno duboko. S druge strane, udarcima bub-

njeva nedostajalo je malo brzine i čvrstoće u najnižim dijelovima spektra. Zahvaljujući visokotoncu, pozornica je dovoljno široka i ostavlja dovoljno prostora između glazbenika. QR3 karakterizira vrlo zavodljiv visoki i srednji dio spektra koji slušača mame na slušanje. Zamijenimo li u sustavu QR3 sa zvučnicima s klasičnim visokotoncem, teško se potom ponovo priviknuti na tradicionalni karakter zvuka.

Dinamičke sposobnosti ovog zvučnika testirali smo Kraftwerkovim albumom Minimum - Maximum zbog vrlo izraženih brzih udaraca u bas području. U većini slučajeva QR3 se snašao vrlo dobro. Zvučnik ima taman dovoljno kontrole i dubine u basu da u kombinaciji sa svim do sada navedenim karakteristikama srednjeg i visokog područja isporučuje jednu impresivnu glazbenu sliku. Pri slušanju dinamički zahtjevnijeg materijala, 40 W pojačalo bilo je dovoljno čak i pri većim glasnoćama, ali ipak treba pripaziti na karakter ostatka sustava. U ovom slučaju, cijevno se pojačalo pokazalo kao pun pogodak. Za kraj smo testirali reprodukciju simfonijskog orkestra, kao dinamički najkompleksniji materijal. QR3 reproducirao je veliku pozornicu s mnoštvom detalja, ali je u nekim trenutcima nedostajalo malo preciznosti u smještaju glazbenika. Dinamički udari odrađeni su vrlo dobro, osobito mikrodinamički odnosi i brzi prijelazi.

AUDIOVECTOR QR3

Tip zvučnika: 2,5 sistemski, bas-reflex, AMT visokotonac
Snaga: 200W
Impedancija: 4 - 8 Ohma
Osjetljivost: 90dB (2,83V / 1m)
Frekventni raspon: 30Hz - 45kHz (-6dB)
Susretne frekvencije skretnice: 400 / 3.000Hz
Masa: 15,4 Kg
Dimenzije (ŠxVxD): 190 x 942 x 232 mm
Cijena: 13.490 Kn / par
INFO: Media audio
 Tel. 021 323 550 www.mediaaudio.hr

Korištena glazba

Samuel Yirga: Habasha Sessions (Society Of Sound 2011)
 • Peter Gabriel: Scratch My Back, (Society Of Sound 2010)
 • Kraftwerk: Minimum-Maximum (EMI 2005) • Melody Gardot: Worrisome Heart (Verve 2008) • Arild Andersen: Electra (ECM Records 2005) • Tord Gustavsen: The Ground (ECM Records 2005) • Gustav Mahler: Symphonie No. 2, Gilber Kaplan (Deutsche Grammophon 2003) • Peter Tchaikovsky: Klavierkonzert No. 1, Ivo Pogorelich, London Symphony Orchestra, Claudio Abbado (Deutsche Grammophon 1986) • Johannes Brahms: Symphonie No. 1, Münchner Philharmoniker, Christian Thielemann (Deutsche Grammophon 2007)

Sustav

Zvučnici: Sonus Faber Concertino Domus, Davis Acoustics Balthus 50, **Izvori:** Arcam CD73, Exposure 2010S DAC, Raspberry Pi 3 + HiFiBerry Digi+ board, **Pojačala:** Prima Luna Prologue Two, Naim Uniti Atom, NAD C320, **Ožičenje:** Wireworld Equinox 6 zvučnički, Wireworld Equinox 7 interkonekt, Wireworld Aurora 5 strujni, Wireworld Matrix 2 strujni filter, Wireworld Chroma 5 digitalni koaksijalni.

Zaključak

Audiovector QR3 je vrlo zanimljiv zvučnik. Zvučna slika koju prenosi je brza, iznimno detaljna, zavodljiva i specifična zahvaljujući visokotonskoj jedinici s trakom (ribbon). Kako bi se izvukao maksimum iz zvučnika potrebno je pažljivo odabrati prateće komponente. Kućno Prima Luna cijevno pojačalo pokazalo se kao odličan partner ovim zvučnicima unijevši u sustav taman toliko topline i volumena koliko je trebalo. Prednosti ovakvih zvučničkih jedinica najbolje ćete razaznati kada se vratite na slušanje zvučnih kutija sa zvučničkom jedinicom s kupolom - sljedećih tjedan dana vjerojatno ćete imati osjećaj da nešto nedostaje i da to jednostavno nije to.

POŠTENA IGRA

Red Head je dual mono OTL pojačalo za slušalice cijevnog ustroja bazirano na MT tehnologiji (zrcalna trioda) i domaće proizvodnje

piše: **Gordan Gaži**

Svi svjedočimo pravoj poplavi pojačala za slušalice koje dolaze u svim mogućim oblicima, ustrojstvima, cjenovnim razredima i kvalitetama te se doista postavlja pitanje o sasvim novom smjeru u kojem audio elektronika uopće smjera. Doista mi je nezamislivo da su slušalice do prije nekoliko godina bile samo prati-

telj glavnog audio sustava da bi se u kratkom periodu premetnule u značajne teme audio razgovora, prikaza i komentara. Ne vjerujem da je kultura slušanja glazbe s pametnih telefona u toj mjeri utjecala na audiofilije potrebe, no činjenice govore u prilog sasvim novog trenda i na nama je da s te strane pokušamo poslušati i evaluirati što veći broj uređaja takve vrste. No, onog trenutka kada

se u igru uključe i proizvođači s dalekog istoka i kad cijene počiju vrtoglavo padati, a iz svakog zgodno dizajniranog uređaja strši poneka elektronska cijev nikome nije lako. I nije važno da li ta cjevčica kuha, šumi ili ruži, a još manje kakvi su sonični limiti takvih „ad-hoc“ konstrukcija, bitno je posjedovati sličan sklop. Ako ništa drugo, audiofilskog ugleda radi. Sa strane kritike problem je lako riješiv. Poslušamo koliko imamo kapaciteta i damo svoje mišljenje. S druge strane proizvođači su oni koji imaju najmanje razloga za slavlje. Mislim naravno na one koje svoje sklopove kreiraju sami i koji su se odlučili biti drugačiji, inovativni i kvalitetni. Razlog ovoj tvrdnji ne treba tražiti u njima, no izaći sa svojim pretpostavkama na tržište koje je prepuno sličnih uređaja i očekivati da će javnost prepoznati tu činjenicu nije jednostavan zadatak. Reklo bi se da je jednostavnije kupiti ponešto artikala i uz malo marketinga preprodati istu količinu nego krenuti u proizvodnju od nacrt. Svakako. Ali još uvijek postoje tvrtke koje žele stvarati, unaprjeđivati i prije svega snažno vjerovati u svoj put. O tome je već bilo riječi sa stranica ove tiskovine, no imati viziju, snagu, vještinu i znanje ponekad nije dovoljno. Potrebno je još barem malo sreće i puno strpljenja. Gledajući čelne ljude branda Electron Audio na nedavnom zagrebačkom sajmu AV Show u Sheratonu s koliko strpljenja, razumijevanja i volje razgovaraju s posjetiteljima i odgovaraju na njihova pitanja bilo je jasno da se takva politika i smjer poslo-

vanja ispatio. Uz njihov mali prostor uvijek je bilo znatiželje, pitanja i komentara. Takav pristup i ozbiljnost je očigledno jedini način da se u potpunoj tržišnoj kakofoniji determiniraju kvalitetni proizvodi od onih drugih. Rok za slušanje Read Head pojačala morao je biti skraćen do zadnjih granica, ali je i takav slušni test dao presjek osnovnih karakteristika uređaja, što je za hrvatski proizvod višestruko značajno.

Tehnički opis uređaja je poprilično jednostavan, no otkriva mnogo posebnosti i drugačijeg pristup u kombiniranju i izboru najznačajnijih rješenja i komponenta. Read Head je dakle dual mono OTL pojačalo za slušalice cijevnog ustrojstva bazirano na MT tehnologiji. Izlazna snaga je deklarirana na minimalno 0,5W na opterećenju od 32 ohma. U pogonskom stupnju sklop koristi 6C5 cijevi, dok je izlazni stupanj povjeren paru trioda 7AK7. U takvoj konfiguraciji Red Head može surađivati sa slušalicama impedancije 16-600 ohma. MT tehnologija je zapravo skraćenica za pojam zrcalne triode (mirror triode) koja podrazumijeva hibridni element koji je suprotstavljen izlaznim triodama u kvazi Push-Pull ustroj. Tako se postiže efekt rada dvije paralelne triode u single ended načinu rada uz očuvanje naravne raspodjele harmonika i postizanje predvjeta za rad u A klasi. Uz to sklop nema potrebe za dodatnim

podešavanjem, a kako proizvođač navodi izbjegava se potreba za uparivanjem cijevi i smanjenu disipaciju topline i shodno tome uštedu energije. Cijev oznake 7AK7 je jedna od najbližnjih trioda, a sama njezina povijest, rad u ekstremnim uvjetima korištenja prikladnih za vojno-mornaričke svrhe, dozvolila je konstruktorima doista jedinstvenu mogućnost da osiguraju doživotnu garanciju na izlazne cijevi. Kada govorimo o OTL konfiguraciji gotovo sam siguran da na takvu ponudu nisam skoro naišao bez obzira na trajnost trioda koja je determinirana na 100.000 radnih sati. Napajanje uređaja ovakvog ustrojstva je svakako jedan od ključnih segmenata konstrukcije. U ovom slučaju konstruktor se odlučio za višestruko filtrirani i stabilizirano napajanje koje osigurava stabilan napon i izlaznu impedanciju napajanja. Sklop je sposoban napajati i dva para slušalica uz eksterni adapter, a njegovo Dual-Mono ustrojstvo podrazumijeva zasebne ispravljače s odvojenim namotajima na transformatoru.

ziranu napajanje koje osigurava stabilan napon i izlaznu impedanciju napajanja. Sklop je sposoban napajati i dva para slušalica uz eksterni adapter, a njegovo Dual-Mono ustrojstvo podrazumijeva zasebne ispravljače s odvojenim namotajima na transformatoru.

Slušni test

Read Head je pojačalo za slušalice čiji sonični dojmovi ne odudaraju od prvog utiska koji ostavlja prvim vizualnim dojmom. U zvuku nema prevelike dramatičnosti, naglih obrta ili teško shvatljivih nuspojava već se sve odvija s razlogom. Zvučna slika je čvrsta, dinamična, dobro aerirana i bez obzira na vrstu glazbe, glasnoću pa i vrstu upotrijebljenih slušalica stabilna i prepoznatljiva. Potpis zvuku primarno daje nje-

Zvučna slika je čvrsta, dinamična i dobro aerirana

ELECTRON AUDIO RED HEAD

Izlazna snaga: min. 0,5W (na opterećenju 32 ohma)
Kompatibilnost: maks. 130mA RMS u 16-600 ohma
Elektronske cijevi: 6C5 (pogonski stupanj), 2x 7AK7 (izlazni stupanj)
Dimenzije: 220 x 200 x 350 mm
Masa: 4 kg
Cijena: 6.000 kn
INFO: Electron Audio, 091 44 88 768, www.electron-audio.com

Korištena glazba

Mathias Landaus, Opening (M.A. Recordings) CD+DVD
 176,4 WAV • Branticket, Psychonaut (Esoteric Records)
 16/44 Flac • 3. Sera Una Noche, La Segunda (M.A. Recordings) 176,4 WAV • Adam Lane Full Throttle Orchestra, Live in Ljubljana (Clean Feed), CD rip 16/44
 • Arcie Shepp, I hear the sound (Arcieball HD Tracks) 44,1/24 bit Flac • Henry Franklin, The Skipper (Black Jazz) CD

Sustav

CD/SACD: EMM Labs CDSA-SE, Philips 963SA; **High Res:** M2Tech Young+Asus N53JF+J.River Media Center 19 stable, Logitech squeezebox 3; **Amplifikacija:** Pre: EAR 868L, TVC Sowler; **Power:** Pass Os, EAR 890, ASV Šebart 300B; **Zvučnici:** Beta Systems C2; **Kabli Zvučnički:** Wire World Eclipse 3+; **Interkonekcija:** Wire World Eclipse XLR, Nordost Quattro Fit RCA, **USB:** Wireworld Starlight, USB samogradnja, **Strujni:** Wire World Aurora, Wire World Electra 5-2, LAT AC2, Wire World, Electra Gold 5-2, **Oprema:** RAM Tube dampers, strujni filter samogradnja

zina mirnoća i izvanredna dinamika, ali ništa manje nije značajna sposobnost sklopa da uz precizan timbar otkrije mnogo slojeva, detalja i atmosfere. Veseli svakako ogromna kondicija uređaja koja nije dozvoljavala da glazba i kada je bila vrlo glasno reproducirana izgubi tonsku vjernost i finese izvedbe.

Zaključak

Uređaje s kojima sam se imao prigode družiti iz mogao bih nazvati kombinacijom klasičnog dizajna, fine izrade i nekog detalja koji uređaj čini malo drugačijim i posebnim. Lako je reći, ali teško za napraviti. No, uvijek se može pokušati. Electron Audio za sada odlično radi na njegovanju ugleda male, no kvalitetne radio-nice u kojoj se uvijek ponešto kuha. Nakon svega doživljenog mislim da su mjeseci etabliranja doista iza tvrtke. Sad preostaje vidjeti što sljedeće spremaju. Dečki igraju pošteno, ne štede gdje ne treba i sve sam više pozitivno iznenađen. Poštena igra se isplati. 📌

1 + 1 = 3

Riječ je o uređajima relativno pristupačne cijene, koji opremom, izgledom i rješenjima ciljaju najširu publiku

piše: **Neven Kos**

U ovom broju imamo nekoliko zanimljivih uređaja. Među njima i dva integrirana pojačala. Oba su hibridna, s cijevima u pretpojačivačkom stupnju i silicijskim komponentama u izlaznom stupnju, i oba snage oko 80 W po kanalu. I tu sličnost među njima prestaje. Jedno košta oko 7.000 kuna, drugo 12 puta više. E pa o tom drugom, Pathosu Inpol čitajte na drugim stranicama ovog broja, a ovdje ćemo vam predstaviti iznenađenje broja, barem prema mom skromnom mišljenju – integrira-

no pojačalo, odnosno receiver, koji još ima i pripadajući DAC – Magnat MR 780. Uz njega, na slušanje smo dobili i pripadajući CD plejer iz iste serije – MCD 750. Cijeli paket može biti vaš za cca 10 000 kn. Mislimo li da je to povoljno? Pročitajte ovaj tekst do kraja i vidjet ćete.

Riječ je o uređajima relativno pristupačne cijene, koji opremom, izgledom i rješenjima ciljaju najširu publiku. U tome naravno nema trunke lošega, posebno ako uređaji pritom

još i dobro zvuče. Pogledajmo npr. receiver, koji je i više od toga. Naime, osim ugrađenog DAB/DAB+ i FM RDS Tunera, gramofonskog pretpojačala (MM), ugrađen je i DAC s 5 ulaza – 2 optič-

Upravljivost i povezivost receivera s ostalim uređajima je fenomenalna

ka, dva koaksijalna i USB ulazom, svi u mogućnosti zaprimiti PCM signale rezolucije 24bit/192kHz. A za superlako spajanje prijenosnih uređaja tu je Bluetooth 4.0 Qualcomm® aptX™sklop, koji, kako smo se uvjerali, zvuči razumno s obzirom na tehnologiju, iako pomalo tiho. Općenito, upravljivi-

vost i povezivost uređaja su fenomenalni, narušena samo međusobno prevelikom udaljenom RCA linijskim konektorima i stiješnjenim zvučničkim terminalima s kojima je malo teže baratati, ali isti barem primaju i goli kabel promjera 2 kvadrata, iako jedva. Operacije uređajem teku nježno i meko, sve radi baš kako treba (njemački uređaj, kažete?), a displej je taman velik koliko treba, nije nametljiv, a informativnost mu je odlično uređena te pruža taman toliko informacija koliko treba u zadanom času (npr. u načinu rada DAC-a, pritiskom na tipku *INFO* na daljinskom upravljaču prikazuje se frekvencija uzrokovanja ulaznog signala). Odabir ulaza je zanimljiv i vrši se ili zakretanjem rotacijskog izbornika na prednjoj ploči, ili odabirom putem daljinskog upravljača. Zgodno je da ulaze odabiremo nizanem, nakon čega nije potrebno ništa potvrditi, već je ulaz naznačen na displeju nakon dvije sekunde čekanja potvrđen. I sve to bez kliktanja i neugodnih zvukova. Ugrađene su i kontrole boje tone i balansa, i posebno

Pojačalo je demonstriralo iznimno ugodnu i postojanu zvučnu sliku

ku slušnog testa nisam znao cijenu uređaja iako je napisana na kutiji, ali mi je nekako promakla. I pomislio sam kako ispred sebe u sustavu imam uređaj cijene između 6 i 7 tisuća kuna. Zamislite moje iznenađenje kad sam konačno saznao cijenu! Poslobodnoj procjeni, prije desetak ili više godina, za ovakav zvuk plaćali smo višestruko veće cijene. Usporedbom s mojim vanjskim DAC-om (No-oversampling plus cijevni izlaz) jasno je kako Magnatovom CD plejeru nedostaje bogatstvo boja i tonova u srednjetonskom području i još malo mesa oko svakog tona u gornjim oktavama, kao npr. boga-

Daju li one ovom pojačalu poseban, specifičan zvuk pročitajte u slijedećem poglavlju.

Zvuk

Iako smo ovaj test zamislili kao prikaz obje komponente zajedno, kao zvuk sustava komponenti namijenjenih i predviđenih za međusobni rad i suživot, ipak mislimo kao je potrebno za početak barem ukratko prikazati osobine zvuka svakog od ovih uređaja zasebno. Krenimo od CD plejera, kojega smo slušali u sustavu kojeg su činili Wireworld Equinox 6 interkonekcijski kabel, Schiit Saga buffer i Exposure 3010S2 monoblokovski, povezani s Beta Systems C2 zvučnicima putem vdH CS122 zvučničkih kabela. I na prvu iznenađenje, jer CD plejer je živog i otvorenog, ali nikad napadnog ili agresivnog zvuka. Zanimljivo je kako u ovoj klasi cijene, dakle oko 3.000 kuna možemo dobiti skoro pa kompletan zvuk, od vrha do dna, s dubokim basom i eksplozivnim i iskrčivim visokotonskim područjem i odličnom sredinom. Da budem potpuno iskren, na počet-

ku slušnog testa nisam znao cijenu uređaja iako je napisana na kutiji, ali mi je nekako promakla. I pomislio sam kako ispred sebe u sustavu imam uređaj cijene između 6 i 7 tisuća kuna. Zamislite moje iznenađenje kad sam konačno saznao cijenu! Poslobodnoj procjeni, prije desetak ili više godina, za ovakav zvuk plaćali smo višestruko veće cijene. Usporedbom s mojim vanjskim DAC-om (No-oversampling plus cijevni izlaz) jasno je kako Magnatovom CD plejeru nedostaje bogatstvo boja i tonova u srednjetonskom području i još malo mesa oko svakog tona u gornjim oktavama, kao npr. boga-

tija ocrtavanja svakog instrumenta. To su te sitne, sitne razlike koje odličan uređaj razlikuju od još boljeg. Ali, unatoč tome, ovom CD plejeru u pogledu zvuka ne mogu naći niti jednu ozbiljniju manu, uzevši u obzir cijenu.

Samostalno slušajući pojačalo, odnosno receiver s ugrađenim DAC-om, zapeo sam na prvoj prepriči – što prvo poslušati? Kako se na radio prijemniku nisam mislio predugo zadržavati, samo par riječi-FM prijem je odličan a zvuk ugodan. DAB? S obzirom na naguranih 16 stanica u jednom multipleksu i bitrate (tok podataka) od 72kbps, ne očekujte puno, barem za sad dok je DAB, kao i sve tehnologije koje su na Zapadu već na izmaku, a kojima se u Hrvatskoj hvalimo, u eksperimentalnom radu.

Pustimo radio i prijedimo na kućne digitalne izvore zvuka.

Kao bih procijenio mogućnosti pojačala, odnosno receivera, poslušao sam ga kratko sa svojim cijevnim D/A pretvaračem. Pojačalo je demonstriralo iznimno ugodnu i postojanu zvučnu sliku. Ne mogu reći da je prostorna rekreacija bila tako raskošna kao kod Pathosa, ali ona glavna karakteristika pojačala, sveprisutna bez obzira na izvor zvuka, jest nevjerojatna uroda iskustva slušanja. Zahvaljujući tome, slušajući pojačalo jednostavno zaboravite tehničke aspekte reprodukcije i ležerno se posvetite slušanju glazbe. Priznajem da se ne sjećam kad sam posljednji put u slušaonici imao uređaj zahvaljujući kojemu sam toliko uživao (pada mi na pamet da je možda sličan učinak na mene imao zvučnik Graham LS5/9). Zanimljivo je kao se uređaj ove cijene toliko dobro snalazi sa širokim spektrom glazbenog sadržaja. Jednostavno, sve što sam slušao ostavio je na mene dubok dojam, zahvalju-

jući potpunosti doživljaja kojega ovo pojačalo pruža. Čak i u situaciji u kojem se od pojačala zahtijeva da pogoni i tako detaljne, zahtjevne i kvalitetne zvučnike poput modela Beta Systems C2. Očekivali biste kako će otvoren i detaljan karakter zvuka Bete otkriti ono najlošije elektroničari koji im prethodi. Ovaj ispit Magnat s uspjehom prolazi, a pojačalo se u sustavu se snašlo kao riba u vodi, i niti jednog časa nisam razmišljao o tome kao ono predstavlja usko grlo ili slabu kariku u lancu. Zvuk kojeg sam čuo jednostavno je plijenio ne samo detaljima, dubokim i prije svega ugodnim basom i još ugodnijim visokotonskim područjem, već je bio obilježen tolikom razinom muzikalnosti da sam, oprostite, moja pogreška, propustio zabilježiti uobičajena audiofilski obilježja koja obično analiziramo i opisujemo čitateljima. Nadam se da ne zamjerate, jer ovo pojačalo jednostavno nije od onih koje bismo trebali opisivati i slušati na taj način.

Kako ste vidjeli iz uvodnog opisa, Magnat MR780 svestrano je pojačalo oplemenjeno mnogobrojnim mogućnostima digitalne reprodukcije, između ostalog i zahvaljujući ugrađenom DAC-u. Stoga, kako bismo provjerili odnose među digitalnim ulazima, spojili smo Raspberry Pi3 putem Wireworld Starlight 7 USB kabela i iFi iPurifiera 2 na USB ulaz pojačala. Kao referencu koristili smo zvuk analognih izlaza MCD 750 CD plejera, koji predstavlja odličan temelj za ovu usporedbu. Slušajući brojne snimke, odlične, dobre i one manje dobre, usporedba otkriva kako su razlike relativno male, ali ipak lako čujne, jer USB ulaz, unatoč ekspanzivnom i pomalo zavodljivom zvuku, uz neke druge lijepe momente poput naglašene muzikalnosti i odličnog vokala, ipak ne može u potpunosti konkurirati zvuku analognog

stupnja CD plejera. MCD 750 je u zvuk unio definiciju i dublji bas kao i živost u visokotonsko područje, ali ne samo to. Zvuk CD plejera je širi, viši i dublji, dakle pozornica je temeljitije izgrađena u svim smjerovima. Osim toga, CD plejer zvuči i ponešto prirodnije i uglađenije.

Pri ovoj usporedbi korišten je Wireworld Equinox 6, jer potrebe za boljim kablom nema, a i neka-ko sumnjam da će se

u sustavu izgrađenom oko ovih komponenti naći neki skuplji kabel te se ovakav pristup činio optimalnim, a i ovakvo na Betama sve zajedno zvuči fantastično, kudikamo

bolje od zvuka kojeg očekujemo od uređaja koji zajedno koštaju sugeriranih 10 tisuća kuna (doduše, ovoj broju treba pridodati još par tisuća kuna koliko koštaju korišteni mrežni (WW Aurora na CD plejeru i Electra na pojačalu) i interkonekcijski kabel.

Usporedba zvuka koaksijalnog ulaza i CD plejera otkriva kako su, u odnosu na zvuk USB-a razlike manje. Izvor zvuka i opet je Raspberry Pi3, sada s Allo DigiOne karticom, kojom smo osigurali spdif digitalni izlaz. Naime, raspon razlika između zvuka D/A pretvarača u pojačalu i zvuka CD plejera opasno je smanjen, što ovu usporedbu čini vrlo zanimljivom. Glavne karakteri-

stike zvuka CD plejera ostaju dominantne - prostor je i dalje jasniji i veći u svim dimenzijama, ekstremi spektra su definirani, a zvuk reproduciran s CD plejera dodatno omogućava pojačalu da pokaže sve što može i zna, naglašavajući jedan "emotivan" i muzički naklonjen uređaj. Ali i digitalni ulaz DAC-a u pojačalu ima svoje adute u pogledu čvrstoće i dinamike. Također, zanimljivo je kako unatoč deklariranoj

snazi od 70-ak W pri 8 ohma, nedostatak snage nikad nije bio očit. Naprotiv, čak i glasno slušanje u velikoj slušaonici nije bilo problematično za ovo pojačalo. Kako bismo

zvuk Magnata stavili u perspektivu, poslužiti ćemo se usporedbom s 3-4 puta skupljim amplifikacijskim sustavom (Exposure 3010s2 mono blokovi i Schiit Saga buffer), uspoređujući funkcionalnost i zvučne mogućnosti Magnatovog bisera. U usporedbi Magnat zvuči broj-dva manje, prostorna rekreacija zvuka sadržajno je sažeta, ali i prostorono koncentrirana na manji prostor između zvučnika, a srednjetonsko područje nije tako glatko, meko i fluidno kao kod skuplje kombinacije, čime smo se uvjerali kako više novca kupuje i više zvuka. Također, ako me pitate kako stojimo po pitanju muzikalnosti, tad morate znati da ovaj

Magnat u tom segmentu briljira, kompenzirajući tako malo-brojne nedostatke. Uostalom, biste li radije kod kuće, na duge staze slušali uređaj koji plijeni vašu pažnju i stimulira vašu volju za slušanjem glazbe, ili pak onaj koji je tehnički besprijekoran, ali uglavnom stoji ugašen..?

Zaključak

Kad podvučemo crtu, lako zaključujemo kako su Nijemci pedantno i ustrajno izradili uređaje koji nadmašuju uobičajena očekivanja u ovoj klasi cijene. Uređaji i zasebno, odnosno s drugim komponentama rade izvrsno, ali u zajedničkom radu njihova sinergija je potpuna i jasno je i razvidno kako su receiver i CD plejer osmišljeni da rade zajedno, po prilici po onoj 1+1=3. Razlike u zvuku CD-a i ugrađenog DAC-a, kako sam rekao, nisu velike i ukoliko vam je baš važno da vam tri tisuće kuna ostanu u džepu, mislim da možete sretno živjeti koristeći i ugrađene digitalne ulaze u pojačalu. Međutim, doplata za CD plejer (OK, trebat će vam i dobar interkonekcijski kabel), čini nam se beznačajnom u odnosu na ono što sam plejer pruža. U kontekstu onoga što uređaji pružaju u pogledu omjera uloženo/dobiveno kao zasebni uređaji jasno je kako se radi o odličnim uređajima, među kojima je receiver pravi biser, za kojega sam skoro odlučio iskeširati traženu sumu, kao bih kod kuće uživao u jednostav-

MAGNAT MR 780

Izlazna snaga:

75 W / 80hm
100 W / 40hm

Analogni priključci:

5 ulaza

Gramofonski ulaz:

Da (MM)

Izlaz za slušalice:

Da

Daljinski upravljač:

Da

Dimenzije (ŠxVxD):

433 x 132 x 317 mm

Masa:

3,9 kg

Cijena:

6.999 kuna

INFO

Chipoteka, tel. 01 233 88 44, www.chipoteka.hr

MAGNAT MCD 750

Digitalni izlazi:

1 x TosLink, 1 x koaksijalni

Reproducira:

CD, CD-R, CD-RW, MP3, WMA

Dimenzije (ŠxVxD):

433 x 78 x 317 mm

Masa:

3,9 kg

Cijena:

2.799 kuna

INFO

Chipoteka, tel. 01 233 88 44, www.chipoteka.hr

Korištena glazba

Ralph Towner / Gary Peacock "A Closer View" (ECM Records, 531 623-2) • Bach Toccata & Fugue (Deutsche Gramophone, 477-7521) • Eric Bibb "Booker's Guitar" (Telarc) • Doug MacLeod "There's A Time" (RR-130HDCD) • The Kenny Burrell Trio "A Night at the Vanguard" (Verve Records, 0602517613539) • Pat Metheny Trio "Live" (Warner Bros, 9362-47907-2) • Charlie Haden & Pat Metheny "Beyond the Missouri Sky", Copland: Appalachian Spring Rodeo, Fanfare for the Common Man, (Telarc, CD-80078) • Eric Clapton "Unplugged" (Reprise, 45024-2) • Lars Erstrand "Two Sides of Lars Erstrand" (Opus 3, CD8302) • Stanley Clarke Trio with Hiroshi and Lenny White "Jazz in the Garden" (Heads Up HUCCD 3155) • Melody Gardot "My One and Only Thrill" (Verve Records, B0012563-02) • Melody Gardot "Worrisome Heart" (Verve Records, B0010468-02) • Matija Dedić, Jeff Ballard, Larry Grenadier "From the Beginning" (Dallas Records, 570) • Chris Thomas King "The Roots" (21st Century Blues Records, CD-2107) • Christian McBride, "Gettin' to It" (Verve Records, 523 989-2) • Bela Fleck "Flight of the Cosmic Hippo" (Warner Bros, 26562-2) • Michael Hedges "Beyond Boundaries" (Windham Hill Records, 01934 11612 2).

Sustav

CD plejer: Exposure 3010s (transport), DAC NON-OS, Pojačalo: monoblokovi Exposure 3010s2; Pretpojačalo: Schiit Saga, Zvučnici: Magneplanar MG12SE, Beta Systems C2, RELT5i (subwoofer); Interkonekcijski kabeli: Wireworld Eclipse 7, Kimber PBJ, Wireworld Atlantis III, Mundorf Silver/gold, Zvučnički kabeli: VdH CS122, Anticable, Filter: PS Audio Quintet; Mrežni kabeli: Wireworld Electra 5-2, Aurora 5-2, Stratus 3, Rondo stalak.

nosti i odličnom zvuku kojega ovaj receiver pruža. Samo zdrav razum i argument kako mi još jedan uređaj kod kuće nije potreban, spriječili su me u tome. Za sve one koji se na kupovinu ipak odluču, uvjeren sam kako će dugo i bezbrižno uživati u iznimnom zvuku i muzikalnosti ovih uređaja. ■

5
GODINA
JAMSTVA

Idealan izbor za vrhunsku zabavu

Jamčimo vam da ćete obožavati svoj novi Ambilight televizor!

Odaberite bilo koji Ambilight model televizora i osim standardnog dvogodišnjeg jamstva poklanjamo vam još tri dodatne godine jamstva.

PHILIPS

OPTIMALNI MINIMALIZAM

piše: **Dubravko Toplak**

Već dugo nismo imali na testu neki od proizvođača američke tvrtke Bose, koja je jedna od najvećih proizvođača zvučnika i, za kućnu namjenu, vrlo popularna s proizvodima malih i vrlo učinkovitih zvučnih paketa za AV sustave. Na test smo dobili soundbar zvučnik relativno minijaturnih dimenzija koji u osnovi ima svrhu ponuditi kvalitetniji zvuk nego što ga daju zvučnice jedinice ugrađene u današnje moderne televizore. Bose je u ovom segmentu izradio svoje viđenje soundbara oznake Solo 5. Njegova mala veličina (70 x 548 x 86 mm) nikako ne daje dojam neke zamjetne kvalitete u isporuci dobrog zvuka, ali potpuno biste bili u krivom.

Bose Solo 5 odlično će se svojim dimenzijama uklopiti u kombinaciji s televizorom od dijagonale od 82 cm, ali niti veće dimenzije ekrana neće predstavljati veliki dizajnerski problem. Soundbar se može instalirati i na zid, ali u kompletu ne dolaze pripadajući zidni nosači pa će to biti dodatni trošak za korisnika.

Bose Solo 5 soundbar ima uobičajeni duguljasti oblik sa zaobljenim rubnim stranicama, te

Upravljanje Bose Solo 5 soundbarom je moguće isključivo dobivenim, i to povelikim, daljinskim upravljačem

natpisom Bose u sredini. Na sebi nema nikakvih funkcijskih tipaka ili prekidača, a na prednjoj strani ima crnu metalnu rupičastu rešetku. Iza rešetke su smještene dvije zvučnice jedinice koje su malo usmjerene prema desnoj i lijevoj strani zvučnika, kako bi se dobila što šira zvučna slika. Uz zvučnice, tu su smještene i dva LED indikatora, koji svijetle i mijenjaju boju kako bi korisnika obavijestili koji je trenutni način rada Solo 5, a također će i treptati pri potvrdi promjeni izlazne glasnoće zvuka. Na zadnjoj strani Solo 5 također ima minimalistički pristup. Na lijevoj strani je bas refleksijski otvor za bolju reprodukciju frekvencija dubljeg spektra, a desno su smještene: 1x optički digitalni ulaz, 1x koaksijalni digitalni ulaz i 3,5 mm analogni ulaz. Sa Solom 5 dolaze oba digitalna kabela, 1x koaksijalni i 1x digitalni, pa korisnik ne mora kupovati te kabele kako bi spojio bilo koji vanjski AV uređaj. Nažalost, Bose Solo 5 nema niti jedan HDMI priključak. Postoji i USB priključak, ali to je

samo za servisno ažuriranje, tako da ne mogu reproducirati pjesme s nekog vanjskog USB memorijskog HDD/SDD diska ili memorije. Zato je tu Bluetooth bežična poveznost tako da se može lako prenositi glazba s mobitela ili tableta. Nije podržan kodek aptX, a nema niti NFC (Near Field Communication) podršku za brzo uparivanje uređaja.

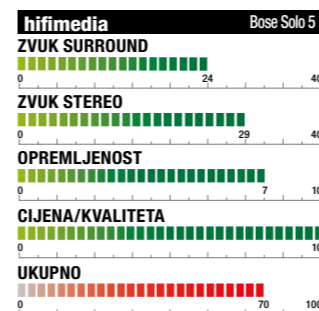
Upravljanje Bose Solo 5 soundbarom je moguće isključivo dobivenim, i to povelikim, daljinskim upravljačem. S njime je Bose napravio jedan veliki iskorak nasuprot svih ostalih proizvođača soundbara. Naime, podrškom od preko 1.800 različitih kodova drugih proizvođača svih AV uređaja (TV, DVD, Blu-ray, itd.) doprinosi da je njime moguće upravljati gotovo bilo kojim AV uređajem. Čak 54 različite funkcijske tipke od kojih njih šest ima pozadinsko osvjetljenje je karakteristika koju treba svakako pohvaliti. S ovim daljinskim upravljačem korisniku je sve nadohvat ruke, a ukupno može upravljati s 5 vanjskih

AV uređaja + Solom 5. Sama kontrola daljinskog upravljača sa Solo 5 se odnosi na izlaznu kontrolu zvuka, odabira funkcije Bluetooth traženje/spajanje, dijalog moda i podešavanje izlazne razine basa. Mnogi će reći vrlo malo, ali sasvim dovoljno za ono čemu je Bose Solo 5 i namijenjen.

Zvuk

Bez obzira na malu veličinu kutije Bose Solo 5 imao je veliku zalihu izlazne snage, koja može bez problema napuniti zvukom i sobe veće od 20 kvadrata. Dobra reprodukcija srednjetonskog spektra je najvažniji segment kod ovakvih malih soundbar zvučnika koju je Bose bez problema reproducirao. Visokotonski spektar iako čujan, ipak se pomalo činio skriven iza ostalog spektra. Bas je ono što nas je posebno razveselilo, veliki i snažan i nismo očekivali da će iz ovakvih dimenzija soundbara izlaziti takav bas. Čak i na višim izlaznim razinama zvuka bas ne gubi nimalo kontrolu. Odnos lijevo/desno u stereo zvuku je dosta uzak, ali s pozornicom koja je u svojim dimenzijama vrlo kompaktna. Samim time korisnici ne trebaju očekivati niti veliku surround scenu jer Solo 5 niti nema neki virtualni surround mod, pa je sav doživ-

Model	BOSE SOLO 5
optički digitalni izlaz (TosLink)	1
koaksijalni digitalni izlaz	1
Aux ulaz - 3,5 mm	1
HDMI ulaz	-
USB ulaz	-
Mrežni priključak	-
Ostalo	
Dimenzije (širina x visina x dubina)	70 x 548 x 86 mm
Masa	1,69 kg
Info	www.se-mark.hr
CIJENA	2.249,00

Bose Solo 5
↑ Mala veličina i dobar izgled
↑ Jednostavnost korištenja
↑ Univerzalni daljinski upravljač
↑ Veličina bas zvuka
↑ Izlazna glasnoća zvuka
↓ Komplet ne sadrži nosače za zid
↓ Nema HDMI priključak
↓ Uska zvučna pozornica

ljaj zvuka ipak pomaknutu u središte samog prednjeg zvučnika. Zapravo Bose Solo 5 odlično "odigrava" svoju ulogu kao dodatno poboljšanje zvuka koji inače dolazi iz zvučnika samog televizora koji je bio na testu (Samsung F8000 serija). Dijalozi su puno čišći i razgovjetniji, a cjelokupna prezentacija zvuka ima više "čvrstoće", izbjegavajući tanki i tvrdi zvuk koji uobičajeno isporučuju današnji LCD televizori. Moramo spomenuti i puno bolju dinamiku i brzinu zvuka koja svakako doprinosi ugodnijim i prirodnijim doživljajem ukupne reprodukcije zvuka.

Zaključak

Bose Solo 5 je dizajniran da bude što više "plug and play"

soundbar i u tome smislu gotovo u potpunosti uspijeva. Njegove male dimenzije neće ga spriječiti da ga se stavi čak i ispod većih dijagonala ekrana TV-a jer svojim zvukom daje definitivno bolji zvuk nego bilo koji ugrađeni zvučnički sustav u TV-u. Također, jednostavnost upravljanja i mogućnost upravljanja njegovim daljinskim upravljačem gotovo bilo kojim drugim uređajem u AV sustavu je dodatni plus ovom soundbaru. Obzirom na cjenovni razred, zvuk koji daje, jednostavnost upravljanja, te odličan univerzalni daljinski upravljač, Bose Solo 5 soundbar nikako ne bi trebalo izuzeti pri kupnji soundbara ako želite poboljšati zvuk s današnjih modernih i ultra tankih televizora. 📺

www.facebook.com/hifimedia

www.twitter.com/hifimedia1

issuu

www.issuu.com/hifi

WEB

www.hifimedia.hr

PRATITE NAS DIGITALNO

hifimedia

DENON HEOS bežični surround

piše: **Dubravko Toplak**

Tvrka Denon već godina na napreduje bežični sustav spajanja zvučnika sa svojim AV uređajima, tako da u tome nisu nimalo početnici. Na test smo dobili njihov bežični soundbar HEOS i dva bežična HEOS 1 HS II zvučnika. Denon se pokušava razlikovati svojim dizajnom soundbara od ostalih proizvođača i u nekim segmentima mu to pola-

zi za rukom. Soundbar nema uobičajenu ravnu prednju ploču ispod koje se skrivaju zvučnici, nego je on napravljen iz više ravnih ploha pod određenim kutovima, što ga čini vrlo modernim i posebnim u svome izgledu. Većina soundbara je prekrivena crnom tkaninom, a plastični dijelovi imaju malo sive tonove na sebi. HEOS Bar

je dugačak 110 cm i gotovo 15 cm dubok (8.8 cm visok), te će odlično pristajati s TV-om koji imaju 140 cm (55 inc) dijagonalu ekrana. Soundbar je predviđen da stoji polegnut na polici ispod TV-a ili da se smjesti na zid ispod ili iznad TV-a. Zgodno je što se natpis Heos može rotirati (natpis je magnetni i pričvršćen trakom kako se ne bi izgubio) ovisno

Da bi Heos Bar radio, potrebno je skinuti Heos aplikaciju

Heos soundbar je dizajniran kao 3.0 sustav, ispunjavajući u potpunosti ulogu dva prednja stereo zvučnika i centralnog zvučnika kućnog kina. Pokreće ih ugrađeno kvalitetno 6 kanalno pojačalo u D klas

kako korisnik okrene soundbar kod montaže. U sredini soundbara s prednje strane postoji svjetlosni indikator kako bi korisnik znao u kojem je trenutno funkciji (najčešće svijetli plavom bojom) soundbar.

Heos soundbar je dizajniran kao 3.0 sustav, ispunjavajući u potpunosti ulogu dva prednja zvučnika i centralnog zvučnika kućnog kina. Svakom kanalu su dodijeljena dva zasebna srednjotonska/basa zvučnika i jedan visokotonac, što ukupno čini devet ugrađenih zvučničkih jedinica, postavljenih pod kutom od 45 stupnjeva. Time se željelo postići da zvuk bude što bolje distribuiran u okolni prostor i da se dobije prostorna zvučna scena kao i sa uobičajenim pojedinačnim zvučnicima na prednjoj sceni u kućnom surround zvuku. Zvučnike pokreće ugrađeno kvalitetno 6 kanalno pojačalo u D klasi. Na zadnjoj strani soundbara vidljiva su dva bas refleksna otvora kako bi bas frekvencije malo produbile prilikom reproduciranja zvuka. Također na zadnjoj strani su i AV pri-

ključci: četiri HDMI 2.0a ulaza (jedan HDMI s ARC) s HDCP 2.2 podrškom kompatibilni za 4K izvore, optički, koaksijalni, 3.5mm stereo analogni ulaz, USB utor (mogućnost spajanja vanjskog HDD diska) i mrežni LAN priključak. To znači da možete doslovno koristiti HEOS soundbar poput AV prijemnika i uključiti sve vanjske AV uređaje u njega. Za višekanalni zvuk soundbar podržava audio formate kao što su Dolby TrueHD, DTS-HD Master, Dolby Digital, Dolby Digital Plus, DTS, što je svakako samo dodatni plus. HEOS se može pretvoriti u pravi surround sustav jer mu se može dodati dodatne komponente kao HEOS subwooferom za postavljanje 3.1 sustava (na žalost nismo dobili na test) ili dodati par HEOS zvučnika pa sustav pretvara pravu 5.1 surround konfiguraciju. Komponente se izravno povezuju bežičnim signalom na 5GHz, s minimalnom latencijom.

Dva mala Heos 1 HS II bežična zvučnika imaju otmjen izgled, a dostupni su u bijeloj ili crnoj boji (u prodaji su dostupni i HEOS 3, HEOS 5 i HEOS 7

zvučnici). Heos 1 HS II je kompaktan, nenametljiv zvučnik i može se postaviti bilo gdje u kući, uključujući i kupaonicu zahvaljujući kućištu otporne na vlagu, a težak je impresivnih 1,4 kg. Mogu se tako iskoristiti dva HEOS 1 HS II zvučnika u kuhinji tijekom dana, a zatim ih dovesti u dnevnu

sobu za večernju filmsku večer i spojiti ih kao stražnje surround zvučnike na HEOS Bar, što ga čini nevjerojatno prilagodljivim i svestranim. Zvučnik ima šestorkutni izgled kućišta i cijeli je od plastike. Prednja strana ima metalnu perforiranu rešetku iza koje se jedan nalazi jedan srednjotonski/bas zvučnik i jedan visokotonac koje pokreće ugrađeno dvo-kanalno digitalno pojačalo. Na dnu prednje strane nalazi se suptilno skriveni višenamjenski statusni LED svjetlosni indikator (svijetli plavom, narančastom ili zelenom bojom ovisno o funkciji). Na vrhu zvučnika nalazi se tri funkcijske tipke za glasnoću i isključivanje zvuka. Na stražnjoj strani zvučnika nalazi se 1 mrežni priključak, 1 mini priključak od 3,5 mm, 1

USB priključak i 1 strujni priključak. Iako to nismo dobili na test može se dokupiti HEOS 1 Go Pack dodatak (740,00 kuna) koji uključuje 2600mAh bateriju koja se jednostavno spaja na dno zvučnika omogućujući mu tako nesmetan rad do 6 sati bez priključka za struju, što mu daje dodatnu praktičnu uporabu bili gdje u kući ili van nje. Kontrola zvučnika se ostvaruje putem HEOS aplikacije, dostupna za iOS i Android o kojoj ćemo nešto kasnije reći. Heos 1 HS II zvučnika je novija verzija zvučnika (stariji nije imao oznaku HS II) koja osim Wi-Fi ima podršku za Bluetooth i visoko rezolutne (hi-res) datoteke. Sada je bez problema moguće reproducirati kroz njih WMA (do 192kbps) AAC i MP3 (320 kbps), WAV, ALAC i FLAC (uključuje 24-bitnu/192kHz) i DSD 2.8MHz/5.6MHz datoteke. To sve naravno podržava i HEOS soundbar uz JPG, PNG, BMP i GIF slikovne formate.

Kao što smo prije spomenuli da bi cijeli testni "paket" radio i bio bežično povezan s internetom treba skinuti aplikaciju HEOS aplikaciju. HEOS soundbar dolazi s malim daljinskim upravljačem veličine dlana, vrlo niske kvalitete plastike s nekoliko osnovnih gumiranih funkcijskih tipki. On može poslu-

zvučnici). Heos 1 HS II je kompaktan, nenametljiv zvučnik i može se postaviti bilo gdje u kući, uključujući i kupaonicu zahvaljujući kućištu otporne na vlagu, a težak je impresivnih 1,4 kg. Mogu se tako iskoristiti dva HEOS 1 HS II zvučnika u kuhinji tijekom dana, a zatim ih dovesti u dnevnu

žiti kada je cijeli sustav uparen i podešen ali osnovne parametre sustava ipak se moraju napraviti putem HEOS aplikacije na mobitelu. Uparivanje koliko god izgledalo jednostavno i nije baš tako jednostavno. Kako bi skratili "muku" prilikom uparivanja svakog zvučnika posebno u sustav, preporučamo da svaki zvučnik odmah priključite na mrežni priključak i zatim slijedite upute u HEOS aplikaciji. Sama HEOS aplikacija je dobro zamišljena ali neke postavke su duboko zakopane u izbornicima. Upravljanje se može zaista svima funkcijama npr. moguće je upravljati pojedinačnim razinama glasnoće i udaljenosti svakog zvučnika u odnosu na položaj slušanja u surroundu, podešavati se može intenzitet svjetlosti plave LED indikatora na svim zvučnicima zasebno, itd.. U svakom slučaju korisniku će trebati jedno vrijeme privikavanja i pamćenja gdje se koja pojedina funkcija nalazi u HEOS aplikaciji. Kada se sve jedno podešava neće biti nikakvih problema s upravljanjem cijelim sustavom. Treba još spomenuti da HEOS soundbar podržava HEOS App, s kojim se mogu koristiti usluge Spotify, Deezer, Pandora, Napster, TuneIn Radio, itd..

Zvuk

Iako zvuk HEOS soundbara dolazi iz jednog zvučnika bila je primjetna stereo baza lijevo/desno. Istina, ona je ipak više pomaknuta u središnji dio zvučne pozornice ali kada je nagla-

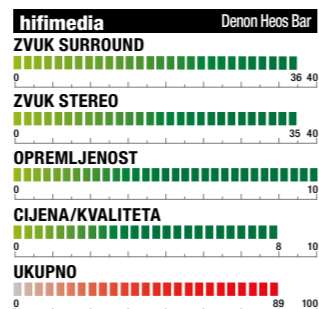
šen visokotonski spektar zvuka u samim glazbenim materijalima, dobiva se jasni stereo efekt lijevo/desno. Najbolje je reproduciran srednjotonski dio spektra, a stvarno je bilo začudujuće da iz ovako malog prednjeg soundbara izlazi tako velike bas frekvenciji. Morali smo ipak dodatno podešiti duboke tonove (smanjiti u HEOS aplikaciji izlaznu razinu bas frekvencija), kako bas frekvencije ne bi narušavale ostale frekvencije zvuka u zvučnoj slici. Šteta što na test nismo dobili i HEOS-ov subwoofer jer bi doživljaj cijele zvučne slike sigurno bio puno transparentniji i bolje reproduciran. Dubinska perspektiva

zvuka nije baš velika kako u stereo tako i u surroundu, te je prostor je čujno smanjen. Stražnji Heos 1 HS II koji su u ovom slučaju bili postavljani kao surround zvučnici dobro su reproducirali zvuk. Dovoljno čisti i jasni u srednjim i visokotonskim frekvencijama i sa pristojnim basom, ako se u obzir uzme veličina zvučne kutije. Niti u jednom trenutku nismo imali problema s bežičnim prijenosom signala sve je radilo savršeno. Treba spomenuti da svaki Heos 1 HS II zvučnik u ovoj konfiguraciji mora imati dodatno svoj priključak za struju kako bi mogao raditi, pa na to mora računati svaki njegov korisnik. Na žalost niti tu se u potpunosti ne može izbjeći kabeli iako su zvučnici bežični. Samo u slučaju kada zvučnik ima dodatnu bateriju ne treba mu za rad strujni priključak. Ukupno gle-

reproducirali zvuk. Dovoljno čisti i jasni u srednjim i visokotonskim frekvencijama i sa pristojnim basom, ako se u obzir uzme veličina zvučne kutije. Niti u jednom trenutku nismo imali problema s bežičnim prijenosom signala sve je radilo savršeno. Treba spomenuti da svaki Heos 1 HS II zvučnik u ovoj konfiguraciji mora imati dodatno svoj priključak za struju kako bi mogao raditi, pa na to mora računati svaki njegov korisnik. Na žalost niti tu se u potpunosti ne može izbjeći kabeli iako su zvučnici bežični. Samo u slučaju kada zvučnik ima dodatnu bateriju ne treba mu za rad strujni priključak. Ukupno gle-

Model	Denon Heos Bar
optički digitalni ulaz (TosLink)	1
koaksijalni digitalni ulaz	1
IR ulaz	1
HDMI ulaz	4
HDMI izlaz	1 (ACR)
RSC 232C	
USB ulaz	1
Dodatna oprema	1 optički digitalni kabel, 1 mrežni kabel, 1 HDMI, 1 3,5 mm stereo kabel
Mrežni priključak	1
Ostalo	
Dimenzije (širina x visina x dubina)	1100 x 88 x 148
Masa	4,8 kg
Info	www.sonusart.hr
CIJENA	7.500,00 kuna

Model	Denon Heos 1 HS II
Aux ulaz 3,5 mm	1
Mrežni priključak	1
Ostalo	
Dimenzije (širina x visina x dubina)	129 x 189 x 128 mm
Masa	1,4 kg
Info	www.sonusart.hr
CIJENA	1.599,00

- Denon Heos Bar**
- ↑ 4K kompatibilnost
 - ↑ Multiroom podrška
 - ↑ Prijenosna funkcionalnost
 - ↑ Besprijekorna bežična povezivost
 - ↑ Nadogradnja konfiguracije sustava 2.0/2.1/5.1
 - ↑ Podrška za reprodukciju visoko rezolutnih datoteka
 - ↑ Kontrola sustav preko HEOS aplikacije
 - ↑ Wi-Fi i Bluetooth podrška
 - ↑ HEOS App
 - ↓ Neke postavke su duboko "skrivena" u Heos mobilnoj aplikaciji

daju ovaj bežičan set zvučnika sasvim dobro može reproducirati kako stereo tako i surround zvuk, ali naglasak je ipak na bežičnoj konekciji i prijenosu signala iz soundbara na stražne surround zvučnike.

Zaključak

Denonovom HEOS paketu koji uključuje HEOS soundbar i dva bežična HEOS 1 HS II zvučnika svakako treba dati priznanje za veliku svestranost priključivanja i reprodukcije različitih AV materijala, te ponajprije bežičnu konekciju. Ono što će sigurno privući mnoge

je upravo njihova bežičnost, odnosno prenosivost, spajanje više bežičnih zvučnika u kućnom okruženju, te kontrola svakog zvučnika zasebno pomoću HEOS aplikacije. Mnogima će ipak predstavljati određeni "problem" ukupna cijena svakog zvučnika. HEOS soundbar ima cijenu od 7.500,00 kuna, a svaki HEOS 1 HS II zvučnik ima cijenu od 1.599,00 kuna, što cijeli sustav podiže iznad cjenovnog razreda od 10.000,00 kuna. Onaj tko voli bežičnost biti će zadovoljan HEOS sustavom ali mora biti spreman u to uložiti i više novaca. 📺

MusicStyle

GLAZBENI PRILOG ČASOPISA HI FI MEDIA

CINKUŠI

Jedan od najboljih i najzanimljivijih hrvatskih folk/etno sastava objavili su novi album

Razgovor:

GREGORY PORTER

Najbolji jazz i soul pjevač današnjice

THE WAR ON DRUGS

Sve o samoći

R.E.M.

"Automatic for the People" Jubilarno izdanje albuma

HUSKER DU

THE REPLACEMENTS

Rađanje indie-rocka u Minneapolisu

Recenzije:

Robert Plant, Julien Baker, Cinkuši, Bell Witch, The Waterboys, Luna, Fever Ray, Evolfo, Melanie De Biasio, Ariel Pink, The Regrettes, Grizzly Bear, Oh Sees, Joe Henry, King Khan, David Gilmour, Margo Price, Svemirko, Seine

The War On Drugs: SVE O SAMOĆI

piše: **Denis Leskovar**

Širi krug slušatelja za The War On Drugs – doista, neobičan naziv za rock bend – doznao je nakon prethodnog studijskog ostvarenja *Lost In The Dream*, iz ožujka 2014. Bio je to njihov treći album, pun aluzija na burnu povijest pretežno američkog rocka. No, nije bila riječ o referencama na uobičajeni najkreativniji period s kraja 1960-ih i početka 70-ih. Upravo suprotno. Radi se o ozloglašenim osamdesetima, o adult-rocku poznije etape Brucea Springsteena, o Dylanu iz faze onih čudnih, omalovažavanih, poluizgubljenih djela iz toga razdoblja; o bezličnom Bruceu Hornsbyju, o velikoj glazbi (*big music!*) škotskih Waterboysa i o srednjoj etapi izvođača kao što je Tom Petty – primjerice, s albuma *Long After Dark*.

Zapravo izraz *long after dark* u metaforičkom je smislu lako primjenjiv na opus grupe The War On Drugs koju su 2005. pokrenuli Kurt Vile i Adam Granduciel, pravim imenom Adam Granofsky, podrijetlom iz Dovera u Massachusettsu.

Kako uspjeti isključivo na osnovama vlastite upornosti i autorskih putokaza čak i onda kad se njezini primarni principi veoma malo poklapaju s konvencijama srednje rock struje

Vile je uspješno razvio samostalnu karijeru potjeravši je u smjeru još slobodnijih formi, a kormilo je preuzeo Granduciel. Njegove introspektivne, halucinogene, gotovo snolike vizije provlače se stvaralaštvom benda čija je priča o uspjehu u biti jednostavna: kako uspjeti isključivo na

osnovama vlastite upornosti i autorskih putokaza čak i onda kad se njezini primarni principi veoma malo poklapaju s konvencijama srednje rock struje, ako ona danas uopće postoji u uobičajenom smislu pojma.

Njihovi zameci sežu u 2003., kada se u Philadelphiji susreću Adam i Kurt, razvijajući suradnju na temelju zajedničkih sklonosti Bobu Dylanu – ali ne samo njemu. Dvije godine poslije stvorena je okosnica grupe, čija je postava zaokružena s još tri člana: bubnarom Kyleom Lloydom, basistom Daveom Hartleyem, te orguljašem Charliejem Hallom. No konfiguracija se u početku neprestano mijenjala, uz Granduciela koji je – kao stalni član, svojevrsni zajednički nazivnik za sve aktivnosti – vremenom postao sinonim za The War On Drugs. Njegove autorske i multiinstrumentalističke vještine, temeljne ideje i neiscrpna energija ugrađene su u temelje tog neobičnog sastava, iako se u početku činilo da će Vileov doprinos biti podjednako bitan.

Grupa sklapa ugovor s nezavisnom etiketom Secretly Canadian za koju 2008. izlazi debi *Wagonwheel Blues*. Vile je

supotpisao tri pjesme ("Taking The Farm", "Coast Reprise" i desetminutnu "Show Me The Coast"), no album u cjelini doima se kao zbirka zgodnih fragmenata, simpatičnih ideja i poludovršenih, podproduciranih skica, a gdjekad i neuspjelih vježbi iz stvaranja monotonije.

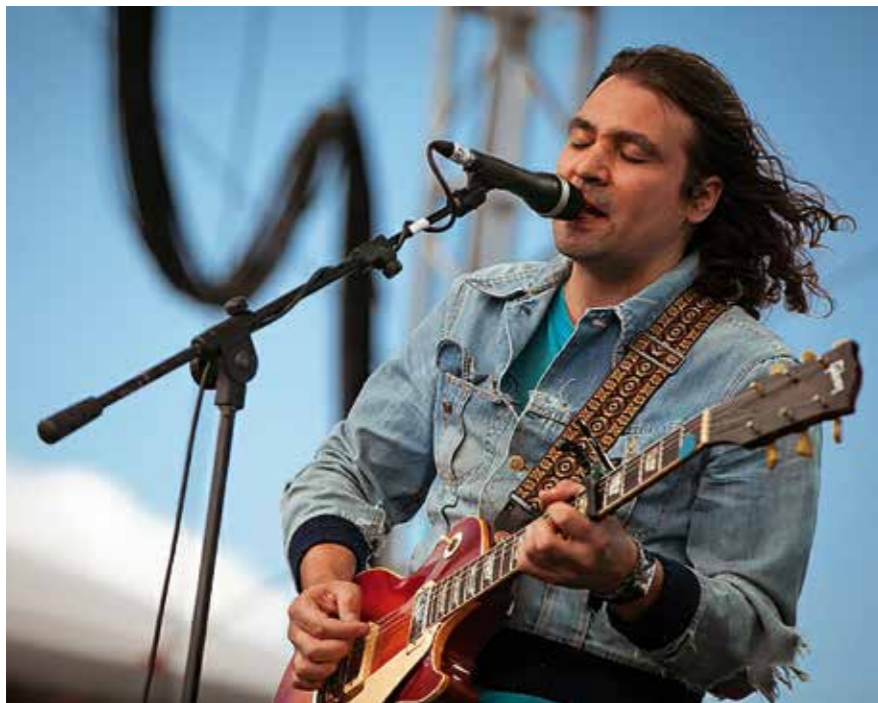
Još uvijek deficitaran kompleksnijim teksturama i zasnovan na (razmjerno) organskim postupcima, *Wagonwheel Blues* mogao bi se opisati kao nekonvencionalna i pomalo nedorađena *americana* uz iznimku teme "Arms Like Boulders" koja zvuči kao briljantna i himnična posveta Bobu Dylanu, Tomu Pettyju i Bruceu Springsteenu, zajedno s ležernim ali upornim ritmom, zraznom melodijom i usnom harmonikom kao dekorativnim iznenađenjem. U to vrijeme još su se uvijek doimali kao potencijalno veliki američki bend.

Koncem 2008. grupu napušta ne samo Vile, nego i Lloyd i Hall, ali taj suhi podatak – da su članovi dolazili i odlazili kao na autobusnom kolodvoru – u stvarnom je životu značio da se iz mjeseca u mjesec i iz godine u godinu Granducielov talent sve više brusio. Napokon se se iz indie osobenijaka pretvorio u jednu od vodećih autorskih osobnosti na globalnoj nezavisnoj rock sceni.

Dakle, debi je bio dobar, iako u konačnici ne mnogo više od toga. Ali naznačio je mnogo veće stvari, koje su oblik počele dobivati 2011. na drugom albumu *Slave Ambient* kojemu je prethodio EP *Future Weather*. Neke njegove pjesme u drugačijem, nanovo snimljenom obliku našle su se na albumu koji je počeo naglašenije privlačiti pažnju *underground* rock tiska, ali i *mainstream* kritičara, utjecajnih veterana struke razasutih po britanskim i američkim dnevnim listovima, a privučenih činjenicom da Granduciel očito nastoji pomiriti dva naoko razdvojena svijeta: klasični i indie rock.

U opširnom osvrtu recenzent portala *Popmatters* Scott Branson zgodno je primijetio kako se već iz naslova njihova prva dva ostvarenja jasno nazire estetika grupe. *Wagonwheel Blues* predstavlja njihovu kori-

Njihova je filozofija uronjena u epski širok prostor i to u dvostrukom, međusobno povezanom smislu: najprije doslovno, poput pustinjačkih predjela, ponešto zatamnjenih i presječenih s beskonačno dugačkom cestom, a zatim u metaforičkom značenju neprekidnog kretanja.

jensku stranu, dok *Slave Ambient* upućuje na pojačano korištenje artificijelnih tekstura. "Granduciel miješa korijensku glazbu i elektroniku. Svaka pjesma polazi od jednostavne melodijske linije i lako je zamisliti Granducielu, najprije samog uz akustičnu gitaru, a potom kao arhitekta koji nadograđuje kompleksnije dijelove," zaključuje kritičar.

Njihova je filozofija uronjena u epski širok prostor (*wide open spaces*) i to u dvostrukom, međusobno povezanom smislu: najprije doslovno, poput pustinskih predjela, ponešto zatamnjenih i presječenih s beskonačno dugačkom cestom, a zatim u metaforičkom značenju neprekidnog kretanja. To je ishodište njihovih dugih skladbi, koje često u prosjeku premašuju pet, šest

minuta, ali i nerijetko repetitivnog, mehaničkog ritma koji obilježava većinu njihovih radova. Istina, u mnogim dijelovima njihova je glazba otvorena i drugim utjecajima, pogotovo u ritmičkoj izvedbi koja u skladbama poput "An Ocean In Between The Waves" evocira njemačke elektronske inovatore iz sredine sedamdesetih. Drugi važan znak raspoznavanja Granducielova je melankolija, ili "patnja". Pjesma "Suffering", s *Lost In The Dream* već u naslovu upućuje na neizlječivu autorovu introspekciju.

Nakon *Lost In The Dream*, ugovor za dva albuma ponudila im je velika kompanija Atlantic Records. U intervjuu 2015. Jimmy lovine (osnivač etikete Interscope) napominje kako je riječ o sastavu predodređenom na "golemi uspjeh". Istina, njihova je publika sve veća, ali ono u čemu The War On Drugs već jesu veliki, to je područje skladateljskih dosegata i kritičarskog utjecaja. Čini se da su u Britaniji uspjeli u svakom smislu: album *Lost In The Dream* ondje je dosegao zlatnu nakladu, a to je samo jedna od brojnih manifestacija komercijalnog potencijala te po mnogocemu atipične postave.

The War On Drugs veliki su i na polju stvaranja zvučnih skulptura koje rastu i

razvijaju se sve više iz ploče u ploču, preplavljajući slušatelja poput nabujalog plimnog vala. No ako estetika benda funkcionira poput neobične kombinacije monumentalnosti i intimnosti, njihove su ambicije u gotovo svim elementima lišene obilježja konvencionalne srednje struje, čak i onda kad krivulja prodaje albuma leti uvis. Paradoks je u tome što iz rock *mainstreama* (premda onog iz nekog drugog vremena) crpe inspiraciju. Kako je to moguće?

Mnogo vrhunske glazbe rođeno je u kojekakvim kontradiktornim procjepima i The War On Drugs nisu iznimka. Njihova je glazba mračna ali na neobičan način oplahnuta optimizmom. Ukoričena je u prošlosti, ali ne miriši po prašnjavoj arhivi: ona je definitivno je proizvod današnjeg vremena, i Granducielovih intimnih tematskih preokupacija.

O tome govori novi album *A Deeper Understanding*. U produkcijskom, aranžmanskom i autorskom pogledu najzaokruženiji rad u njihovu opusu, album se može (i mora) slušati kao logična ekstenzija njihova dosadašnjeg opusa, a ne kao poligon novih, još neistraženih ideja i postupaka. Više no ikad, pjesme ostavljaju dojam izgrađenih i dora-

denih tekstura mnogo više nego što su rock and roll stajment benda u punom naletu.

"Ako većina Springsteenovih pjesama govori o strojevima, glazba grupe War On Drugs sama po sebi jest stroj," piše Mark Richardson u neobično nadahnutom osvrtu u *online* magazinu Pitchfork. Bruce je pisao o automobilima, dakako, ali i o tvornicama – točnije, odnosu njegovih protagoni-

Novi album "A Deeper Understanding" objavljuje Atlantic Records, a to je ujedno i njihovo prvo izdanje potpisano za veliku izdavačku kuću.

zvuk (ili 'stroj') u procesu istraživanja vlastite nutrine, vlastita unutarnjeg života, i to iskustvo uobličiti u nešto što će korespondirati s emotivnošću slušatelja."

No, nije riječ samo o studijskom triku: Govorimo li o albumu *A Deeper Understanding*, ispod tih raskošnih, sofisticiranih, slojevitih, produkcijski doradenih i kontemplativnih zvučnih katedrala skrivaju se neke od najboljih pjesama grupe. Osobito se to odnosi na "Thinking Of A Place" -- začudan, ugodajan amalgam artificijelnosti i prirodne ležernosti, čijih jedanaest minuta zvuči poput discipliniranije verzije Boba Dylana na čelu kakvog dream-pop sastava. Tek je za njanu manje impresivna *tom-pettyjevska* balada "You Don't Have To Go." Spomenimo i "In Chains", u kojoj se jednolični ritmički potisci prepliću s melodijskom savršenošću stvarajući dojam zvuka u pokretu, i to onog koji je lišen hladne monotonije. "Pain", po čijem je stihu album i dobio ime, te "Strangest Thing", podjednako snažno svjedoče o autorsko-izvođačkom perfekci-

Istina, njihova je publika sve veća, ali ono u čemu The War On Drugs već jesu veliki, to je područje skladateljskih dosegata i kritičarskog utjecaja

sta u kontekstu industrijalizirane američke provincije. Pisao je i o koječemu drugome mehaničkome, ali samo zato da bi pokazao odnos stroja i hipersenzibilnih marginalaca. Urušavanje stroja, njegova lomljivost i konačan kraj na nekom odlagalištu otpada ujedno svjedoči i o našem ograničenom roku trajanja. S druge strane, Granducielov rad, piše autor, smisao dobiva u cjelovitosti svojega zvuka; njegov "način spoznavanja izvanjskoga svijeta znači iskoristiti taj

onizmu jedne od ključnih pojava na suvremenoj rock sceni.

Granduciel nije ni prvi ni zadnji glazbenik čije pjesme tematiziraju otuđenost, samoću, patnju, ranjivost, potrebu za ekspističkim odmakom, za bijegom, pokretom. No, on je jedan od rijetkih koji taj impuls pretvara u epski široke komade uglazbljene melankolije. I to one koja unatoč velikim gestama nikada ne prelazi granicu dobrog – zapravo, skoro *besprijekornog* – ukusa. 📺

Minneapolis u osamdesetima: Jedno od rodniha mjesta indie-rocka

Tijekom osamdesetih "indie" je bila kategorija koja je primarno označavala način distribucije glazbenog materija, a ne postmodernistička stilska etiketa

piše: **Matko Brusac**

Početak osamdesetih godina prošlog stoljeća, kada je danas naporno izmisticirani miks reganovskog moralnog i ekonomskog nazadnjaštva živote većine običnih Amerikanaca zapravo učinio još beznadniji nego što je to bio slučaj u "kriznim" sedamdesetima, u američkom popularnoglazbenom polju bilo je djelotvorno nekoliko specifičnih trendova. Općenito, iz konzervativne rockističke perspektive, osamdesete se opisuju kao turbobna dekada u povijesti američkog popa – prva garnitura punk bendova bila je ili umirovljena ili na kreativnom izdisaju, dosadni i žilavi anti-konzumeristički sentiment iz šezdesetih i dalje je blokirao ozbiljan kritičarski angažman oko srednjestrujaške produkcije, dok je hip-hop tek ugazio u dugi proces promocije u prvu estetsku ligu.

Međutim, još uvijek svježe punk tradicije već su bile reciklirane na marginama, na "neza-visnoj" sceni – tijekom osamdesetih, nikada se nije zgorega podsjetiti, "indie" je bila kategorija koja je primarno označavala način distribucije glazbenog materija, a ne postmodernistička stilska etiketa. Osnovni postulati punka izvedeni su korak dalje – žanr je bio repolitiziran, melodije su pale u drugi, a ritam je ponovno izbio u prvi plan, ukratko, sviralo se još brže, glasnije i agresivnije – pa je jedan (manji) dio publike slušateljstvo i ideološko utočište uspješno pronašao u undergroundu. U pitanju je bila jedna ozbiljna alternativna infrastruktura.

"Radilo se o nepreglednoj mreži fanzina, underground i studentskih radio-postaja, lokalnih televizijskih glazbenih emisija, kvartovskih dućana s pločama, nezavisnih distributera i izdavačkih kuća, industrijskih publikacija, noćnih klubova i alternativnih koncertnih prostora, agnata, bendova i obožavatelja koja je postojala duže od desetljeća prije nego što ju je primijetio mainstream", napisao je Michael Azzerad u "Our Band Could Be Your Life: Scenes From the American Indie Underground 1981-1991", još uvijek najtemeljitijoj i najvrednijoj knjizi čiji su predmet "podzemna" previranja u američkom popu tijekom reganovske ere. Drugim riječima, kada je u siječnju 1992. Nirvanin "Nevermind" izbio na vrh Billboardove ljestvice, radilo se o podvigu u koji je u dobroj mjeri bilo utkano deset godina ozbiljnog kolektivnog rada.

Ali valja istaknuti još jedan aspekt proizvodnje američkog popa u osamdesetima – nakon kasnih pedesetih i ranih šezdesetih, nakon regionalnih tvornica hitova u Memphisu, Detroitu, New Orleansu, Muscle Shoalsu, Houstonu ili Cincinnatiju, rodno mjesto najvitalnijeg suvremenog glazbenog materijala ponovno je, između ostalog, postala i američka provincija. Recimo, Minneapolis/

Husker Du

Savage Young Du
(The Numero Group, 2017.)

★★★★★

St. Paul, koji do početka osamdesetih nije bio, da iskoristimo danas popularnu frazu, upisan na američku glazbenu mapu. Uz, naravno, Princea, Minneapolis su u osamdesetima glazbeno "izmislila" dva sastava, oba formirana u prethodno opisanom underground okruženju i oba, na veliku žalost obožavatelja, ugašena do početka devedesetih – Husker Du i The Replacements.

U posljednja dva mjeseca na tržištu su se pojavila dva arhivska izdanja obje grupe. Čikaški The Numero Group, izdavačka kuća specijalizirana za sakupljanje neobjavljenih materijala, objavio je box-set "Savage Young Du", katalog sa 69 snimki (od kojih su 47 sada prvi puta puštene u opticaj) grupe Husker Du nastalih u razdoblju između 1979. i 1982. godine. Box-set je konceptualno zamišljen kao neki tip "alternativne historije" prve faze djelovanja kulturnog trija čija je granica objavljivane live snimke "Land Speed Record" za SST 1983. godine. Diskografska kuća Rhino, pak, izbacila je live album Replacementsa "For Sale: Live At Maxwells 1986", uz urnebesno neprofesionalni "The Shit Hits the Fans" objavljen na kazeti davne 1985. za sada jedinu autoriziranu snimku koncerta The Matsa. Oba izdanja posjeduju određenu količinu revizionističkog potencijala, prvi veću, drugi manju. Naime, osim zajedničkog geografskog porijekla, oba sastava imaju još dvije bitne dodirne točke koje se tiču grupnih estetskih kronologija – prva je priča o progresiji od nevjestog i primitivnog punk/hc izraza koji je često plesao na rubu treša (posebno izražena u slučaju The Replacements) prema profinjnijim, estetski respektabilnijim i konvencionalnom uhu ugodnijim načinima glazbenog oblikovanja, dok je druga priča o nekakvom umjetničko-etičkom sunovratu iz underground visina u komercijalni ponor.

Iako su nakon raspada grupe anti-nostalgija i prijezir Boba Moulda, Granta Harta i Grega Nortona prema zajedničkoj prošlosti često znali biti brutalni, izlazak izdanja "Savage Young Du" dočekan je pretežno u svjetlu Hartove smrti u rujnu

The Replacements

For Sale: Live at Maxwell's, 1986.
(Rhino, 2017.)

★★★★★

2017. godine. Bivši bubnjar grupe i bolji dio autorskog dvojca preminuo je u 57. godini života. Zreo za napuštanje ovog svijeta izgledao je već duže vrijeme, a službeni uzrok smrti bio je, na koncu – rak jetre. Uglavnom, materijal okupljen na kompilaciji "Savage Young Du" još je jedan jezičac na autorskoj vagi koja se s vremenom sve više, čini se, pomiče od Mouldove prema Hartovoj strani ("Sore Eyes", "Can't See You Anymore", "All I've Got To Lose Is You"). Također, demo snimke, koncertne snimke, snimke s probi, poredane ovom prilikom kronološki, uvjerljivo ilustriraju kako je pop senzibilitet – prvi puta jasno predstavljen na albumu "New Day Rising" (1985.) – i Hartu i Mouldu, u stvari, bio svojstven od samog starta. Na dva odlična albuma koja su objavili za Warner Bros – "Candy Apple Grey" (1986.) i "Warehouse: Song and Stories" (1987.) – zazvučali su još prozračnije, još vjernije, očito, samima sebi. Međutim, niti jedan od dva albuma nije se dobro prodavao, menadžer benda David Savoy počinio je samoubojstvo, Hart je završio na metadonu, a Husker Du postali su 1987. stvar prošlosti.

Live album "For Sale: Live at Maxwell's 1986" snimka je koncerta koji su The Replacements održali u Hobokenu (New Jersey), u vrijeme kada su već nekoliko mjeseci živjeli na major etiketi – njihov u to vrijeme najnoviji album, "Tim" (1985.), distribuirao je Sire. Kontraargument o linearnom napretku

autorskih sposobnosti Paula Westerberga teško je povući, ali ova snimka može poslužiti kao kakav-takav korektiv raširenom vjerovanju prema kojemu su The Replacements na pozornici uredno ostavljali utisak teških amatera, skupine sastavljene od tehnički potkapacitiranih glazbenika čija je duboka privrženost pivu i spidu stvari, u tom smislu, samo činila još gorima. The Replacements su, napisao je zgodno Azzerad u već spomenutoj knjizi, izgradili karijeru na ideji "produžene adolescencije", što se odnosi i na njihov pristup vlastitom poslu i na Westerbergove tematske preokupacije.

Ipak, "uhvaćeni" su u sjajnom izdanju. Dvadeset i devet pjesama koje su odsvirali te večeri u Hobokenu predstavljaju svojevrsni izbor onog najboljeg s prva četiri albuma. Za svoje standarde zvuče, od početka do kraja, razmjerno disciplinirano i posvećeno. Na "Hold My Life", "Can't Hardly Wait", "Unsatisfied" ili "Kiss Me on the Bus" zvuče gotovo kao klasični rock bend. Westerbergova vokalna izvedba je briljantna. Doduše, obradu "Fox On the Run" (Sweet) iz nekog razloga prekidaju nakon nešto više od minute, dok Westerberg, također bez nekog očitog razloga, u više navrata u mikrofon reži "muuurder!" – sve je u redu, u slučaju The Replacements, bez mjestimičnog ispadanja iz koncertne protokolarnosti, to jednostavno ne bi bilo to. Također, pažnju valja obratiti i na svirku gitarista Bob Stinsona čije su kompaktne hard/classic rock minijature bile bitni dijelovi zvučne slike grupe. Pokazalo se to, uostalom, vrlo brzo – nekoliko mjeseci nakon ovog koncerta Stinson je izletio iz grupe, a The Replacements su, kao autorski poligon Westerberga, formalno nastavili postojati još pet godina. Ovdje se, s obzirom na sve, bili u vjerojatno najintrigantnijoj etapi svoje kaotične karijere.

Jedna od najvrednijih funkcija slušanja arhivskih snimki je ta što slušatelja, bio joj sklon ili ne, prisiljava makar i na minimalnu količinu historizacije. Steve Kendell, pišući o box-setu "Savage Young Du" za Pitchfork, sazeo je poantu: "Cilj ovog sveobuhvatnog projekta u koji je uloženo toliko truda nije samo pokazati kako je neki konkretan sastav došao do neke konkretne faze u svojoj karijeri, nego i da nas sve skupa podsjeti kako smo dospjeli tu gdje jesmo: da nas još jednom podsjeti kako stvari koje u kulturi uzimamo zdravo za gotov vuku korijenje iz podrumskih eksperimenata koje nitko nije trebao čuti." Husker Du i The Replacements širenje kulturnog horizonta platili su glavom, Bob Stinson i Grant Hart i doslovno – u produžetku. Što se tiče Minneapolisa, na underground ostavštini osamdesetih naplatili su se Soul Asylum kada su 1993. pogodili sa singlom "Runaway Train", bend koji usporedbu i s jednom i s drugom grupom ne može podnijeti. ■

AUTOMATIC FOR THE PEOPLE

piše: **Denis Leskovar**

U trenutku kad su prije malo više od četvrt stoljeća, 5. listopada 1992, objavili album koji će ih iz pozicije upravo stvorenih internacionalnih zvijezda prometnuti u zreo sastav koji se spreman nositi s bilo kojom temom, Michale Stipe, Peter Buck, Mike Mills i Bill Berry djelovali su kao ekipa otporna na bilo kakve vanjske pritiske, komercijalne ili kreativne. Iako su dotad nizom kvalitetnih college-rock albuma stekli status miljenika upućenih, njihova autentičnost dobila je potvrdu tek tada, u tmurnu jesen '92.

Previše 'art' za srednju struju, a presuzdržani za tvrdokorni *underground*, R.E.M. su, kako podsjeća kritičar Neil McCormick, bili prisiljeni krenuti vlastitim putem – a na tome putu izgradili su reputaciju "velikih outsajdera koji su definirali duh alternativnog američkog rocka".

Prisjetimo se, na svojim najboljim albumima iz ranije faze (debi *Murmur*, potom i *Reckoning*, te nešto kasnije *Green* i *Document*) bend je predstavio vlastitu sintezu psihodeličnog folk-rocka šezdesetih i pankerske energije. Zvuk 12-žičane gitare Byrdsa stapali su s uličnom estetikom Velvet Undergrounda u pjesmama neuobičajene strukture i teško odgonetljivim stihovima Michaela Stipea.

Donekle atipičan, mandolinom 'pogonjen' singl "Losing My Religion" s bestselera *Out Of Time* (iz 1991.) utisnuo ih je u tkivo srednje struje. Iduće ostvarenje, *Automatic For The People*, ostat će zabilježeno kao jedno od najtješih remek-djela suvremenog rocka. U povodu 25. rođendana album je, u skladu s boljim (ili gorim?) običajima diskografske industrije, dobio svoje prošireno, remasterirano deluxe reizdanje, s dodatnom zbirkom demo pjesama i snimkom nadahnutog koncerta u 40 Watt Clubu, održanim u rodnom Athensu, 19. studenoga 1992.

Zapravo, bilo koji (pa i najpovršniji) pregled njihove karijere, ali i pejzaža rock scene ranih devedesetih, nemoguć je i besmislen bez osvrta na to neobično, meditativno ostvarenje, posve atipično slušamo li ga u kontekstu grunge

eksplozije što je odjekivala unutar i izvan srednje struje ondašnje pop i rock pozornice.

Materijal je skladan i sniman u relativno dugom periodu, od sredine 1991. do ljeta iduće godine, a kao i u svim ranijim slučajevima pjesme nose zajednički potpis sve četvorice članova R.E.M.-a. Konačan oblik tog albuma – po mnogočemu posebnog u njihovu katalogu – ostvaren je uz pomoć dvojice dodatnih suradnika. Producent Scott Litt potpisuje klavijaturističke dionice, no jednako važnim gostom pokazao se i bivši basist Led Zeppelina, John Paul Jones, koji je za nekoliko pjesama osmislio gudačke aranžmane.

Prva osobina koju slušatelj opaža već s početnim taktovima tog ostvarenja njegova je glazbena suzdržanost i dominantno melankoličan ton; samo dvije pjesme agresivnošću, tempom ili podignutim ugodajem odskoču od ostatka. Jedna od njih, "Sidewinder Sleeps Tonite" objavljena je kao vrlo uspješan singl, predstavljajući jedini (i sračunati) "veseliji" kontrapunkt sumornijim dijelovima – a oni su ujedno i ključni.

Najradikalniji ili barem najuočljiviji primjer Stipeovog pesimizma je "Try Not To Breathe." No, meditacija na temu smrtnosti, starenja, gubitka i prolaznosti u slučaju REM-a – kako napominje američki kritičar Stephen Thomas Erlewine – uvijek ostavlja prostora za stanovitu nadu. Pogotovo kad je riječ o brojevima kao što su "Nightswimming" i "Everybody Hurts", čiji jednostavni i nedvosmisleni stih poručuje: "Kad ti život nosi previše bola, pokušaj izdržati". I ta je pjesma (kao i "Drive", jedna od najdojmljivijih u cjelokupnom katalogu grupe) ostvarila značajan uspjeh među širom publikom. Bez obzira na naglašenu sentimentalnost, ona do danas ostaje bitan element bez kojeg je teško sagledati cjelokupnu autorsku filozofiju grupe iz toga razdoblja.

Najpreciznija ocjena svodi se na tvrdnju kako je album prava slika R.E.M.-a iz njihove transformacijske faze. Odnosno, iz razdoblja u kojoj je dovršen proces izrastanja iz underground/studentske atrakcije u relevantnu postavu velikog kalibra i nezanemarivog komercijalnog značaja. To se reflektiralo i u odabiru teme u skladbi "Ignoreland", u kojoj se na izravnom udaru

našla republikanska Amerika iz razdoblja vladavine Ronalda Reagana i Georgea Busha. No, politička satira na ovom albumu uglavnom je iznimka; ostatak materijala mahom je prožet unutarnjim promišljanjima i emotivnošću koja se rijetko kada u njihovu opusu ispoljavala na tako izravan način.

Ranije spomenuta balada "Drive", njezina atmosfera i opći ton, pravo je zrcalo albuma *Automatic For The People*. Meditativni uvodni Stipeovi stihovi o tinejdžerskoj konfuziji (suptilno provučeni kroz optiku ondašnjeg američkog društvenog trenutka, i otpjevani uz molsku akustičarsku pratnju) bili su hrabar odabir za uverturu albuma namijenjenog globalnom auditoriju, ali publika se očito pokazala senzibilnijom negoli je itko mogao pretpostaviti. Objavljen i u formi singla, "Drive" se utisnuo u (pod)svijest čitave jedne generacije, pokazujući da se i naglašeno introvertna glazba može uklopiti u masovnija očekivanja i dobiti univerzalnu snagu.

Jednostavan i melodičan, kompleksan ali suptilan, klasičan ali inovativan, *Automatic For The People* sažima sve bitne vrline koje su se godinama nakupljale u opusu R.E.M.-a. I dodaje neke nove, koje su ugradili u temelje za iduće razdoblje. Promatrajući njihovu karijeru u cjelini, i s današnje točke, očigledno je riječ o kreativnom zenitu. Niz bespriječnih ostvarenja prekinut je idućim albumom, *Monster*, koji je (u usporedbi s intimnošću prethodnika) upravo tako i zvučao: kao manje melodiozan povratak glasnim gitarama-- onima koje su legitimitet dobile zahvaljujući valu iz Seattlea na čelu s Pearl Jamom, Nirvanom, Soundgardenom i Alice In Chains.

No, čak i ondje, na *Monsteru*, te posebno na idućim diskografskim istupima, R.E.M. uspijevali su zadržati razinu introvertne 'energije'. Njihove folkom (i art-rockom) protkane balade važan su, a u nekim dijelovima i presudan čimbenik za razumijevanje njihove cjelokupne estetike i autorske filozofije. Album *Automatic For The People*, kojim dominira upravo takva glazba, svojom evokativnošću i kvalitetom autorskog rukopisa, i danas, šest godina poslije raspada benda, zauzima posebno mjesto u kontekstu pop glazbe i popularne kulture kraja prošlog i početka ovog stoljeća. A to znači da njegovi sumorni tonovi i dalje odjekuju krajolikom svjetske scene – političke, rock, pop, kakve god, svejedno. ■

Dopustite da vas zavede...

Balthus

Moderan zvučnik vrhunske kvalitete i tradicionalnog Davis zvuka.

Balthus 90

Balthus 70

Balthus 50

Audio Centar
Distributer za Hrvatsku i Sloveniju
www.davis-acoustics.com / www.audiocentar.hr

Robert Plant

Carry Fire
(Nonesuch/Dancing Bear, 2017)
★★★★☆

Iako su njegovi korijeni u engleskoj provincijskoj zabiti nedaleko od Birminghama, Plantovi "duhovni" korijeni dobrim dijelom sežu na sjevernoamerički kontinent iz čijih se izvora napaja još od vremena prvih albuma Zeppelina.

Recentniji dio njegove solo karijere revitaliziran je upravo zahvaljujući sugestivnosti kojom reinterpreтира country, gospel i blues. O njegovoj kolaboraciji s Alison Krauss na bestseleru Raising Sand ispisane su hrpe panegirika, no iduća ostvarenja, u koja valja ubrojiti novi, jedanaesti album Carry Fire, nadahnjuju se s još dvije, neizostavne i važne žanrovske komponente: britanskim folk nasljeđem, te world music produkcijom, ma koliko bila riječ o labavom i rastezljivom pojmu.

Snimljen s odličnim pratećim sastavom The Sensational Space Shifters, Carry Fire objedinjuje sve spomenute elemente, ali na osoban i osoben način. Dakle, unutar okvira Plantove autorske osobnosti čiji zamci leže još u skladbama koje je s Pageom i/ili ostalima supotpisao u srednjoj i poznoj Zeppelin fazi ("Friends", "Bron-Y-Aur Stomp" "Kashmir" i druge).

O njegovom eklekticismu i neugaslom kreativnom nervu dovoljno govori uvodna tema "Queen of May" koja premošćuje akustični blues i azijske svjetove, služeći se vokalnom tehnikom koja je lišena nekadašnjeg vriska.

No, vokal je upravo takav – spušten i

zatamjen – dobio na zrelosti i emotivnoj sugestivnosti. Gotovo sve funkcionira, osim remakea starog rock and roll broja "Bluebirds Over the Mountain": izvorna lepršavost Ersela Hickeya iz 1958. ovdje je zamijenjena umrtvljenim, gustim teksturama i nadopunjena duet-vokalom vječito precijenjene Chrissie Hynde.

Opori društveni komentari u (primjerenom) uznemirujućoj "Bones of Saints" ("Kaži mi, tko izrađuje metke/ Reci mi, tko prodaje oružje..?") suprotstavljeni su duboko intimnim temama poput one u "Dance With You Tonight", ili pak dinamičnijim komadima kao što je hipnotička "Keep It Hid". Vrhunac albuma ipak je elegična "Season's Song" – jedna od najnježnijih i možda najiskrenijih pjesama izašlih iz njegove solo radionice.

DENIS LESKOVAR

Julien Baker

Turn Out the Lights
(Matador, 2017.)

★★★★☆

"Neke pjesme same ispadaju, dok druge trebate cijediti poput gnjojnog čira", izrekla je mlada kantautorica Julien Baker u razgovoru za New York Times ranije

ove jeseni, po izdanju njenog drugog albuma "Turn Out the Lights". Mlada pankerica koja je svoj glazbeni zaokret potražila i pronašla onog trenutka kada joj je nužno trebao i zaokret u načinu života radni tijek svog drugog albuma sublimira u pomalo preslikovitoj rečenici tog priloga. Osobne traume su oduvijek bile sredstvo inspiracije, no s umjetničkim pristupom oko njih treba pažljivo rukovati,

Cinkuši

Krava na orehu
(Croatia Records, 2017.)

★★★★☆

"Za sto let ni čavla, ni lesa./Pijme ga, švorci./mudri Samoborci!", posljednja je strofa Krležine

balade po kojem su Cinkuši nazvali svoje (tek) četvrto regularno studijsko izdanje. Na neki način i tu se može iščitati svojevrsni sukob poetike ovog izvanrednog folk/etno (iako su sasvim sigurno nadišli i te nespretne etikete) sastava. Čavli, ljesovi, pijača. Cinkuši su se već prije gotovo dvadeset godina, svojim prvim izdanjem, albumom "Zeleni Kader" (1999.), pozicionirali negdje između pogrebnog i feštarskog. Totentanz, ples ili povorka mrtvacu, i karneval, narodna fešta, to su dvije najbitnije odrednice koje omeđuju glazbu Cinkuša. Nastavljajući se na tradiciju, ili često obrađujući pjesme i popevke iz zagorske, međimurske, prigorske, a ponekad i dalmatinske govorne provenijencije, Cinkuši su se isprofilirali u jedan od najboljih, najzanimljivijih i najautentičnijih bendova na području regiona. O fenomenalnim, luđačkim

čak i ako su vaše. Baker se uspješno počela otvarati na "Sprained Ankle" iz 2015., gdje su stvari bile jednako teške za iscijediti kao gorespomenuti čir, no na "Turn Out the Lights" stvari izgledaju kao da ispadaju same od sebe. Makar u njenom izričaju nikada nije nedostajalo autentike. Njena borba s demonima djeluje zastrašujućom; na trenutke i gargantuanski. Baker potječe iz duboko religiozne obitelji, no tu suprotno uvriježenim stereotipima o odnosu autoritativno nametnute religioznosti i umjetnosti – ne leži izvor njene patologije. Njeni roditelji su uspješno prihvatili njen *coming out*, no nastavak njene adolescencije ponudio je novi stupanj revoltiranog odmaka od discipliniranog i asketskog života kroz koktel droge i alkohola koji ju je odveo u spiralu obračuna s mentalnim bolestima i depresijom.

Srećom, vrijeme poroka iza nje je, ali ožiljci su itekakvi. Ona sama to opisuje kao "radikalnu ranjivost", dok je aranžmanski to zaista vrlo jednostavno izvedeno. Uz melodič-

svirkama uživo (što možete čuti na live albumu "Uživancija") da ne govorimo. Za razliku od mnogih sastava koje se trpa u folk, etno i punk kategorije, muzika Cinkuša nije isključivo veseljačka i prvoloptaška. Kao i same "Balade Petrice Kerempuha" koje im služe nepresušno vrelo ideja, Cinkuši spajaju cijeli spetak osjećaja i zvukova u predivne kompozicije. Folk, freak-folk, balade, valceri, cabaret, jazz i primjese psihodelije, ništa od toga im svih ovih godina nije bilo strano. Od prvog albuma do pretposljednog,

briljantnog "Špiritus Sanctus" (2009.), Cinkuši su sve više naginjali onom dionijskom, pogrebnom, nego veseljačkom i apolonskom. "Krava na orehu" obilježena je mračnjaštvom i smrti, ali se u pjesmama, kao i na samim počecima karijere, probijaju trake svjetlosti i prigušeni, ali ipak cinični smijeh. Jedan smo dio novog materijala imali prilike čuti i ranije, što preko spotova, što uživo. "Tiček" s Darkom Rundekom obrađuje tradicionalne pjesme na reggae način, koja na trenutke zaista zvuči kao da bi se

bez problema mogla uklopiti u Rundekov repertoar. "Mizerere tebi, Jeruzalem" također ima reggae momente, a tekst je nastao spajanjem motiva iz Krležinih balada i repetitivnu narodnog stiha "Oj sončece". "Oj, mladosti moja", još jedan od najavnijsinglova, zagorska je folk-punk brijačina s predivnim, nježnim uvodom kroz koju se provlači jedno od centralnih pitanja ovog albuma, smrt to jest suočavanje s istom. Album počinju i zatvaraju a capella napjevom "U gori raste zelen bor" na kojoj gostuju Dragi ljudi s Ribnjaka. "Die Kuh im Nussbaum" zvuči kao legendarni Franci Blašković i Gori Ussi Winnetou u najboljim danima, dok žovijalna, duhovita "Ženidba udaja" nosi primjese meksičke glazbe. "Da bi imel perje" predstavlja apsolutni vrhunac albuma. Obradu predivne, stare međimurske balade nose ugodne vokalne dionice, violina i briljantne, pamtljive dionice limenih puhača.

"Krava na orehu" briljantan je album, bez višaka, bez dosadnih trenuta. I dok će neki i dalje govoriti kako su Cinkuši hrvatski Poguesi, dovoljno je poslušati bilo koju njihovu pjesmu, s bilo kojeg od četiri albuma, da bi se ustanovilo da su Cinkuši sasvim svoji. Duboko uronjeni u tradiciju i nevjerovatnu ljubav prema glazbi, slavlju i sve što sa slavljinama dolazi, ali sa sjenkom smrti uvijek tu negdje. "Krava na orehu" savršeno sublimira upravo taj pogled na svijet.

SVEN POPOVIĆ

nu pozadinu dovoljno da zaokruži tu intenzivnu melankoliju Baker se na "Turn On the Lights" trudi prikazati svoj tijek paljenja svjetala u mračnom periodu života. Od aranžmana će slušatelja više privući vrlo intenzivna i introspektivna lirika koja je oblikovana u duhu realizma, a ne patetike. "The harder I swim, the faster I sink", njen stih sa "Shadowboxing" možda je prvoloptaško rješenje kod takvog pristupa, no u njenom obračunu s obiteljskom pozadinom i demonima izgubljene mladosti, ispričane njenim milozvučnim, krhkim vokalom djeluju jezivo iskrene.

JURAJ VRDOLJAK

Bell Witch

Mirror Reaper
(Profound Lore Records, 2017)

★★★★☆

Smrt je središnjica grandioznog kruga estetike koju su na svoja prva dva albuma izgradili američki metalci Bell Witch. Neizbježna smrt, mračna smrt, zamišljena i neodgodiva smrt. Uostalom, ideja smrti centralna je za čitav pod žanr metala, koji se na raznim mjestima naziva doom

metal ili funeral doom metal, kojemu Bell Witch pripadaju – izvedbeno i konceptualno. Smrt, metaforička ili imaginarna, prisutna je ne samo u tekstovima nego u samom zvuku – gitarskim zidovima distorzije, dubokim bas tonovima i sporom ritmu.

Prošle godine, smrt je i u doslovnom smislu zadesila Bell Witch, kada je njihov bubnjar i osnivač Adrian Guerra preminuo. Potpuno očekivano, njihov posljednji album, Mirror Reaper, centriran je oko te tragedije – smrti prijatelja, kolege i člana benda. Međutim, kako je uopće moguće nositi se sa takvim teretom? Mirror Reaper fascinantan je, ujedno i nevjerovatno težak i mračan, odgovor na to pitanje. Koncipiran kao jedna kontinuirana pjesma od preko sat i dvadeset minuta, Mirror Reaper beskompromisno sublimira ne samo posvetu preminulom članu benda nego i odnos Bell Witcha prema vlastitim fascinacijama, velikim djelom kojih je i strah od smrti. Mirror Reaper napušta nakičene aranžma-

ne svojih prethodnika i u svojim sat i dvadeset minuta katarzu pronalazi u svojevrsnom soničkom minimalizmu. I zaista, na momente će uhu nenaviklom na finije karakteristike žanra ovaj album djelovati milijama daleko od tradicionalne ideje metala. Uostalom, čisti vokali prisutni su gotovo jednako kao i "growl" vokali, aranžmani su ogoljeni, sa jasnim fokusom na trijadu bas-bubanj-gitara. Međutim, centralna okosnica Mirror Reapera jest optimizam koji se provlači kroz najtamnije momente albuma. Doom metal tradicionalno funkcionira sa puno manje nota i soničkih momenata od svojih brzih žanrovskih rodaka - black, death ili heavy metala - te je nemoguće ne primijetiti koliko je intenziteta upakirano u svaku dionicu basa, svaki distorzirani riff, svaki udarac bubnjeva. Pa ipak, čak i u svojim najmračnijim momentima, ovaj bend iz Seattlea pronalazi tračak nade. Jednostavnost je registar kojim Mirror Reaper istražuje nevjerovatno kompleksne teme poput smrti voljenih osoba. "The Words of the Dead" naslov je jedne od dugih sekvenci ovog albuma, gdje se pojavljuju izrezani kriki pokojnog Guerre - gotovo pa morbidan detalj koji jasno evocira atmosferu poznatog pasusa iz pjesme TS Eliota, "Pusta zemlja", i savršeno reprezentira tematsku ambivalenciju Mirror Reapera. Memento mori nikada nije ovako zvučao - istodobno slomljen životom i slavljen smrću.

LUKA KOSTIĆ

The Waterboys

Out Of All This Blue (BMG, 2017.)

★★★★☆

Otkad su 1983. stupili na scenu, kroz postavu Waterboysa (na turnejama ili u studiju) prošlo je rekordnih sedamdesetak glazbenika od kojih je svaki unio barem komadić vlastite energije u opus tog izdržljivog benda, sazdanog na heterogenim žanrovskim temeljima. Ta se heterogenost račva na dva velika polja utjecaja: prvi je određen bombastičnim U2-ovskim pop-rockom (ali je u pravilu spontaniji i proživljeniji), dok drugi sintetizira irsku/škotsku tradiciju, country rock, emotivnost Vana Morrisona, te poetske vizije nalik onima Boba Dylana i Patti Smith (kojoj su posvetili ranu pjesmu "A Girl Called Johnny"). Naravno, njihova jedina konstanta uvijek je bio frontmen Mike Scott - škotski pje-

vač i multiinstrumentalist koji ih je nekoliko puta doveo do ruba komercijalnog proboja. To što grupa nikada nije dosegla zvjezdani status više je rezultat spleta nepovoljnih okolnosti i Scottovog nedostatka discipline nego manjka kvalitete i skladateljske mašte. Albumi poput This Is The Sea iz sredine 80-tih, ili odličnog Fisherman's Blues iz 1988. opravdano se smatraju klasicima britanskog rocka.

Snimljen u Dublinu i Tokiju (Scott je nedavno oženio japansku umjetnicu Megumi Igarashi), novi album Out Of All This Blue oslanja se na uobičajenu paletu postupaka i utjecaja, s jednim važnim dodatkom: u zvučnu sliku probili su se hip-hop, rhythm and blues/funk (zarazna "If I Was Your Boyfriend"), pa čak i disco u nepotrebnoj "Monument". Scottova ambicioznost nemjerljiva je: zajedno s dodacima album se proteže na 34 pjesme, a jednako ambiciozno i zvuči.

Vjerojatno najbolja jest osmominutna "Morning Came Too Soon", koja kombinira ubrzan, postojan ritam, čeznutljivu melodiju, distorziranu gitaru i - najvažnije - Scottov osjećaj za dramu. Naslov teme "Hiphopstrumental" dovoljno (i previše) govori za sebe, baš kao i naziv neizmerno uvjerljivije "Nashville, Tennessee" u kojoj su se Waterboysi napokon zatekli na starom, prokušanom terenu gdje im je malo tko ravan (karakteristični stihovi: "I'm one part psychedelic gypsy / Three parts blue-eyed refugee" ili pak "My soul is in Memphis / But my ass is in Nashville, Tennessee"). Out Of All This Blue nije lektira za početnike. Izrazito je nekonzistentan i jednostavno vapi za odlučnom uredničkom rukom, ali njegovi najimpresivniji dijelovi preporučljivi su poput bilo čega vrhunskog iz (sada već) beskrajno duge karijere Mikea Scotta.

DENIS LESKOVAR

Luna

A Sentimental Education / A Place of Greater Safety EP (Double Feature Records; 2017.)

★★★★☆

Trinaest godina nakon posljednjeg albuma i dvanaest godina od prestanka sa svirkom, Dean Wareham nanovo stvara. Wareham se na sceni ukazao kasnih osamdesetih s bendom Galaxie 500. *Reverbom* natopljen *dream pop* gotovo je po pojavi stekao kultno poklonstvo, a mnogi ih izvođači i bendovi izuzetno cijene (Thurston Moore iz Sonic Youth, Xiu Xiu, Neutral Milk Hotel...). Nakon raspada Galaxie 500 formira Lunu koja je stvarala muziku po sličnom principu, ipak nešto prijemčiviju.

Na scenu se vraćaju albumom obrada (mahom nešto opskurnije stvari) i EP-om instrumentala. Meka, pomalo plesna "Fire in Cairo" (The Cure) pokreće čitavu stvar. Obrada nije drastična, spori je, gitare su eteričnije, a Warehamov letargični vokal stoji u žestokoj opreci sa Smithovim. "Friends" od Velvet (nekako je bilo predvidljivo da će njih obraditi) uvjerljivo hvata velvetovsku atmosferu, dok ćete "Sweetness" (obrada pjesme benda Yes) pamtiti po melodičnoj finalnoj solaži i lijepim *feelovima* i *lickovima*. ("Walking Thru the) Sleepless City" (Stones) sa svojom ambijentalnom kišom, zaraznim vokalnim dionicama i gitarskim *hookovima* bi se bez problema mogla zamijeniti kao Lunin original. Lunino sentimentalno obrazovanje nije (izuzev dvije-tri numere) ništa spektakularno, ali služi kao podsjetnik da Wareham

može iz bilo koje pjesme izvući dobre gitarističke dionice. "A Place of Greater Safety" je, kao što napomenuh, instrumentalni EP koji se savršeno uklapa u mamurna jutra. Melankoličan je, sjetan i prepun finih detalja, taman da na balkonu zapalite cigaretu dok ispijate limunadu i pokušavate zbrojiti koliko ste sinoć popili.

SVEN POPOVIĆ

Fever Ray

Plunge
(Rabid, 2017.)

★★★★☆

Karin Dreijer Andersson, švedska izvođačica poznata po svom prvom albumu "Fever Ray" iz 2009., koji nosi isto ime kao i njen umjetnički alter

ego kao i po njenom radu u upokojenom mističnom art/electropop dvojcu The Knife vratila se nakon dugih osam godina solo izbjivanja i gotovo pet otkako je s bratom Olofom izdala (zasad) oproštajni "Shaking The Habitual".

Njen nazalni vokal idealno se uklapao u misticizam njezinih/njihovih projekata, pogotovo presvučen kroz fenomenalna minimalistička beatovlja. Gotovo prijeteca atmosfera njihovih pjesama poslužila je kao idealan obrazac za neumorno remiksiranje i sempliranje; nema duše koja nije čula negdje vani remiksirane hitove sa uistinu sjajnog "Fever Ray" kao uostalom i Knifeovih uspješnica. Nakon osam godina čekanja, ima li takvog potencijala na iščekivanom "Plunge"? Više ne nego da. 'Ajmo direktno - Karin, odnosno Fever Ray na ovom albumu pokušava iz nekog razloga kompenzirati sjajno tekstopisanje s istoimenog prvijenca poprilično plitkom šok-doktrinom. Kombinacija hiperseksualnosti i jef-tinih političkih parola nije ono što je potpisnik ovih redova, inače vrlo naklonjen njenom radu na oba projekta, očekivao nakon svih ovih godina. "First I take you then you take me / Breathe some life into a fantasy / Your lips, warm and fuzzy / I want to run my fingers up your pussy" (s prvog singla "To the Moon and Back") ili "Free abortions and clean water / Destroy nuclear / Destroy boring" ("This Country") samo su dio takvog čudljivog i plitkog dijapazona stihovlja na "Plunge" koja uvelike srozavaju dojam. Nije doduše stvar samo u tome. "Mustn't Hurry" ponajbolja je stvar albuma samo zato jer instrumentalno poprilično evocira

Evolfo

Last of the Acid Cowboys
(Royal Potato Family, 2017.)

★★★★☆

Matt Gibbs, pjevač i primarni tekstopisac bruklinskog sastava Evolfo rekao je sljedeću stvar: "Neki bendovi snime album

i onda provedu neko vrijeme razmišljajući kako da to prenesu u svirke uživo. Kod Evolfa je slučaj bio da smo morala skužiti kako da live energiju prenesemo na album". Uistinu, dovoljno je samo nekoliko taktova bilo koje njihove pjesme da ih poželite čuti uživo. Glazba im evocira prizore njujorških barova u sporednim uličicama i slike koncerata, pivom zalivene publike u malim, gotova pa derutnim noćnim klubovima. Zlokobni, hrpavi zvuk rokenrola benda s limenim puhačima nije ništa novo, ali momci iz Evolfa recikliraju zvukove prošlosti s nevjerovatnom količinom entuzijazma, energije

je i iskrenosti. Drugim riječima: samoprovani rat rock sastav zvuči onako kako bi Black Keys zvučali da imaju Y kromosom.

Prva "Vision of Sun", fino kombinirana jednostavan rif i soul, ulazi u pitak refren, a zatim se na pola pjesme raspada u plesni funk prije nego brass sekcija uleti i otprati vas u još jedan refren. "Moon Eclipsed the Sun" naslanja se na tradiciju zapadne obale s orguljama, a cijela stvar podsjeća na Black Keyse u neko zdravije doba. "Bloody Bloody Knife" priziva duh legendarnih the Sonics, a "Don't Give Up Your Mind" više pripada soulu sedamdesetih nego današnjici. "Rat City" počinje kao oštra, prljava proto-punk stvar prije nego utone u plesni refren.

Evolfo nije nimalo inovativan, ali iz svake pjesme izbija zavidna količina energije i ljubavi prema glazbi. Istovremeno primordijalno žestoki i plesno nastrojani, ovaj bruklinski sastav će zasigurno kroz dvije-tri godine postati velika stvar. Nekako imam osjećaj da je sjajni "Last of the Acid Cowboys" (ujedno i prvi LP benda) tek početak za momke iz Evolfa.

SVEN POPOVIĆ

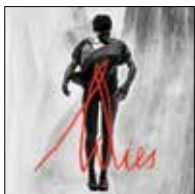
taj zvonki, mračni elektronički minimalizam njenog prvog albuma. Naravno, nije sada stvar u tome da smo očekivali kopiju senzibiliteta tog prvog albuma, ali ni u onom drugom udarnom dijelu stvari za "Plunge" jednostavno ne idu u smjeru osvježavanja i osjećaja da nam je njeno stvaralaštvo nedostajalo sve ove godine. "A Part Of Us" pokušava oscilirati kako bi album imao što širu paletu aranžmana bez da pokušava previše zabrazditi, no u tom gubljenju "Plunge" postaje upravo to; šok-terapija auditivnih i tekstualnih rješenja. "Plunge" naprosto zvuči kao zvučna kulisa hiperseksualiziranoj "Tinder" generaciji, usredotočena na brze ritmove i brzi seks, s zbuđenim buđenjem kakvo ostavlja preslušavanje ovog obećavajućeg albuma. Kako bi sama Fever Ray otpjevala na "A Part Of Us": Brings out the wrong kind of attention out here.

JURAJ VRDOLJAK

Melanie De Biasio

Lilies
(PIAS, 2017)

★★★★☆

Željela sam snimiti album uz čiju se glazbu može sanjati – a da bi se to postiglo, potreban je prostor, jednom je Melanie

De Biasio objasnila svoju umjetničku strategiju, pod "prostorom" podrazumijevajući onu specifičnu širinu, ugodajnost i ambijent.

Tridesetdevetogodišnja belgijska pjevačica, skladateljica i flautistica Melanie De Biasio diplomirala je na konzervatoriju u Briselu. No unatoč formalnoj glazbenoj naobrazbi njezina su ishodišta mnogo više u soulu, jazzu, bluesu, te u modernim kantautorским i (dijelom) eksperimentalnim formama. Popis njezinih utjecaja uključuje raznovrsna imena iz bliže i udaljenije glazbene prošlosti: od suvremene rock avangarde Franka Zappe, čikaškog soula Curtisa Mayfielda i opusa Jimija Hendrixa, do jazz stilistica Abbey Lincoln i Nine Simone (s kojom je najčešće uspoređuju).

Pažnju šire publike De Biasio je privukla albumom No Deal (koji je 2013. objavila za nezavisnu diskografsku kuću Play It Again Sam). Ako je njegov sadržaj savršena ilustracija autoričine eklektične autorске i izvodačke estetike, sličan se zaključak može izvesti i iz njezinog novog, ponešto drugačijeg izdanja Lilies.

Album je snimljen u Briselu (i djelomično u Parizu) u kućnoj produkciji, uz asistenciju

Ariel Pink

Dedicated to Bobby Jameson
(Mexican Summer; 2017.)

★★★★☆

Priča Roberta Jamesona jedna je u nizu priča o Kaliforniji šezdesetih, o zlatnoj muzičkoj mašineriji koja je

nemilosrdno gutala i pljuvala one koji se ne bi uspjeli snaći. Početkom šezdesetih Roberta Jamesona reklamirali su i hypeali kao sljedeću veliku stvar i zvijezdu stoljeća. U tom vremenskom prozoru nastupa i kao predgrupa Beach Boysima, Chubbyju Checkeru te se odbija pridružiti Monkeesima. Ubrzo mu je, doduše, slava počela hlapiti te je uskoro ostao bez novaca i spavao ili na ulici ili, ako bi mu se gospa Fortuna osmjehnula, kod nekoga na kauču. 1965. objavljuje "Songs of Protest and

Anti-Protest" koja nije bogznašto komercijalno promovirana ili uspješna, ali tijekom godina stječe kulturni status. Neko vrijeme surađuje s članovima Crazy Horsea i Frankom Zappom te nakon još dva albuma nestaje iz svijeta glazbe. Ostatak života obilježen mu je alkoholizmom, pretjerivanjem s raznim ilegalnim supstancama te nastojanjem da mu diskografska kuća isplati tantijeme. Umire u izolaciji 2015. što je nevjerojatno s obzirom na život koji je vodio. Dan-danas ostaje zapamćen kao jedan od bisera šezdesetih kojeg su nažalost tek rijetki doživjeli.

Nije, dakle, čudo da je Robert Jameson utjecao na još jednog kalifornijskog ekscentriku, Ariela Marcusa Rosenberga, poznatijeg pod imenom Ariel Pink. Ariel se ranih multih etablirao kao jedno od vodećih imena u lo-fiju i snovitom, ponekad gotičarskom popu. U mladosti je radio u trgovini s pločama, tako da je preslušavao više-manje sve od Jackson 5 do The Cure i gotovo pa neslušljivog death metala. "Dedicated to Bobby Jameson" (koji je očito posvećen Robertu Jamesonu) jedan

je od prijemčivijih Pinkovih albuma, iako mu pisanje pitkih pop pjesama nikada nije bio problem. Od slatke goth pop "Feels Like Heaven" koja klizi negdje između The Smiths i The Cure (za koje Ariel kaže da su mu jedan od omiljenih bendova) do pop bombona "Bubblegum Dreams" ili spore, osjećajne "Another Weekend", Ariel demonstrira da nije izgubio smisao za pamtljivu melodiju.

S druge strane, tu su nasrtaji syntha na "Time to Meet Your God" i repetitivna, gotovo pa hipnotična "Time to Live" gdje vokalna dionica na početku strofe neodoljivo podsjeća na "Video Killed the Radio Star" od Bugglesa. Naslovna, "Dedicated to Bobby Jameson", priziva duh Kalifornije u vidu harmoniziranja, orgulja a la the Doors i uvjerljivo najjačeg, najzarednijeg refrena na albumu. Ariel Pink nanovo izdaje svoj suludi kolaž koji vas ne može ne oduševiti.

SVEN POPOVIĆ

jazz multiinstrumentalista Pascala Paulusa. Izvedba je minimalistička, a pjesme oslobodene suvišnih aranžmanskih ukrasa. Zvučna slika je zatamnjena, svedena na osnovne konture i usredotočena na emotivni iskaz pojedine skladbe.

"Mogla sam iskoristiti pogodnosti i raskoš velikoga studija," pojasnila je, "ali nisam to željela. Upravo suprotno – željela sam se

vratiti kreativnim ishodištima, uz pomoć najjednostavnijeg materijala. Radila sam u tamnoj prostoriji, bez svjetla – niste bili svjesni je li vani dan ili noć. Bilo je veoma neudobno, ali u takvim uvjetima osjećala sam veću stvaralačku slobodu."

Rezultat je još jedan osebujan rad, lišen ustupaka i kompromisa, kao da je snimljen za sebe, u terapeutsku svrhu. No, svaki

slušatelj koji joj se priključi u tom mučnom, emotivno pročišćavajućem procesu mogao bi profitirati i to na dulji rok: unatoč manjku prohodnosti, Lilies je snažan stejtment, komad poslijeponoćnog sanjarenja, ali ne uvijek ugodnog u konvencionalnom smislu pojma. Jazz noir? Više od toga.

DENIS LESKOVAR

The Regrettes

Feel Your Feelings Fool!
(Warner Bros. Records, 2017.)

★★★★☆

Nakon dužeg vremena netko se dosjetio sljedeće ideje – razraditi tradicije djevojačkog popa iz šezdesetih i prilagoditi ih suvremenosti, aranžmane provjeriti doziranim naletima pankerske energije pa svirati jednostavnu i pametnu pop glazbu.

The Regrettes – u formaciji tri djevojke naprijed, jedan momak iza, na bubnju – okupili su se krajem 2016. godine i nekoliko mjeseci kasnije izbacili album "Feel Your Feelings Fool!". Na albumu je završilo petnaest stvari koje utjelovljuju gore opisanu poetsku strategiju i koje su, iz perspektive formalnog sklapanja pop pjesme, savršene. Grupu predvodi Lydia Night, svojevremeno kantautorsko čudo od djeteta (još je

uvijek, doduše, u tinejdžerskim godinama), čiji glas cijelu priču efektno drži na okupu i čije je pisanje, s obzirom na okolnosti datuma rođenja, itekako suvislo. Jedno od uzbudljivijih izdanja koje je u prošloj godini iz nekog razloga ostalo duboko ispod radara. Za dati mu ozbiljnu priliku, naravno, nikada nije prekasno.

MATKO BRUSAC

Grizzly Bear

Painted Ruins
(RCA, 2017.)

★★★★☆

Omiljeni psych/indie folk kolektiv mnogih prvoboraca žanra vratili su se nešto ranije ove godine svojim petim studijskim albumom "Painted

Ruins", ali još važnije, albumom koji je prvi nakon pet godina čekanja po izbacivanju "Shields" 2012.

"Painted Ruins" album je koji poprilično odudara od njihovog standardnog repertoara, što je uglavnom predskazanje neupitne propasti. No, ne tresite se brojni fanovi, ovdje je riječ o vrlo promišljenom istraživanju zapravo srodnog žanrovskog polja, kojeg samo trebate prepustiti da sraste. "Morning Sound" već u potpunosti otva-

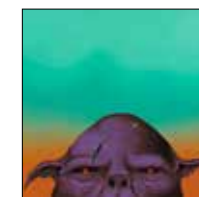
ra album; taj singl je sjajno ukomponirana igra slojevitih melodija i instrumentalizacija uz odlično odrađenu vokalnu pozadinu. Ako pak vabite za njihovim starijim zvukom, tu je "Glass Hillside", psihodelična pitoma stvar snažnog retro prizvuka, koji zapravo prati i putuje kroz čitavo trajanje albuma. "Three Rings" pak stoji kao opisna stvar albuma, spremna da kroz nju opiše strukturu ove tranzicije Grizzly Beara u dodatno eksperimentalne vode. "Three Rings" i njeno građenje do vrhunca predstavlja odmak od onog što bi kritičari benda nazvali "uštogljenosti" u njihovim aranžmanima; ovdje sve komponente puštaju pjesmu da se izgradi u najpitomiju psihodeličnu varijantu njihove stvari od dijelova "Veckatimest". Kao primjerice i kod Julian Baker, Grizzly Bear znaju osjećati svoj materijal i adekvatno ga vremenski plasirati. Iako ljetni album, njihova pop psihodelična crta podignuti će raspoloženje i tijekom ovih prpošnih blagdanskih događanja.

JURAJ VRDOLJAK

Oh Sees

Orc
(Castle Face Records; 2017.)

★★★★☆

John Dwyer, čini se, voli mijenjati ime ovog benda. Thee Oh Sees, The Oh Sees, OCS i tako dalje, Dwyer šalta imena jednako često kao što se zvuk

benda mijenja. Psihodelični garažni rokenrol sastav ove je godine proslavio relativno impresivnih dvadeset godina postojanja. U tih dvadeset godina izbacili gotovo isto toliko, točnije devetnaest izdanja (ne računajući live albume i suradnje). Sin San Francisa već dvadeset godina stvarata natprosječnu dobru muziku psihodelične, garažne provenijencije, a "Orc", najnoviji uradak je samo jedan u nizu ostvarenja. "Orc" je ujedno i ugodno iznenađenje u odnosu na prošli, nenadahnuti i faux-intelektualni "An Odd Entrances". Uvijek postoji taj rizik da se bend ispuca. Nije isključivo do toga što Oh Sees postoje već dvadeset godina, što je dovoljno za većinu ljudi da ostane bez ideje ili da se pogubi u vlastitom ludilu, ali Dwyer nemilice izbacuje album za albumom. Zapravo je riječ o omanjem čudu što nije ispalio na živce već prije, recimo sedam ili osam godina. Zbog toga, ako ne zbog same muzike, su Oh Sees jedan od najzanimljivijih bendova današnjice.

S prvim taktovima "Static God" Dwyer nas

vuče u svoj svijet psihotičnih rifova i vrištećih gitara koje se kasnije utope u jam. "Animated Violence" podsjeća na Black Sabbath, Melvinse i Fuzz Tya Segalla sa svojim monstruoznim, masnim rifovljem, soliranjem i prljavim vokalnim dionicama, a "Keys to the Castle", centralna pjesma albuma, otvara s krautrock interpretacijom koja više podsjeća na Stereolab nego na nešto što bi Dwyer snimio. Kolosalna pjesma (u trajanju od nešto više od minuta) na pola uranja u meki dio kojim dominiraju repetitivni bas, klavijature i hipnotične gudačke dionice. "Jettisoned" posuđuje meko, džezersko bubnjanje i naizmjenično ih šalja s oštrom rifovskom paljbom, dok "Paranoise" opet vraća u svijet krautrocka, ovaj put u interpretaciji Cana. Šarolik, razigran i žestok, "Orc" će podjednako oduševiti ljubitelje garažnog rock 'n' rolla, progresivnog rocka, pank, psihodelije i krautrocka. Pola zvjezdice više u slučaju da ste fan bilo kojeg od tih žanrova.

SVEN POPOVIĆ

Joe Henry

Thrum
(Ear Music, 2017)

★★★★☆

Neki ga je urednik (ili novinar) svojevremeno uvrstio među "najveće suvremene američke autore" i ta smjela tvrdnja često je imala smisla – pogotovo

ako razmatramo područje 'odraslog' kanta-

torskog rocka. U krug njegovih poštovatelja ubrajaju se i književnik Nick Hornby, te brojni kolege-glazbenici, u rasponu od Elvisa Costella do grupe The Jayhawks koja je s njime surađivala u ranijoj fazi karijere. S druge strane, Henryjev produkcijski potpis stoji na albumima koje su snimili glazbenici različitog profila, od folk aktivista Billyja Bragga, preko mališkog pjevača Salifa Keite, do jazz pijanista Mosea Allisona.

U karijeri koja traje tri desetljeća, Henry je (podjednako kao autor i arhitekt zvuka na tuđim projektima) prošao korjenitu transformaciju. U prvoj stvaralačkoj etapi pisao je i objavljivao glazbu s izraženim elementima folka, americane i alternativnog countryja, ali je postupno (otprilike od projekta Trampoline) zašao na polje eksperimentalnijih oblika kao što su trip-hop, jazz, te onoga što bi se moglo označiti kao impresionistička, meditativna akustična glazba. Ukratko: Henry je postao majstor akustičarske apstrakcije, u pjesmama u kojima melodije nema, ili postoji u tragovima. Takav, introspektivni pristup na rubu jazza i folka dominira i Henryjevim novim studijskim izdanjem Thrum, od uvodne "Climb", do evokativnog finala "Keep Us In A Song". Projekt je ostvaren uz pratnju peteročlanog sastava u razmjerno kratkom razdoblju, spontano i bez produkcijskih ukrasa. Podatak da je album potpisao vlastitom rukom ne treba ni naglašavati. Nikoga ne bi trebao previše iznenaditi niti podatak da je jedanaest novih skladbi u dobroj mjeri nadahnuto autorovom ljubavlju prema poeziji.

"U ovoj fazi karijere manje sam sklon pute-

vima koje su utrli moji uzori Bob Dylan, Louis Armstrong, Duke Ellington, Ray Charles, Randy Newman i Johnny Cash. Mnogo snažniju povezanost osjećam prema mističnim pjesnicima kao što su Rainer Maria Rilke, Walt Whitman, Artur Rimbaud i Rumi", izjavio je tim povodom. Na albumu Thrum, snimljenom u United Recording Studiju u Hollywoodu, autor (kako je to lijepo sročio jedan lokalni kritičar) "propituje kontrastne teme svjetla i tame, ali i pitanje spiritualnosti i žudnje; potom temu gubitka, i druge temeljne aspekte ljudskog iskustva." Iako nije riječ o njegovom najprohodnijem albumu, a još manje pitkoj kantautorskoj razbibrizi, Thrum još jednom pokazuje da je Henry jedan od najrafiniranijih suvremenih kantautora koji najbolje funkcionira onda kad je posve izmješten iz okvira srednje ili bilo kakve struje.

DENIS LESKOVAR

King Khan

Murderburgers
(Khannibalism, Ernest Jenning Record Co.; 2017.)

★★★★☆

Kralj Arish Ahmad Khan jedno je od prepoznatljivijih imena garage rock revival scene. Svakako je jedna od osebujnijih pojava. Kostimi a la Sun Ra,

ratničke kacige, uriniranje na stageu, frenetični nastupi uživo, sve to spada u arsenal jednog od novogaražnih prvoboraca. Glazbenu karijeru započinje sredinom devedesetih sa suludim The Spaceshits (u kojem nastupa s duhovnim bratom, Markom Sultanom). Khan je ipak najpoznatiji po radu sa soul psihodeličnim The Shrines i kolaboracijom s maloprije spomenutim Markom Sultanom u BBQ Show. Jedna od zabavnijih epizoda u njegovom životu pak uključuje ponajbolji garažni rock 'n' roll sastav, manijake iz Black Lips. Lipsi su, naime, tijekom svoje indijske turneje (2009.) izazvali sablazan ljubljenjem i egzibicionizmom na pozornici pa su morali pobjeći iz zemlje. Zbrisali su u Berlin, gdje su stacionirani King Khan & the Shrines. U osam dana napisali su jedanaest pjesama i tako su nastali Almighty Defenders. Kao da sve to nije bilo dovoljno, neko je vrijeme i surađivao s jednim od najboljih repera proteklih trideset godina (dakle, uopće), GZAOm iz Wu-Tang Clana. Za Khana možete svašta reći, ali da vodi dosadan život, to nikako.

Arish Ahmad je u siječnju 2017. navršio

četrdesetu. Na neki način svjedočimo njegovom ulasku u krizu srednjih godina, koliko god to suludo zvučalo s obzirom na njegovu infantilnost. Dovoljan je pogled na naslovnicu "Murderburgers" da se uvjerite kako mu se senzibilitet nije previše, ili uopće promijenio. King Khanova glava koja unezvijerena izraza lica lebdi iznad postapokaliptično-psihodeličnog krajolika sasvim zgodno sublimira Arish Ahmadov glazbeni izričaj.

Album je mnogo usmjereniji, konvencionalniji od bilo čega što je King Khan prije radio, a istovremeno se napaja na istom vrelu utjecaja. Tu je opet mnoštvo dobrih hookova, zabavnih i inteligentnih jezičnih bravura, fino šaltanje između soula, psihodelije i prljavog pank, a opet, nešto nedostaje. Pjesme su uglavnom ravne, nedostaje frenetičnost, uživiljenost i uvjerljivost Khanova vokala koji urla kao da je u pitanju njegov posljednji nastup. Da, frapantno je kako četrdesetogodišnji Indo-Kanadanin elegantno spaja rock 'n' roll u svim njegovim fazama, od surfa, Little Richarda, MC5 i ostalih očeva garažnog rock 'n' rolla, ali albumu "Murderburgers" nedostaje željeza u krvi. Jedine iznimke su pjesme "Teeth Are Shite" (u trajanju od minuta i pol), fina garage punk rasturačina koja će vas podsjetiti na njegove početke te prerada vlastite stvari s albuma "Idle No More" (iz 2013., ujedno i njegovoj najbolji album), "Born to Die" s bombastičnim rifom i momentima koji podsjećaju na Stonese u najboljim danima. Khan tvrdi da je album snimljen u tje-dan dana. Rezultat toga, barem u svijetu garažnog rock 'n' rolla, često zna biti dobar. S "Murderburgers" to nije slučaj. Možda je to znak da bi se četrdesetogodišnji Khan trebao posvetiti obiteljskom životu, a možda je jednostavno riječ o umoru zbog učestalih turneja. Nadajmo se da je u pitanju ovo potonje.

SVEN POPOVIĆ

David Gilmour

Live At Pompeii
(Columbia, 2017)

★★★★☆

Pink Floyd je uvijek bio bend velikih (najvećih!) gesti: velike konceptualne teme na albumima The Dark Side Of The Moon, The Wall i Animals, ambiciozni orkestralni zahvat na nevoljenom LP-u Atom Heart Mother, glazbeno-film-ski poduhvati u suradnji s Michelangelom Antonionijem na projektu Zabriskie Point

Margo Price

All American Made
(Third Man Records, 2017.)

★★★★☆

Ako je glazbeni izraz Margo Price duboko tradicionalan i konzervativan u smislu da ga se može označiti labavim terminom američke korijenske glazbe, isto ne vrijedi i za njezinu politiku koja je za američke pojmove u najmanju ruku ozbiljno progresivna. I dok odlični prošlogodišnji debi "Midwest Farmer's Daughter" uglavnom nije ispadao iz autobiografske matrice, njezin također odlični novi album, "All American Made", predstavlja hrabri skok iz ispovjednog režima u područje pop-sociologije. Također, dvanaest novih pjesama čiji se povratni motivi Đ doslovno Đ tiču provincijske američke svakodnevnice obi-

lježene siromaštvom i seksizmom odlikuju se i mikro-stilskim proširenjima prema južnjačkom soulu, rhythm and bluesu i djevojačkom popu iz prve polovine šezdesetih. U pjesmi "Pay Gap", primjerice, Price veli: "We're all the same in the eyes of my God/But in the eyes of rich white men, I'm no more than a maid to be owned like a dog". Ukratko, "All American Made", svoju energiju primarno crpi iz panoramskog skiciranja provincijskog života koje ne računa na harmonični pastoralizam američkog devetnaestog stoljeća, idealistički sentiment tako karakterističan za country glazbu i ostale srodne žanrove. U pitanju je, jasno, zajednica koja je razorena različitim socijalnim sukobima, a jedan dio zavodljivosti realizma Margo Price leži i u tome što ostavlja otvorenu mogućnost i da se ta otužna situacija popravi. Umjesto ciničnog naklapanja o kooptaciji, činjenica da u posljednje vrijeme iz Nashvilea mjestično stižu poruke tog tipa nešto je što treba pozdraviti.

MATKO BRUSAČ

– sve što su činili polazilo je od monumentalnih ideja.

A što je monumentalnije od snimanja filma u Pompejima, u drevnom gradu u južnoj Italiji? Prisetimo se osnovnih enciklopedijskih podataka: nakon razornog potresa, 79. god. prije Krista taj bogati grad stradao je u vulkanskoj erupciji Vezuva, a "lava što ga je tada prekrila slojem debelim više metara, omogućila je cjelovito upoznavanje rimske arhitekture, umjetnosti, običaja, ali i svakodnevnoga života toga razdoblja."

U tom okruženju, u tamošnjem amfiteatru, Pink Floyd su prije 45 godina održali impresivan mitski nastup – bez publike – koji je ostao zabilježen na filmskoj vrpici u režiji Adriana Mabena, ostavljajući primjerno psihodeličan dojam: izvedba tada svježje teme "Echoes" s albuma Meddle jedan je od vrhunaca njihove karijere.

Ako Floyda više nema, barem je ostala njihova kreativna jezgra, doduše odvojena i u neskladnim odnosima, pri čemu Gilmour (za razliku od glavnog conceptualista Watersa) ima muzikalniji vokal i unikatnu gitarističku tehniku koja je ostala njihovim prepoznatljivim trademarkom.

Kad se početkom srpnja 2016. Dave vratio u Pompeje – ovoga puta s uključenom publikom, prvi puta od kobne 79. god. pr Kr. – koncert je zamišljen kao kulminacija turneje kojom je promovirao posljednji, ne osobito inspirativan solo album Rattle That Lock. No, aduti sa set liste ionako su klasični bivše grupe, od blistave "One Of These Days" koja nije izgubila ništa od svoje mahnite oštrice, do neizostavne tulumске balade "Wish You Were Here".

U takvom kontekstu, u okruženju klasičnog "Money" ili "Shine On You Crazy

Diamond", Gilmourov samostalni materijal publici je neka vrsta obavezne i lako podnošljive gnjavaže, premda pjesme s albuma On An Island (primjerice, naslovnu) vrijedi još jednom čuti, bez obzira u kojoj formi. Nepotrebno je naglašavati, sve izvedbe besprijekorne su produkcijske, sviračke i pjevačke kakvoće s izuzetkom "The Great Gig In The Sky" – uvjerljivo najgore verzije tog (inače inspirativnog) komada koji su te večeri do temelja upropastili gostujući "gospel" vokali.

Na općenitoj razini, sve je tu: skupina iskusnih profesionalaca u misiji hi-tech rekonstrukcije bohemske psihodelije visoke klase. Odnosno, razdoblja koje je rekonstruirati teško ili nemoguće, barem ne u obliku u kojemu bismo svi to katkada željeli.

DENIS LESKOVAR

Svemirko

Vanilija
(više manje zauvijek; 2017.)

★★★★☆

ce, glazbenike i bendove te zadovoljiti glazbene kužiste, ali i educirati ljude o tome koliko je bitna muzika opjevana na materinjem jeziku. Trenutno imaju potpisano ukupno tri izvođača, i svaki je od njih poprilično dobar i na ovaj ili onaj način pomalo off. Crvi su alt-rock sastav koji svoje utje-

Seine

Sno Sna
(Vox project, Moonlee Records; 2017.)

★★★★☆

Kad je Ivan Ščapec (nadalje: Ivča) to jest Seine 2016. osvojio Demofest bješe jasno: Seine će konačno izdati punokrveni LP.

Ivčine glazbene putešestvije kreću prije deset godina, s (nažalost upokojenim) noise sastavom Vlasta Popić i podosta mekšim, ali jednako otkačenim i eksperimentalnim projektom akustičnog, kantautorskog predznaka, Seine. U oba je slučaja demonstrirao svoje izvanserijske stihoklepačke kapacitete, svoju sklonost eksperimentu i ustrajnost pred čestim izljevima cinizma. Vlasta Popić nakon fenomenalnog albuma "Kvadrat" odlazi u penziju, a Ivča se odlučuje u potpunosti posvetiti Seineu. Na bubnju mu se pridružuje suborac iz Vlaste, Dimitrije Mekotanović (Petrović) zvan Mišo, a na basu je Lepi Bole oliti Boško Miljušković (iz Straight Mickey & the Boyz). Odmah da kažem, Seine nije bend za svakoga, Ivčina boja glasa nekima će, poput vokala njegovog druga Denisa Kataneca, ići na žilve, drugima će pak problem predstavljati nesvakidašnji aranžmani i sklonost repetitiji. Možda je zgodno napomenuti kako publiku na nastupima grupe Seine čine uglavnom, bez ikakve elitističke primisli, drugi izvođači, umjetnici i ostali frikovi koji sačinjavaju neku vrstu kulturnog podzemlja.

Materijal albuma "Sno Sna" provodi gotovo dvije godine u inkubatoru, a rezultat je jedno najkvalitetnijih ovogodišnjih izdanja u "regionu". Album je najav-

caje crpi iz manje-više američkog alt-rocka devedesetih, Luul je psihodelijom, shoegazom i dream popom natopljen projekt Ivana Lulića, a Svemirko (alias Marka Vukovića, drugi aliasi su mu Nikonar i Kimekai) je vjerojatno najbolji izvođač kojeg etiketa trenutno ima potpisanog. Javnosti se ukazuje 2015. pjesmom "Zbogom Proleter!" koja je bila negdje između Olivera Mandića i ostalog jugoslavenskog synthpopa i Idola. Zaista, da nimalo ne poznajete kontekst, bili biste uvjereni da je riječ o osamdesetima i periodu bratstva, jedinstva i funkcionalnog glazbenog izdavaštva. Na prvom albumu, "Vanilija", nastavlja u pravcu koji je sa "Zbogom Proleter!" najavio. Album je pre-

ljen s tri singla. Prvi, "Kritika čistog razuma" iznimno dobro demonstrira Ivčinu sposobnost da napiše inteligentan tekst s pokojom, još inteligentnijom poskočicom (u ovom slučaju su to stihovi "moral se ne mora, ali potreba se treba"). Nakon lagane, akustične polovice pjesme bend uranja u rasklimano finale koje podsjeća na Radiohead tamo negdje u drugoj polovici devedesetih. Drugi je singl bio pjesma "Šilo". Odličan beat, trzava gitara, snažan groove na basu i Ivčin visoki vokal te pametan tekst predstavljaju jedan od vrhunaca ovog odličnog albuma, a posljednji singl bio je pjesma "Ko" koja će zasigurno biti favorit publike prilikom nastupa uživo.

Seine na "Sno Sna" prelazi iz melankolije u psihozu, iz mekoga i nježnoga u neobuzdano u roku od sekunde. Tekstovi sjajno ilustriraju autorovu gotovo pa shizoid-

nu poziciju, od moćne "Privatno tijelo" gdje Ivča broji posljednje dane bez nego do "Svog" koju krase gotovo pa plemensko bubnjanje i mantrično ponavljanje teksta. "Bubamara" (na kojoj na klarinetu gostuju Brane Norac) razbija dramatičnost svojom naizgled dječjom melodijom i otkačenim tekstom, a a capella kompozicija "Janko" posuđuje melos hrvatskih i srpskih narodnih napjeva te niže scene o zlorabi heroína. Posljednja, najprijemčivija, "Ljubav", dirljiva je i nježna numera koja je ujedno najbliže što Seine dolazi popu i klasičnom komponiranju.

Ovas provesti kroz najmanje desetak mentalnih stanja. Pitanje je jeste li se u stanju prepustiti.

SVEN POPOVIĆ

pun prštavih, zuborećih syntheva, fino isprepletenih gitara i snenih, sjetnih vokalnih dionica, a uz navedene utjecaje osjeti se ponešto chillwavea i neo-psihodelije u vidu Wild Nothings, Tame Impala i bodulskih drugova iz benda Valentino Bošković. Album otvara "Žena od vanilije", plesna mid-tempo kompozicija u kojoj autor vabi za stanovitom dragom koja će ga spasiti. Sljedeća, "Miris grada", vrvi melankoličnim urbanim prizorima gdje je ključan stih: "miris grada/miriši na samoću". Cijeli album prožet je takvom atmosferom koja bi idealno pristajala filmu o mladima koji životare i žive od izlaska do izlaska. "Tajne svemira" predstavlja apsolutni vrhu-

nac albuma. Riječ je o nevjerojatno zaražnoj pjesmi koja spada u kategoriju indie ljetnog hita. "Vrati mi se još jedanput" će natjerati gotovo svakoga da pleše i da se pravi kako je pjesma o njemu/njoj, dok je "Sa svog balkona" možda najatmosferičnija od svih pjesama gdje u sridu pogađa stihovima: "dok pijem pod okriljem mraka na uglu kod parka/ja tebi se nadam." To je složiti ćete se, jedna od kvintesencijalnih zagrebačkih scena. "Vanilija" je uspjeh u svakom smislu. Pitka, pametna, plesna i atmosferska ploča, jednako pogodna za ples, after i solo preslušavanje.

SVEN POPOVIĆ

Avishai Cohen

1970
Sony, 2017

★★★★☆

Premda ga je renomirani časopis Downbeat nazvao jazz talentom globalnih proporcija, izraelski kontrabasist, aranžer, skladatelj i povremeni pjevač Avishai Cohen nadila-

zi tako usku žanrovsku kategorizaciju. Sadržaj njegovih ostvarenja, ovisno o stvaralačkoj etapi, rezultat je autorovih istraživanja tradicionalnog nasljeđa, raznih klasičnih formi, a katkada i popularne glazbe u užem smislu pojma.

Njegove formativne godine umnogome je odredila činjenica da je odrastao u multikulturalnom okruženju, u obitelji sa španjolskim, grčkim i poljskim korijenima. Pravi zamah njegova karijera dobiva početkom 1990-ih, preseljenjem u New York, gdje je studirao na konzervatoriju The New School for Jazz and Contemporary Music, zajedno s Bradom Mehldauom i drugim mladim jazz talentima.

U to vrijeme njegov instrumentalistički dar primjećuje slavni pijanist Chick Corea, koji ga poziva u vlastiti sastav. S Coreom surađuje u raznim postavama, svira i s drugim glazbenicima i orkestrima, a od konca devedesetih razvija i samostalnu karijeru. Njegov novi album naslovljen je po autorovoj godini rođenja, 1970, no tome valja dodati i činjenicu da su 1970-te njegovo omiljeno razdoblje u popularnoj glazbi. Dominirajući ugođaj novih pjesama odražava i tu činjenicu.

Iako ga (kao u slučaju svih ostvarenja) odlikuje vrhunska instrumentalistička izvedba, 1970 je sazdan na vokalnim temeljima, na Cohenovom "toplom baritonu" koji suvereno vlada područjem omeđenim tradicionalnim i autorskim pjesmama od kojih su neke prožete funkcom, druge klasičnim soulom i latino ritmu, dok su treće ukorijenjene u sefardskoj kulturi.

U jednakom omjeru rezultat vraćanja duga izraelskom folk nasljeđu kao i angloameričkoj pop tradiciji, 1970 se tek u najširem smislu može označiti terminom jazz. Naime, lako se složiti s ocjenom jednog recenzenta da ono ispunjava definiciju jazzu upravo u smislu posvemašnje otvorenosti.

Ta se otvorenost ispoljava u svim smjerovima i na svim razinama – geografskoj, stilskoj i kronološkoj. "Song Of Hope" jedna je od najradiofoničnijih "pametnih" pjesama ove godine, a remake klasika "For No One" dostojan je McCartneyeva originala s LP-a Revolver. Ostatak je više nego pristojan dokaz Cohenove svestranosti i kontinuirane ambicije u procesu širenja vlastitog polja djelovanja.

DENIS LESKOVAR

VOKAL NA DOBROM GLASU

Razgovarali smo s Gregoryem Porterom, vrhunskim jazz i soul pjevačem, dobitnikom glazbene nagrade Grammy za svoja prethodna dva albuma

piše: **Davor Hrvoj**

Poznat po snažnom, prepoznatljivom, baršunastom baritonu, velikoj muzikalnosti i profinjenim izvedbama, vodeći pjevač na današnjoj jazz i soul sceni, također glumac, skladatelj i pjesnik, Gregory Porter je objavio svoj novi album, "Nat King Cole & Me". Nakon što je na dosadašnjim albumima izvodio uglavnom vlastite skladbe, ovaj je u potpunosti posvetio svojem idolu. Naime, prva jazz ploča koju je čuo u životu bila je ploča Nata Kinga Colea. Od tada je, budući da je odrastao bez oca, Cole za njega bio očinska figura, a poslije i glazbeni uzor. Slušajući njegove ploče zamišljao je kao da

Blancharda - te sedamdeseteročlani orkestar kojim je ravnao Vince Mendoza, ujedno aranžer svih skladbi uvrštenih na album. Među njima su neke od najpoznatijih, one koje piovstovjećujemo s Natom Kingom Coleom, među ostalima "Mona Lisa", "Smile" i "Nature Boy". Jedina Porterova je "When Love Was King". Deluxe izdanje prošireno je s četiri izvedbe.

Naravno, u izvedbama na ovom albumu osjeća se niz utjecaja kojima je bio izložen tijekom odrastanja i glazbeničke karijere. U njima se čuju odjeci raznih žanrova afroameričke glazbe: jazz, R&B, blues, gospel, soul. Naime, uvijek se pokušava izdici iznad žanrovskih ograničenja i zato je proučio i cijeni tradiciju. Primjerice, njegova je majka bila ministrantica s kojom je često pjevao u crkvi.

Ponekad je pjevač, vođa sastava, poput DJ-a. Ja sam DJ koji ima na raspolaganju puno vlastitih pjesama, ali i standarda i u svakom trenutku mogu odabrati onu koju želim

pjeva upravo za njega. Nikad nije pokušavao zvučati poput Nat King Colea, ali osjećajnost njegova glasa na njega je djelovala kao buđenje u nekom drugom svijetu što je snažno djelovalo za njegovo kasnije stvaralaštvo.

Skladbe iz Coleovog repertoara snimio je uz pijanista Christiana Sandsa, kontrabassista Reubena Rogersa i bubnjara Ulyssesa Owensa - u dvije izvedbe i trubača Terencea

Nadahnjuje se djelima raznih umjetnika, među ostalima Langstona Hughesa, Mahalie Jackson, Marvinu Gayea i Johna Coltranea. Iskustvo je stjecao i suradujući s poznatim jazz i ne samo jazz glazbenicima, među ostalima s Dianne Reeves, Nicolom Conteom, Davidom Murrayem, Jamiem Cullmom i Renee Fleming.

Očekuje se da će njegov novi CD opet konkurirati za najviše pozicije među diskograf-

Gregory Porter: snimio Davor Hrvoj

Krajem listopada 2017. godine, Gregory Porter je objavio svoj peti studijski album pod nazivom "Nat King Cole & Me" (Blue Note/Decca/Universal Music). On pjeva pjesme koje su snimljene ili su bile inspirirane velikim jazz glazbenikom Nat King Coleom

Gregory Porter, snimio Davor Hrvoj

skim izdanjima vokalista, ne samo jazz glazbe. Naime, za dva prethodna dobio je nagrade Grammy, kritičari i čitatelji uglednog časopisa Downbeat proglašavali su ga najboljim pjevačem, a tom titulom počastila ga je i Međunarodna udruga jazz novinara i to tri godine za redom - 2013., 2014. i 2015.

Istraživati svijet

HFM: Je li se vaš život promijenio nakon što ste dobili nagradu Grammy, pa nakon što ste dobili drugu nagradu Grammy, je li vam to pomoglo u razvijanju karijere?

GP: Jesam li bogat - ne - ha ha ha. Da, imam veću smjelost, razvio sam samouvjerenost u svojem pristupu, u onome što nastojim činiti, u zamislima o iskazivanju vlastitih priča, u stvaranju vlastitog pečata u glazbi, organskog pristupa. Tako to ide. Na taj način mogu djelotvorno provesti te zamisli. To je samo priznanje koje me ohrabruje u nastojanju da nastavim raditi to što radim - istraživati svijet

Teško mi je govoriti o dokumentarcu o mojem životu. Često ponizno razmišljam jesam li vrijedan toga, ali neki su ljudi rekli da jesam

i na poetski način iskazati to što vidim. Potiče me da ustrajem u tome.

HFM: Najčešće sa stalnim suradnicima.

GP: Volim nastupati sa svojim stalnim sastavom u kojem sviraju saksofonist Tivon Pennicott, koji je sudjelovao u snimanjima svih mojih prethodnih albuma, klavirist Chip Crawford, kontrabasist Jahmal Nichols i bubnjar Emanuel Harrold. Zajedno s njima već godinama putujem diljem svijeta.

HFM: Imate previše Grammyjem nagra-

denih pjesama za samo jedan koncert. Koje od njih i kako odabirete za nastupe?

GP: Odabirem ih s obzirom na trenutne okolnosti, ljude kojima sam okružen, energijom prostora, ponekad i željama pojedinih osoba. Ponekad je pjevač, vođa sastava, poput DJ-a. Ja sam DJ koji ima na raspolaganju puno vlastitih pjesama, ali i standarda i u svakom trenutku mogu odabrati onu koju želim. Bez obzira o kojim se pjesmama radi želim ih prilagoditi afinitetima osoba s kojima dijelim prostor. Ponekad je to neka gospel pjesma koju me naučila pjevati moja majka kad sam imao pet godina, ponekad neka iz repertoara Nata Kinga Colea, ponekad je to neka moja pjesma, primjerice "Hey Laura", "1960 What?", "Liquid Spirit", bilo što. Na neki sam način DJ. Uglavnom publici ponudim ono što mislim da poznaju ili žele čuti, ali na svojim koncertima uvijek ubacim i nešto što možda ne znaju a ja volim i nadam se da će i oni zavoljeti.

HFM: Dakle, vi ste DJ s dobrim glasom - ili DJ na dobrom glasu.

GP: Tako je, DJ s glasom. Ne mislim na DJ-a koji nastoji rasplesati publiku nego ponuditi drukčiji pogled na moju glazbu i tako zaokružiti moju glazbenu priču.

HFM: Ponekad pjevate i standarde, primjerice skladbe Abbey Lincoln, a kad govorimo o njezinom stvaralaštvu možemo govoriti o angažiranoj glazbi, što je također odlika vašeg stvaralaštva. Zašto se pozivate na nju?

GP: Uzeo sam neke citate od Abbey Lincoln. Cijenim njezinu sposobnost da se od

ljubavne pjesme prebaci u protestnu glazbu, blues i jazz. To je podarila glazbi.

Duhovni iskaz

HFM: Kako se odvija snimanje dokumentarca o vama?

GP: Tijekom četiri godine filmska me ekipa slijedila i snimala sve što se događa u mojoj karijeri. Film će obuhvatiti neke elemente mojeg stvaralaštva. Pronalaze ljude koji govore o mojim glazbenim počecima u New York Cityju. Čak su snimali u Bakersfieldu, gradu u kojem sam odrastao, i razgovarali s članovima moje obitelji. Film će prikazati moje dosadašnje glazbeno putovanje. Teško mi je govoriti o dokumentarcu o mojem životu. Često ponizno razmišljam jesam li vrijedan toga, ali neki su ljudi rekli da jesam.

HFM: Možemo li reći da je važna stepe-nica na tom putovanju bio St. Nick's Pub?

GP: Da, iznimno važna.

HFM: Zato što je u Harlemu?

GP: Ne samo zato što je u Harlemu nego i zato što je lokalni jazz bar u koji zalaze crnci. Nije to jazz klub visokog ranga, ali u njega zalaze ljudi iz okolice, usluga nije pre skupa. Mogu popiti pivo za tri dolara, sjesti i slušati moj nastup. To je bilo dobro iskustvo, kulturološko iskustvo. Bilo je to prvo mjesto na kojem sam shvatio da bih možda mogao učiniti nešto na međunarodnoj sceni. Naime, tamo su me dolazili slušati Nijemci, Talijani i Japanci koji su me pitali: "Kad ćeš nastupiti u Japanu?", "Kad ćeš doći u Italiju?" Bilo je to u doba kad još nisam imao putovnicu. Oni su me nadahnuli. U tom majušnom klubu, u kojem zvuk nije bio baš nešto, u kojem je žamor ponekad preglasen, čuli su nešto u meni što im je bilo dovoljno da pomisle da zaslužujem održavati nastupe po cijelom svijetu. Tada sam se zamislio, obavio istraživanje i krenuo.

HFM: Nadahnjuje li vas okružje poput tog za izvedbe?

GP: Okružje snažno utječe na izvedbe. Mali klub se u mnogo čemu razlikuje od dvorane Royal Albert. Svaki prostor u kojem nastupamo pokušava stvoriti nešto posebno. Okružje, pogled, divni ljudi...

HFM: Koliko se to harlemsko okružje promijenilo od doba Cotton Cluba do danas?

GP: Prvi put kad sam došao u Harlem, kao i mnogi drugi očekivao sam da ću čuti posebnu glazbu koja pršti iz svakog prozora i pada na ulicu. Tu postoji taj duhovni iskaz afroameričke kulture i jako je važan za tamošnju zajednicu, ali morate znati gdje se nalazite i u današnje doba. Mnogi od klubova su zatvoreni jer je njihovo vođenje vrlo skupo i teško je imati klub pokraj kluba pokraj kluba. S tog aspekta je drukčije, ali to je još uvijek tamo, samo ako ga znate pronaći. 📍

BOSE

Maleni zvučnik. Veliki korak naprijed.

SOUNDLINK® REVOLVE BLUETOOTH® ZVUČNICI

Duboki. Glasni. I sveobuhvatni, također. SoundLink® Revolve Bluetooth® zvučnici donose vam istinski 360° zvuk za konzistentnu i uniformiranu izvedbu. Ovi bežični zvučnici su izdržljivi, otporni na vodu te jednostavni i praktični za nošenje. Također, dolaze s baterijom koja se može puniti i koja traje cijeli dan. Vrhunski SoundLink® Revolve+ može svirati do 16 sati, dok SoundLink® može svirati do 12 sati.

Bluetooth

SOUNDLINK®
REVOLVE
1.899 kn

SOUNDLINK®
REVOLVE+
2.699 kn

Chasing Trane

The John Coltrane Documentary
BR Edition

★★★★☆

Krenuti u istraživa-
nje života i rada bilo
kojeg velikog glaz-
benika strašno je
težak posao. No, kad
se radi od glazbe-
nom geniju, duhov-
noj veličini, inovato-
ru i ljudskoj potpunosti stvar se čini skoro
nemogućom. Jednostavno kombinacija
njegovih kvaliteta na svakoj razini je toli-
ko kompleksna da je vrlo izvjesno da će
autor ponešto zaboraviti ili neku od osobi-
na umanjiti ili uveličati i prikazati umjetni-
ka krivo. No, bilo je svakako očekivano da
biografija Coltranea zainteresira nekog od
režisera i sreća je htjela da to bude John
Scheinfeld koji je već imao iskustva u slič-
nim projektima i obavio odličan posao. Na
ovom mjestu potvrdio je da je kao nadaren
dokumentarista savršeno sposoban lučiti
one vrijedne momente iz života umjet-
nika od onih atraktivnijih, ali i jasno defi-
nirati nekoliko značajnih točaka oko kojih
je zapleo priču o Coltraneu. Tako je u fin
i suptilan odnos doveo genijalnog izvođa-
ča, ali kompleksnu osobu. Jer u tom odno-
su leži i cijela priča o glazbeniku koji je za
razliku od uvriježenog mišljenja na počet-
ku karijere bio potencijal kojeg su više cije-
nili kolege i kritičari, a manje publika. No,
svi su znali da od njega treba očekivati
čuda. U to doba Coltrane je vježbao gotovo
neprestano i zbog toga počeo razvijati sve
snažniju ovisnost o drogi. Bilo je to i doba
početka suradnje s Miles Davisom koji
je izabrao saksofonistu u kojem je vidio
ogroman potencijal. Rad s takvim čarob-

njakom počeo je davati rezultate i vraćati
samopouzdanje i njegova svirka je postaja-
la sve bolja. Coltrane se sve više odvaja od
ovisnosti i kao kruna svega počinje surad-
nju sa Thelonious Monkom koja na njega
gotovo terapijski djeluje. Vrhunski tehničar
tako je potpuno sazreo i počinje se sve više
okretati skladanju. „Giant Steps“ su tako
u potpunosti njegovo djelo i album koji je
bio potpuno inovativan u svakom pogledu.
Emocionalan, težak, zahtijevan, oštar defi-
nirao je zauvijek poznati intenzivan i nepo-
novljivi zvuk Jonna Coltranea. Na projek-
tu sudjeluju i članovi njegove obitelji koji su
dali ogroman obol stvaranju dokumentar-
ca kao i mnogi glazbenici, kolege i kritičari.
„Chasing Trane“ je tako prepun rijetkog ili
dosad neviđenog materijala koji je prezen-
tiran u izvanrednoj kvaliteti. Mogli bismo o
Coltraneu napisati stranice, ali mislim da je
gledanje ovog materijala puno bolji način
da se upoznamo ili prisjetimo života jednog
od najvećih jazz glazbenika ikad.

GORDAN GAŽI

Arnold Dreyblatt & The orchestra of Excited Strings

Nodal Excitation
Dexters Cigar Records 1998.

★★★★★

„Nodal Excitation“
je recimo to odmah
odličan album koji
je skoro završio
potpuno nezami-
ječen i daleko ud
ušiju publike. Radi
se o minimalistič-

kom avant-garde albumu sa zastrašuju-
ćom paletom ritmova, ideja, skoro hipno-
tičkih dionica i ogromne emocionalne i svi-
račke involviranosti glazbenika koji uspi-

Damir Halilić Hal

50
Croatia Records

★★★★☆

Damir Halilić Hal

Atlantis - Moć
gitare / Guitar
Power, Vol. I
Dancing Bear

Ugledni riječ-
ki glazbenik,
dobitnik nagra-

de Porin i suradnik uglednih svjetskih gita-
rista, Damir Halilić Hal je snimao u studiji-
ma u Londonu, Nashvilleu, Bologni, Berlinu,
Pragu i Rimu, uz producenta i glazbenika
među kojima ima i dobitnika najprestižnijih
nagrada kao što su Grammy ili Brit Awards,
a s nekima od njih ostvario je i autorsku
suradnju. Umjetnički je ravnatelj četiri među-
narodna festivala od kojih svi redom spa-
daju u najveće i najprestižnije u svom fahu:
Baška International Guitar Festival, Kastav
Blues Festival, Hal's All Star Guitar Festival
i Kostrena Happy Days. Nedugo je u Gorici
radio na kazališnoj predstavi u koprodukciji
slovenskih i po jednog talijanskog i INK Pula.
Tamo je radio glazbu i nastupao u sklopu
predstave koja je bila hit s rasprodanim ula-
znicama i stojećim ovacijama. Slijede nastupi
u Njemačkoj i Italiji, promocije u HNK Zadar,
HNK Varaždin, HNK Osijek, Guvernerovoj
palači u Rijeci... Hal će, nakon HNK-a
Varaždin i Zadar, zagrebački koncert i pro-
mociju ovog izdanja održati 19. siječnja 2018.
u KD Vatroslava Lisinskog.

Nakon što je za Croatia Records obja-
vio album "50", Damir Halilić Hal je za
Dancing Bear objavio knjigu "Atlantis - Moć
gitare / Guitar Power, Vol. 1". Radi se o luk-
suznim izdanjima koje Hala predstavljaju kao
svestranog glazbenika: gitarista, skladate-
lja i glazbenog pedagoga. Dvostruki CD, obo-
gaćen video brojevima, donosi glazbu koja je
rezultat inovativnog projekta audio-vizual-
nog karaktera "Moć Gitare" kroz koji Hall na
koncertima koristi različite vrste glazbala kao
što su klasična, akustična (steel string guitar),
12-žičana gitara i mandolina. To je alterna-
tivna koncepcija solističkog nastupa čije su
osnovne značajke sinkroniziranost audio i
video komponente, korištenje tzv. Prirodnog
chorus efekta i široki raspon repertoara.
Pritom koristi različite tehnike sviranja, a
skladbe se naslanjaju na tradiciju raznih sti-
lova: klasične glazbe, flamenka, etna, jazza,
bluesa, tradicijske glazbe, popa... Osim toga,

Razgovor s Damirom Halilićem Halom

Kako ste stekli širinu interesa koja se osjeća u vašem stvaralaštvu?

To je posljedica mog glazbenog razvoja. Ja sam prije svega skladatelj, a onda sve ostalo, tako da je kreativna komponenta kod mene prisutna od vremena kad sam se počeo baviti glazbom. Još kao klinac, u razdoblju prije upisa u glazbenu školu puno sam slušao glazbu, pokušavao "skidati" s ploča. "Gladan" glazbe kupovao sam puno ploča od kojih su mnoge i dan danas u mojoj kolekciji. Pri tome nekoliko je momenta bilo važno za moje "uranjanje" u svijet dobre glazbe. Primjerice, prijatelj mog tate bio je pretplaćen na DownBeat magazin koji bi mi davao kad bi ga pročitao. Tako sam negdje našao članak o 100 esencijalnih albuma koje sam postupno sve nabavio pa sam sate provodio preslušavajući albume "Jazz Samba" Stana Getza, "Moanin'" Arta Blakeya, "Ella & Louis", Coltraneov "Blue Train", Brubeckov "Time Out", Milesov "Kind of Blue" itd. Većinu tih ploča su mi u inozemstvu nabavljali prijatelji mojih roditelja, a kod nas sam kupovao ozbiljnu glazbu pa imam puno glazbe iz raznih razdoblja: baroka, renesanse, romanike, klasike itd. Ploče klasične gitare objavljene u bivšoj državi ne treba ni spominjati jer sam kupio većinu tih izdanja.

Kako ste ušli u svijet pop i rock glazbe koja je također prisutna u vašoj glazbi?

Kao i svi klinici bio sam izložen popularnoj glazbi i slušao Beatlese, Zeppeline, Purple, Floyd, Jethro Tull itd. Već sam znao valorizirati glazbu pri čemu mi je bilo jasno da su npr. među albumima Floyd "Wish You Were Here" ili "Dark Side of the Moon" neusporedivo kvalitetniji od nekih drugih njihovih albuma odnosno da su "Sgt. Pepper", "White Album",

"Zeppelin IV", "Thick as a Brick" itd. klasični rock glazbe.

Kako su vas osvojili flamenko i jazz.

"Otkrio" sam Paca de Luciu dok još nije bilo njegovih ploča na ex-Yu tržištu. Puno sam slušao i tadašnju ECM produkciju pa McLaughlinov Mahavishnu Orchestra, Weather Reporte itd. Istovremeno, slušajući svu tu glazbu, shvatio sam da većina mojih vršnjaka iz glazbene škole uopće ne razumije glazbu izvan konteksta školskog programa što znači da ne mogu percipirati kvalitativne razlike u jazz, pop ili nekoj drugoj glazbi, a također primijetio sam da su se mnogi moji prijatelji profilirali u određenoj domeni. Jazzisti su deklarativno "bili u ljubavi" s ozbiljnom glazbom ali najveća većina njih nikad nije zaronila u biti, rockeri su više manje neskloni učenju pa ostaju zauvijek u svijetu pop glazbe itd. Uglavnom, ono što sam vidio iz svoje perspektive je postepeno zatvaranje mojih vršnjaka u određene kategorije što je, valjda, najnormalnije. Neki među njima su kasnije napravili značajne karijere i jako mi je drago zbog toga što su kvalitetni glazbenici i dobri friendovi.

Kojim ste vi putem krenuli?

Moj put od strastvenog audiofila do profesionalnog glazbenika na krilima ljubavi prema glazbi nije mogao ići drugim smjerom nego u žanrovsku širinu. I dan danas jednog volim Paca de Luciu - ali ne u kombinaciji s McLaughlinom i Al Di Meolom - Beatlese, Milesa, Barrios, Tarregu, Bacha...

Kako se ta svestranost odrazila na vaš skladateljski rad?

Žanrovska širina je jedna od glavnih odred-

predstavlja se kao kantautor, što znači da je, uz to što je autor glazbe i teksta, mnoge skladbi i otpjevao.

Knjiga "Atlantis - Moć gitare, Vol. 1", koja donosi notne zapise i 2 DVD-a, namijenjena je svim gitaristima. Radi se o luksuzno opremljenoj zbirci autorskih skladbi pisanih u formi notnog zapisa deset skladbi za gitaru, uz popratne tekstove i fotografije te video materijal. Naime, u knjigu su uvrštena 2 DVD-a s 3,5 sati video materijala koji se odnosi na skladbe u originalnoj autorovoj izvedbi u formi video spotova i deset skladbi u usporenim izvedbama. Značaj ovoga izdanja za hrvatsku glazbu posebice se očituje u zastupljenosti autorskih skladbi temeljenih na hrvatskoj tradicijskoj glazbi kao što su "Mare Nostrum", "Dalmatino", "Brela", "Voda" itd. To su koncertne skladbe koje Hal najčešće izvodi na nastupima u inozemstvu, a koje mogu izvoditi i drugi glazbenici.

nica moje glazbe i očito je odraz čiste ljubavi prema glazbi svih profila. Zanima me umjetnost, sloboda stvaranja, eksperimentiranje i ispitivanje novih područja. Kad sve navedeno prenesemo na moj skladateljski rad dolazimo do žanrovski i stilski vrlo raznorodne glazbe, često međusobno fuzionirane. Na primjer, skladba "Mare Nostrum", za koji sam 2014. dobio nagradu Porin, napisana je za klasičnu gitaru, a nastala je na osnovu motiva hrvatske tradicijske glazbe, na isti način kako je to radio jedan od mojih omiljenih skladatelja Heitor Villa Lobos s brazilskom glazbom. Kao klinac svirao sam mandolinu u orkestru a s tatom na obiteljskim okupljanjima svirala se uglavnom makedonska i dalmatinska glazba. Nakon nekoliko desetljeća ta su iskustva izišla u vidu skladbi kao što su "Mare Nostrum" ili npr. "Brela" u kojoj se koristi tremolo tehnika klasične gitare koja dočarava mandolinu ali se koristi otvoreni štim karakterističan za blues glazbu, sličan onom koji Stonesi koriste za "Jumpin Jack Flash" ili "Honky Tonk Woman" što je logično jer su i nastali pod utjecajem blues glazbenika. Skladbe "Bura" ili "Boškarin" imaju jasne utjecaje flamenka. "Speak To Me", za koju sam Porin dobio 2005., klasična je pop stvar. Neke od pop-rock skladbi s prvog albuma završile su na čelnim pozicijama ljestvica na radio postajama u SAD-u, Australiji i Europi. Na albumu "Trilogy" cijeli 3. CD bi spadao u fusion kategoriju, a realiziran je s američkim glazbenicima od kojih su većina jazzisti. Na novom je albumu Gershwinov "Summertime" koji sam ostvario s Filipom Novoselom na tamburi, ali moj aranžman se u stvari bazira na ritmičkom obrascu skladbe "Take Five".

DAVOR HRVOJ

jevaju držati pažnju slušača kroz kompletan materijal. Brz obzira na ritmičku repetitivnost i minimalizam ovo je album koji se sluša više puta. No, kao i uvijek glazbu treba dovesti do slušatelja koji bi ovaj mali znanstveni rad iz svoje vrste glazbe znali valorizirati. Prosječno poznat autor sa svojim prvim albumom za malu etiketu naravno nije imao previše šanse za zaslužen proboj. Arnold Dreyblatt je izvanredno nadaren američki skladatelj, performer, glazbenik koji je svaki svoj rad promišljao sasvim drugačijim kriterijima i težio često kompliciranim metaforama i porukama kako u vizualnim instalacijama tako i u glazbi. Još prije nastanka ovog albuma umjetnik je žestoko modificirao instrumente kako bi od njih dobio željen zvuk, uglavnom daleko od izvornika i tako načinio temelj za jedinstven zvuk cijelog orkestra. Nakon snimanja albuma umjetnik odlazi u Njemačku i tamo njegova umjetnost neko brže i propulzivnije raste i nakon snimanja albuma „Animal Magnetism“ za poznati „Tzadik“ iza kojeg stoji John Zorn postaje zaslužen poznat i priznat. Na tom valu postaju sve poznatiji i traženiji i njegovi raniji radovi, pa se tako i „Nodal Excitation“ napokon našao na CD mediju. Za to svakako najzaslužnija još jedna avant-garde legenda Jim O'Rourke koji je album izdao na svojoj etiketi „Dexters Cigar Records“. Svakako nije napravio loš posao jer je album već nekoliko puta izdavan, ali najvažnije je da se šira publika dočepala ovog malog remek djela. Vrijedi čuti cijeli diskografski opus koji je Arnold Dreyblatt ostvario i istraživati po idejama i izvanrednom umu i glazbi umjetnika i na kraju se vratiti na „Nodal Excitation“. Isplati se potrošiti vrijeme na takav put.

GORDAN GAŽI

Astrid Kuljanić Transatlantic Exploration Company

Riva
One Trick Dog* Records
Ocjena: ★★★★★

Svestrana pjevačica, skladateljica i aranžerka Astrid Kuljanić napravila je krug od svojeg Cresa, preko Rijeke i Zagreba do New Yorka u kojem je, na Manhattan

School of Music, kompletirala svoje glazbeno obrazovanje, da bi u svjetskom središtu jazz-a snimila album kojim slavi domaću kvarnersku rič. Barem djelomično. Naime, nakon velikog uspjeha koji je imala na koncertu u Carnegie Hallu objavila je album

„Riva“ koji, između ostalog, donosi obrade tradicijskih pjesama iz njezina rodnog kraja: „Oj vi mlade“ i „Divojčice rožice“, autentične, opore, s ruralnom i povijesnom tematikom. Na CD je uvrstila i dvije vlastite: „Show Me“ koju pjeva na engleskom te „Kamo je fini ov dan“ koju pjeva na čakavskom narječju i koja je po tematici i vokalnog pristupu bliska kvarnerskoj glazbenoj tradiciji. Astrid je zaljubljena u brazilsku glazbu, istražuje ju i surađuje s brazilskim glazbenicima. Tako nije mogla odoljeti Eduu Lobou te je s velikim entuzijazmom obradila njegovu pjesmu „Upa Neguino“ koji izvodi razigrano, prpošno, lepršavo, radosno, baš kao što dolikuje tradiciji te glazbe. Ostale su jazz standardi različitih karaktera: „Portrait“ Charlesa Mingusa, „Wild is the Wind“ Dimitrija Tiomkina i Neda Washingtona, „A Night in Tunisia“ Dizzyja Gillespiea te „The Very Thought of You“ Raya Noblea, live snimku koja je na ovo izdanje uvrštena kao dodatak. Mogli bismo reći - „The Many Sides of Astrid Kuljanić“! Album je snimila uz Transatlantic Exploration Company koji čine harmonikaš iz New Yorka Ben Rosenblum, kontrabassist iz Seattlea Mat Muntz i bubnjar i udaraljaš iz Brazila Rogerio Boccato. Svaki od tih glazbenika, uključujući Astrid, donosi pomak od konvencionalnog zvuka i pristupa što ovaj projekt čini intrigantnim i vrijednim višestrukog preslušavanja. S istom je postavom nastupila je 24. listopada 2017. u rasprodanoj dvorani Weill Recital Hall jedne od najpopularnijih koncertnih dvorana na svijetu Carnegie Hallu. Tom prigo-

dom publika je ovacijama nagradila njezino predstavljanje albuma „Riva“ koji je objavljen nekoliko dana poslije, a kako njezina glazba djeluje na druge glazbenike raznih profila pokazali su gosti koncerta: Asaran Earth Trio, ansambl Hrvatska Ruža, sastav Rosa, saxophonist Elijah Shiffer i violinist Ben Sutin.

DAVOR HRVOJ

Aretha Franklin with the Royal Philharmonic Orchestra

A Brand New Me
Atlantic / Dancing Bear

Ocjena: 4/5★★★★☆

Ovo je naprosto nemoguće slušati a da ne poludiš, potražiš malo prosto-ra, uskočiš i pružiš ruke prema nebu, zavapiš: „Freedom“ i uključiš se poput svih onih sjajnih pjevača, plesača i instrumentalista koji se u „Božjoj misiji“ pridruže Johnu Belushiju i Danu Aykroydu u filmu „Blues Brothers“. Takav osjećaj, koji vas obuzme na samom početku albuma izvedbom skladbe „Think“, koju Aretha pjeva i u spomenutom filmu, prevladava tijekom cijelog albuma. Slušate li bez predumišljaja poludjet ćete kao, uostalom, kad slušate izvorne izvedbe jer radi se o svojevrsnom „best off“ albumu, ne samo Arethe Franklin nego i jedne struje afroameričke glazbe. Nije li vrh ako imate pjesme koje, među ostalima, potpisuju Burt Bacharach, John Lennon i Paul McCartney, Stevie Wonder, Curtis Mayfield i Otis Redding, ako imate pjesme kao što su „I Say a Little Prayer“, „A Natural Woman (You Make Me Feel Like)“, „Let It Be“, „Son of a Preacher Man“ i „Respect“? To je abeceda! No, okolnosti u kojima je CD nastao pomalo su čudne, a naslov „A Brand New Me“ mogao bi zavarati jer ne odgovara u potpunosti istini. Korektniji bi bio „A Brand New She“! Naime, iako je živa, producenti su uzeli Arethin glas i nadosnimavali izvedbu orkestra, ne bilo kojeg nego Royal Philharmonic Orchestra, vrlo pažljivo, kao da se pribijavaju da ne naruše temeljna načela njezinih glazbenih istupa. I trebali su biti pažljivi, trebali su s poštovanjem pristupiti ovom glazbenom materijalu! Ipak, zahvaljujući dobro prilagođenim aranžmanima koji donose nježnije uvode i diskretnu pratnju, nisu uspjeli pokvariti doživljaj, nisu uspjeli narušiti tu njezinu vulkansku energiju, moć njezina glasa i izvorni groove koji donosi svojim soul, gospel i R&B izvedbama.

DAVOR HRVOJ

FILM

TV serija:

STRANGER THINGS

Još jedna serija s kojom Netflix osvaja TV gledatelje

Filmska arhiva:

EXCALIBUR

Neshvaćeni filmski klasik

DVD recenzije:

Wind River, The Limehouse Golem, Princess Cyd, Gook, Good time, Beach Rats, Crown Heights

Pseudo-Lovecraft i komodifikacija nostalgije

Nostalgija je osnovna mjerna jedinica Stranger Thingsa, i to nije nužno loša stvar. Ona u ovom slučaju služi kao poluga koja će uzdignuti radnju i kao ukras koji će seriji dati pečat osobnosti.

piše: **Luka Kostić**

Postoji razlog zašto prva sezona Stranger Thingsa, Netflixovog novog SF-hita, počinje i završava istim kadrom – grupa klinaca koja igra Dungeons & Dragons, kultnu društvenu igru igranja uloga. Mike, naš defacto protagonist, u ulozu "Dungeon Mastera" – pripovjedača koji svoje likove vodi po raznim avanturama, od potrage za čarobnim prstenom do sukoba sa zmajem. D&D, kao i ostali artefakti "nerd" kulture iz osamdesetih poput stripova, Carpenterovih fil-

E.T.-ja, oni se maškaraju u Ghostbusterse i otkrivaju The Clash. Nostalgija je osnovna mjerna jedinica Stranger Thingsa, i to nije nužno loša stvar. Naravno, na početku treba odustati od ideje da braća Duffer u ove dvije sezone grade iole autentičnu sliku osamdesetih (Stvor je bio kritički i komercijalni promašaj i sigurno nije bio na zidu desetogodišnjaka u to doba), ali to nije niti njihova namjera.

Nostalgija u ovom slučaju služi kao poluga koja će uzdignuti radnju i kao ukras koji će seriji dati pečat osobnosti. Premisa je izvučena direktno iz tvornice fantazmagoričnih snova H.P. Lovecrafta

sumnjivi vladini agenti, djevojka s telekinezičkim moćima i oronuli detektiv. Međutim, dvije osi oko kojih se vrti čitav šarm serije upravo su efikasno upakirana nostalgija i razvodnjena lovecraftovska estetika.

Druga sezona (a sezonu u kontekstu ove serije možemo definirati kao dugometražni film, s glavom i repom) ne mijenja formulu radikalno, dodajući nekoliko novih likova (novu djevojku sa super moćima, ovaj put telepatskim, klinku koja se pridružuje Mikeovom kružoku, Max i njenim bratom, heavy metalcem) na više-manje identičnu fabulu iz prve sezone. Ovoga puta, Will je iz paralelne dimenzije doveo uljeza koji prijeti njihovom malenom gradiću, i poznato društvo ponovo će morati iskoristiti sve alate preživljavanja koje su naučili iz Dungeons & Dragonsa ne bi li pobijedilo.

Međutim, Lovecraftov utjecaj uglavnom ne prodire dublje od površine – vidimo kozmička stvorenja s ogromnim pipcima, paralelne svjetove u odnosu na koje su ljudi ništavni i pseudo-detektivski zaplet, ali dublje tematske i estetske karakteristike Lovecraftove mitologije uglavnom su odsutne. Žila kucavica druge, kao i prve, sezone serije ostaje u našim protagonistima.

ma. Spomenuta Max, velemaistor za video igre, Mike i El, neočekivane simpatije, Jonathan kao autsajder koji čita Vonneguta i sluša Clash i njegova nesuđena Nancy, odana, iskrena i zrelija od svojih vršnjakinja, Dustin i Lucas, čija je "šmokljanost" iskrena i nezainteresirana za društvene stigme koje stvara.

Naravno, braća Duffer ne prežu od eksploatacije nostalgije, tako da ne treba

čuditi dominacija synth-wavea i spore elektronike na soundtracku – koji kao da je složen od b-pjesama jednog od studijskih albuma Johna Carpentera. Kolaž utjecaja kojim Dufferi raspolažu ne staju tu – u jednom trenutku Stranger Things citiraju kadar iz Glazerovog "Under the Skin", te je granica između referenci i plagiranja, po kojoj Dufferi plešu kroz obje sezone, ponekad suspektne.

Pa ipak, teško je reći da Stranger Things nemaju jasnu ideju kakav tekst žele biti, kao pripovijest i kao nostalgični pre-pjev jedne minule dekade. Ako je autentičnost zlatnog doba osamdesetih, koje braća Duffer bez oklijevanja prizivaju, upitna, barem upitna nije pripovjedna i kompozicijska vještina kojom čitav projekt čvrsto usmjeravaju u vode preporođene američke TV scene. ■

Boormanov Excalibur – Mit na filmskoj vrpici

piše: **Luka Kostić**

Stonehenge. Ime koje je toliko ukorijenjeno u tlu popularne kulture da je gotovo nemoguće zamisliti diskurs koji ga, na ovaj ili onaj način, ne upogonjuje. U premreženom sustavu suvremenih društvenih znanosti, ovaj monument povezuje se s astrologijom, mjestom odlaganja mrtvih, svetištem i mjerjenjem vremena. Kada je, u 12. stoljeću, britanski srednjovjekovni povjesničar, Geoffrey Monmouth, pisao svoj pseudo-historijski traktat o kraljevima Britanije, posebno mjesto zauzeo je upravo Stonehenge. Monmouth je pisao kako je kamenu konstrukciju izgradio čarobnjak Merlin, uz pomoć divova iz Irske. Stonehenge pripada mitu – riječ je o posljednjem, i jedinom, tragu jedne nestale kulture, kulture čija verzija Britanije nikada nije zaživjela. Riječ je o svijetu kojega je, početkom osamdesetih, pomoću filma i svjetla, htio oživjeti britanski režiser John Boorman.

Merlin je oduvijek bio zanimljiv filmskim kamerama, čak i onda kada se nisu direktno referirale na čarobnjaka. Riječ je o arhetipu – mitološkom aktantu koji je stvorio još jedno opće mjesto suvremenog pripovijedanja: čarobnjaka-mentora, mudrog savjetnika i učitelja junaka koji našeg protagonista priprema na avanturu te umire, ne bi li svojom smrću gurnuo protagonista u sljedeći pripovjedni korak njegove avanture. Tako smo, prije nego ga je u lik i djelo britanskog

Vizije slave i propadanja, o zaboravljenom klasiku, nakon više od 30 godina

šekspirijanca Nicola Williamsona ukotvio Boorman, Merlina gledali iza maske Nicka Furyja i Obi-Wan Kenobija u Marvelovom beskrajnom ciklusu filmova o super-junacima i Lucasovim kulturnim Ratovima zvijezda. Gledali smo ga kamerom Petera Yatesa i Petera Jacksona kao Dumbledorea i Gandalfa u filmskim svjetovima Harryja Pottera i Gospodara prstenova.

Upravo je Tolkienova trilogija, to srce suvremene filmske i književne fantastike, bila prvotni objekt Boormanove kamere. Britanac je, godinama prije Jacksonove trilogije, htio adaptirati Gospodara prstenova na film. Međutim, nakon peripetija oko autorskih prava i licence na Tolkienove romane, britanski režiser odustao je u pred-produkciji te se odlučio napraviti još jednu verziju legende o kralju Arturu. "Merline, tvoja mudrost pomogla je iskovati ovaj prsten", obraća se Arthur svom čarobnjaku, koji stoji okružen prstenom vitezova, nakon finalne pobjede u ratovima za ujedinjenje. Referenca na Tolkienovu trilogiju suptilna je, ali i nezaobilazna.

Boormanov "Excalibur" (1981) definicija je neshvaćenog klasika, u punom, naizgled kontradiktornom, smislu sintagme. Film je danas, zbog plejade razloga, poput svoje nekonvencionalne strukture, naglašeno umjetne, pseudo-kazališne glume i potpunog nemara za povijesnu točnost, neopravdano gurnut na margine ne samo europskog, nego i Boormanovog osobnog filmskog opusa. Međutim, kao što obično biva, upravo su razlozi zbog kojeg je Excalibur

FILMSKA ARHIVA / EXCALIBUR

marginaliziran oni koji mu donose umjetničku vrijednost.

Radnja se, kao što nam uvodna špica najavljuje, odvija u srednjovjekovnoj Britaniji. Međutim, kao što ton filma sugerira od samog početka - uvodna scena uvodi nas u bojno polje u magli, evocirajući osjećaj mistike i fantastije - Excaliburova kronotopija krajnje je nekonvencionalna. Filmov pred-moderni svijet, u međukoraku između dvije epohe - one poganskih običaja, magije i starih bogova i nove, kršćanske - prepun je nekonzistentnosti: Arturovi vitezovi obučeni su u pune čelične oklope, izum kasnog srednjeg vijeka, njegova Britanija vjeruje u proročanstva i magiju ali istovremeno pomazuje svoje kraljeve i vitezove kršćanskim blagoslovom. Naravno, riječ je o postupku kojeg Boorman koristi namjerno - Excalibur postavlja pitanja o mitološkoj, a ne historijskoj istini - svi umjetnički postupci, od dijaloga, kadriranja do glume i muzike, korišteni su ne bi li se pred kamerama rekonstruirao svijet koji, vjerojatno, nikada nije niti postojao.

Drugim riječima, svijet kojemu pripada Boormanov klasik isti je svijet kojemu pripada Stonehenge. Međutim, Boormanov pristup mitologiji oko Camelota i mača u kame-nu specifičan je ne samo u načinu na koji konstruira svoj svijet.

Subverzija je u srcu Boormanovog epa: Uther Pendragon, legendarni junak britanske mitologije i otac kralja Arthura, u prologu filma izdaje svog saveznika, grofa od Cornwalla, otima mu dvorac i siluje ženu. Kralj Arthur, obećani heroj koji će ujediniti Boormanovu pred-kršćansku Britaniju doslovice je produkt silovanja, rata i izdaje.

Scenarij, napisan od strane dugogodišnjeg Boormanovog pisca-suradnika, Rospa Pallenberga, uglavnom je kolaž općih mjesta imaginarija legende o kralju Arthuru i vitezovima okruglog stola - Arthur je odabrani kralj koji ujedinjuje zemlju razorenu požarima rata, ljubavni trokut između njega, njegovog najvećeg viteza Lancelota i kra-

ljice Guinevere, uspon u doba Camelota, incest između kralja i njegove polu-sestre Morgane, propadanje i potraga za svetim Gralom.

Ono što je zanimljivije od same fabule je tematika koja leži ispod mitologije. Arthur, kojega s mladanim zanosom glumi Nigel Terry, protagonist je koji je istovremeno zanimljiv lik - sa svim

manama i nesigurnostima odabranog monarha - i simbol. Uostalom, riječ je o liku iz legendi, kralju koji personificira kraljevstvo - "Kralj i zemlja su jedno". Dok Arthur sjedi za okruglim stolom, zemlja je plodna i u kraljevstvu vlada mir. Nakon što Arthur krene u strmooglavo propadanje, nakon afere između njegove kraljice i njegovog najboljeg viteza, Lancelota, zemlja propada a kraljevstvom vladaju glad i rat. Arthur je transcendental-

Svi elementi koji sačinjavaju film kao umjetničku formu pod Boormanovom režijom korišteni su upravo ne bi li naglasili svoju fikcionalnost i odanost mitskom dekoru, udaljenom od bilo kakvog pokušaja realizma ili mimeze: setovi, kostimi, dijalozi gdje većina glumaca svoje replike izgovara u vikanju, čak i osvjetljenje je divna, hipnotička fotografija kamermana, Alexa Thomsona

jeda sjena junaka koji su nekad bili.

U poznatoj anegdoti o kreativnom procesu iza stvaranja cijenjene video igre Dark Souls, njen kreator i režiser, Hidetaka Miyazaki, obrušio se na jednog od svojih dizajnera kada mu je ovaj pokazao svoju skicu za jednog od čudovišta iz igre - nemrtvog zmaja. Vidjevši skicu zvijeri po kojoj pužu crvi, Miyazaki je upitao crtača: "Ne možeš li umjesto ovoga dočarati duboku tugu veelebne zvijeri koja je osuđena na

rij jedne nacije i koji je svoj život proveo kao tkivo za buduća sjećanja, u priči o Parcifalu, vitez-u koji je posvetio svoj život potrazi za Gralom, ne bi li se iskupio za tuđe grijeh-e, o Merlinu, starcu koji živi u svijetu koji ga polako napušta, o Mordredu, dječaku koji je život proveo u mraku ambicija svoje majke. Boormanovi filmski junaci vode borbu sa šekspirijanskim silama poput sudbine, svijeta i usuda. Ali nikada ne gube svoju ljudskost.

Ispod svih tih slojeva mita i alegorije, proročanstava i legendi, najveće Boormanovo postignuće leži u dubokom humanizmu koji pronalazi čak i u vremenu propadanja i tragedije

polagano, možda i beskrajno, propadanje?". Boormanov Excalibur upravo je jedna takva zvijer.

Pa ipak, ispod svih tih slojeva mita i alegorije, proročanstava i legendi, najveće Boormanovo postignuće leži u dubokom humanizmu koji pronalazi čak i u vremenu propadanja i tragedije - u priči o Arthuru, mladiću koji je na leđima nosio imagina-

Excaliburov fikcionalni svijet jednako je veličanstven dok svijeta kao i dok propada. Boormanova vizija donijela nam je tako više od samo još jedne verzije mita o kralju Arthuru - ona nam je donijela verziju jednog svijeta koji nikada nije zaživio i pokazala da ljepota, i duboka tuga, pronalaze svoje mjesto u porazu i propadanju, jednako kao i u trijumfu i slavi. ■

FILM / DVD RECENZIJE

Wind River, 2017.

(The Weinstein Company, 111 minuta)

režija: Taylor Sheridan
igraju: Kelsey Asbille, Jeremy Renner, Julia Jones, Teo Briones, Graham Greene, Elizabeth Olsen
žanr: kriminalistički, drama, misterija

7/10

Američki redatelj, glumac i scenarist Taylor Sheridan radio je sve i svašta, i to uglavnom uspješno. Šira publika najbolje ga pamti vjerojatno kao glumca koji je u popularnoj seriji "Sons of Anarchy" utje-

lovio lik Davida Hala, ali Sheridan je i izniman scenarist. Primjerice, upravo on potpisuje scenarije za filmove "Sicario" (r: Villeneuve, 2015.) i "Hell or High Water" (r: Mackenzie, 2016.). Film "Wind River", pak, njegov je najnoviji redateljski uradak.

Radnja filma smještena je u američkoj saveznoj državi Wisconsin, točnije na prostoru indijanskog rezervata Wind River. Šumar Cory Lambert (Jeremy Renner) jednoga jutra pronalazi zamrznuto truplo osamnaestogodišnje Natalie Hanson, bez cipela i prikladne odjeće i krvavih prepona. Na mjesto zločina stiže neiskusna specijalna FBI agentica Jane Banner (Elizabeth Olsen). Kreće, naravno, istraga o ubojstvu, a Jane idućeg dana saznaje od oca žrtve kako je Natalie imala novog dečka o kojemu on ništa nije znao. Rezultati autopsije upućuju na seksualno nasilje, ali i pokazuju kako je uzrok smrti bila hladnoća, odnosno smrzavanje. Prema tome, ne postoji osnova na kojoj bi se ova smrt proglasila ubojstvom, zbog čega Jane ne poziva pojačanje iz FBI centrale. Međutim, već idućeg dana događa se otkrivanje novog trupa...

Kritičarska naklonost nakon premijere filma "Wind River" bila je gotovo bezrezervna. Iako je riječ o više-manje standardnom kriminalističkom/triler zapletu Sheridanov film "nosi" istančana karakterizacija likova i mekani humanizam kojim je film natopljen. Izvedba cijele glumačke ekipe je vrlo dobro, a tu je, naravno, i politička komponenta, na koju valja obraditi posebnu pozornost. Također, glazbu za film potpisuju Nick Cave i Warren Ellis, što bi mnogima moglo predstavljati i dodatni plus.

"Cijela stvar postavljena je tako da je ovo mogao ispasti još jedan klasični tko-je-ubojica? film - na našu sreću, Sheridan je alergičan na sve što bi se moglo opisati kao konvencionalno." - Peter Travers, Rolling Stone

The Limehouse Golem, 2016.

(Lionsgate, 105 minuta)

režija: Juan Carlos Medina
igraju: Bill Nighy, Olivia Cooke, Douglas Booth, Daniel Mays, Sam Reid, María Valverde, Henry Goodman, Morgan Watkins, Eddie Marsan
žanr: kriminalistički, drama

6/10

Američki redatelj Juan Carlos Medina, poznat po naslovima "Insensibles" (2012.) i "Rage" (2001.), nakratko se prebacio u Englesku gdje je, prema predlošku romana Petera Ackroyda "Dan Leno and

the Limehouse Golem", režirao film koji je naslovio samo drugim dijelom sintagme iz originala, klasično filmsko- vremensko putovanje u London viktorijanskog razdoblja. A u viktorijanskom Londonu serija ubojstava bacila je u strah ljude koji žive u četvrti Limehouse. Stvar je otišla toliko daleko da stanovnici smatraju kako je samo mitsko čudovište Golem moglo biti odgovorno za tako užasne zločine. Posljednje ubojstvo događa se iste noći kada je pjevačica Elizabeth Cree (Olivia Cooke) optužena za trovanje svog muža Johna (Sam Reid). Ubrzo na scenu stupa detektiv John Kildare (Bill Nighy) koji dolazi do dokaza koji upućuju da je John Cree na neki način bio povezan s ubojstvima. Kildare kreće otkrivati oba slučaja, ali nema puno vremena, jer Elizabeth čeka smrtna kazna vještanjem. Uglavnom, Kildare nalazi dnevnik ubojice koji se nalazi u Gradskoj knjižnici, a pisan je na stranicama knjige koja je posvećena "umjetnosti ubojstva". Detektiv dolazi do zaključka kako ubojica mora biti jedan od četvorice muškaraca koji su bili u knjižnici na dan posljednjeg unosa u dnevnik, a to su Dan Leno, George Gissing, John Cree i, ni manje ni više, Karl Marx...

Da budemo posve otvoreni - "The Limehouse Golem" sasvim sigurno neće biti upamćen kao jedno od najboljih ostvarenja u filmskoj povijesti. Riječ je o ostvarenju čija je vizualna rekreacija devetnaestostoljetnog Londona impresivna, a na okupu je i solidna glumačka ekipa. S druge strane, scenarij je prilično "šupalj" pa je konačan proizvod ispao klasičan u negativnom smislu. Ipak, film ima dovoljni pozitivnih elemenata da bi mogao zadovoljiti ljubitelje krimića i trilera, a nečemu više od dobre zabave ne treba se nadati.

"Unatoč impresivnim scenama i bogatom dijalogu ova (pre)doslovna filmska adaptacija romana Petera Ackroyda iz 1995. godine samu sebe shvaća suviše ozbiljno." - Jeannette Catsoulis, New York Times

Princess Cyd, 2017.

(Wolfe Video, 96 minuta)

režija: Stephen Cone
igraju: Rebecca Spence, Jessie Pinnick, Malic White, James Vincent Meredith, Tyler Ross, Matthew Quattrochi
žanr: drama

6/10

Stephen Cone razmjerno je mladi američki redatelj koji živi i radi u Chicagu i koji je najpoznatiji po naslovima kao što su "The Wise Kids", "Black Box", "Henry Gamble's Birthday Party, dramicama u kojima sen-

zitivni post-adolescenti otkrivaju sebe i svijet oko sebe. Njegov posljednji uradak naslovljen "Princess Cyd" u tom smislu nije iznimka. Cyd Loughlin (Jessie Pinnick) je šesnaestogodišnjakinja koja živi sa svojim depresivnim ocem. Tijekom ljeta odlazi u Chicago kod svoje ujne Mirande Ruth (Rebecca Spence) koja je po zanimanju spisateljica. Prvog dana svog posjeta Cyd odlazi u lokalni kafić u kojem upoznaje konobaricu Katie (Malic White). U svom rodnom gradu Cyd ima dečka, ali Katie joj se s vremenom počinje sve više i više sviđati. Dvije djevojke savršeno se slažu i nadopunjuju i ubrzo se Cyd zaljubi "do ušiju". Film nakon toga detaljno i osjećaj-

no prati razvoj prvih etapa ljubavne veze... Vjerojatno najjači aspekt filma "Princess Cyd" njegova je minuciozna karakterizacija dviju glavnih junakinja, kao i redateljski pristup razradi razvoja odnosa na razini Cyd-Miranda-Ruth. Ukratko, razmjerno pristupa ekranizacija nekoliko unutarnjih konflikata i njihovih - teških - razrješenja.

"Ovo je film koji prikazuje kako pronalaženje sreće jednih u drugima nije samo nešto što bismo trebali raditi, nego i nešto čemu prirodno težimo." - Emily Yoshida, Vulture

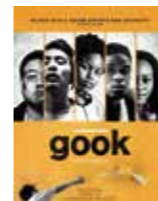
Gook, 2017.

(Samuel Goldwyn Films, 94 minuta)

režija: Justin Chon
igraju: Justin Chon, Simone Baker, David So, Sang Chon, Curtiss Cook Jr., Ben Munoz
žanr: drama

6/10

Justin Chon poznatiji je široj publici kao glumac koji je u sagi "Twilight" igrao Erica Yorkieja, a ove godine odlučio je uskočiti i u redateljske cipele. Kao posljedicu te odluke dobili smo dramu "Gook" za koju je Chon,

također, napisao i scenarij. Film brati dvojicu braće Elija (Jason Chon) i Daniela (David So), korejskog etničkog bekgrounda, koji vode prodavaonicu cipele preuzetu od nedavno preminulog oca. I to u dominantno afro-američkom kvartu u Los Angelesu. Također, dvojica braće u dućanu vise s jedanaestogodišnjom afro-američkom djevojčicom Kamillom (Simone Baker). Kamilla prestaje ići u školu. Eli se brine oko dućana, dok Daniela uglavnom zanima samo dobar provod. Međutim, jednog dana donesena je presuda Rodneyju Kingu, rasne tenzije dostižu svoj klimaks i u Los Angelesu izbijaju rasni neredi koji će trajati pet dana. Nakon tih događaja više ništa neće biti isto...

Film je snimljen u crno-bijeloj boji, a dramaturški i politički duguje mnogo toga klasiku Spikea Leeja "Do The Right Thing". Također, provodni motiv filma kao cjeline je i u ovom slučaju glazba. Rasna problematika solidno je

Good time, 2017.

(A24, 99 minuta)

režija: Ben and Josh Safdie
igraju: Robert Pattinson, Jennifer Jason Leigh, Ben Safdie, Barkhad Abdi, Buddy Duress
žanr: kriminalistički, drama, triler

7/10

Hvaljeni film "Good Time" posljednje je ostvarenje braće Safdie, njujorškog redateljskog dvojca koji se nezavisnoj filmskoj sceni predstavio naslovima kao što su bili "Daddy Longlegs" i "Heaven Knows What". Film je ušao i u uži izbor za najbolji film na ovogodišnjem festivalu u Cannesu, gdje je ipak ostao bez glavne nagrade.

Radnja filma prati dva brata, Connieja (Robert Pattinson) i Nicka (Ben Safdie)

Nikasa. Connie i njegov mentalno zaostali brat Nick odluče opljačkati banku u New Yorku, odnosno ukrasti iznos od 65 tisuća dolara. Zanimljivo, plan im pođe za rukom - barem u početku. Međutim, dok s mjesta zločina bježe u automobilu, shvate da se među svežnjem novčanice nalazi *dye-pack* koji se aktivira nakon čega unutrašnjost automobila ispuni crveni prah pa cijela priča završi sudarom. Dvojica braća bijeg kući nastavljaju na nogama kada ih presretnu dva policajca. Connie neuspješno upozorava Nicka da ostane miran i sabran. Obojica se daju u bijeg nakon čega policajci uspiju uhititi Nicka kojeg odvedu u pritvor u ozloglašeni zatvor Rikers Island. Connie pokušava osigurati jamčevinu s ukradenim novcem kako bi izbio iz zatvora, ali mu nedostaje još deset tisuća dolara...

Sobzirom na prijem kod kritike možemo sreći kako "Good Time" po kvaliteti spada u vrh filmske produkcije ove godine na izmaku. Većina kritičara istaknula je sjajnu glumačku izvedbu Roberta Pattisona, kao i specifičnu vizualnu kvalitetu ovoga filma te njegove ambicije u nadilaženju i redefiniranju okvira klasičnog kriminalističkog filma. Topla preporuka.

"Flešbek prema prljavim trilerima kojima dominira karakterizacija likova i koji se više ne rade tako često. Riječ je i o vrhuncima karijere - kako za Roberta Pattisona, tako i za braću Safdie." - Helen O'Hara, Empire

FILM / DVD RECENZIJE

razrađena, iako je očito kako Chonu, kada je riječ o režiji, nedostatak iskustva predstavlja određeno ograničenje.

"Ovaj film nije savršen, ali rasne nered u Los Angelesu 1992. godine zahvatio je iz jedne perspektive kakvu još nismo imali prilike vidjeti na filmskom platnu." - Ben Kingsberg, New York Times

Beach Rats, 2017.

(Neon, 95 minuta)

režija: Eliza Hittman

igraju: Harris Dickinson, Madeline Weinstein, Kate Hodge, Madeline Weinstein, Anton Selyaninov

žanr: drama

6/10

Nezavisna američka redateljica napravila je, nakon tri godina pauze i debitantskog dugometražnog naslova "Forever's Gonna Start Tonight", konačno i svoj drugi film. Riječ je o drami "Beach Rats" koja je

premiero prikazana na ovogodišnjem izdanju filmskog festivala Sundance. Također, Hittman je na njemu "pokupila" nagradu za najbolju režiju.

Film se odlikuje labavom fabulom, a redateljski naglasak je na ambijentu, tonu i osjećaju opće rezigniranosti. Frankie (Harris Dickinson) je 19-godišnjak koji živi u Brooklynu sa svojom majkom, mladom sestrom i ocem koji se nalazi na samrti. Frankie dane provodi u društvu svojih prijatelja. Vrijeme provode na plaži, plivajući, pušeci marihuanu i družeći se u lokalnom baru. Jedini izvor prihoda mu je dilanje droge. Osim toga, Frankie i je homoseksualac. U podrumu svog doma preko internetskog servisa stupa u kontakte sa starijim muškarcima s kojima prolazi kroz kratke seksualne avanture. Naravno, obiteljska situacija i kontekst ne pružaju mu mogućnost javnog otkrivanja svoje seksualne orijentacije, a čini se kako Frankie oko toga previše niti ne razbija glavu. Jedne noći, pak, upozna je zgodnu djevojku Simone (Madeline Weinstein). Iako sam sebi to ne može do kraja objasniti, Frankie počne izlaziti sa Simone... Film je vizualno zanimljivo izveden, za što je zaslužna francuska snimateljica Helene Louvart koja je posao odradila sa 16-milimetarskom kamerom. Ukratko, "Good Time" na razini fabule predstavlja klasičan film o odrastanju u nepovoljnom okruženju, a u cijelu je priču utkana i upadljiva doza empatije. U kombinaciji s pametnim i uspješnim redateljskim rješenjima te solidnom glumom postignuto je dovoljno da se filmu, u najmanju ruku, pruži ozbiljna šansa.

"Tjeskobno, senzualno i duboko potresna studija o seksualnom samootkrivenju i izdaji smještena u sivu i trošnu pozadinu Brooklyna." - Guy Lodge, Variety

Crown Heights, 2017.

(Amazon Studios, IFC Films, 94 minute)

režija: Matt Ruskin

igraju: Luke Forbes, Lakeith Stanfield, Adriane Lenox, Marsha Stephanie Blake

žanr: drama, biografski

6/10

"Crown Heights" biografski je dramski film kojeg je režirao američki redatelj Matt Ruskin. Također, Ruskin potpisuje i scenarij svog dugog redateljskog dugometražnog ostvarenje koji je nastao na temelju

jedne epizode podcasta "This American Life". Vrijeme radnje ovog filma je smješteno u 1980. godinu, a cijela stvar započinje uhićenjem Collina Warnera (Lakeith Stanfield) u broklynskom kvartu Crown Heights u Brooklynu. Warner nije bezgrešan i u prvom trenutku pomisli kako je uhićen zbog krađe automobila. Međutim, policajci mu priopće kako je osnova za uhićenje pucnjava i ubojstvo jamajčanskog tinejdžera Marka Hamiltona u susjednom kvartu Flatbushu. Međutim, netko mora u zatvor. Sud prišije ubojstvo Warneru, iako je glavni svjedok na sudu promijenio svoj prvotni iskaz. Warner završi s kaznom od 15 godina zatvora (uz mogućnost skraćivanja kazne u slučaju pokajanja), a njegov najbolji prijatelj Anthony Gibson (Luke Forbes) kreće u akciju dokazivanja Warnerove nevinosti... Nakon toga fokus priče prebacuje se na Gibsona, a njegova borba za prijateljevu nevinost prikazana je kao društvena kritika institucionalne moći i rasizma kao praktičnih i duboko ukorijenjenih prepreka koje stoje na putu prema slobodi. Film nosi odlična glumačka izvedba Lakeitha Stanfielda, iako je na razini dramaturgije mogao i trebao biti razrađeniji. Klasična pripovijest o borbi pojedinca protiv sustava koju se isplati pogledati, iako od nje ne treba očekivati previše.

"Poput svog glavnog protagonista kojeg osjećajno i pametno igra Lakeith Stanfield, "Crown Heights" je blagi i promišljeni film o čovjeku koji je proveo 20 godina u zatvoru zbog zločina kojeg nije počinio." - A.O. Scott, New York Times

Trgovina s najvećim izborom audio-video i računalne opreme u Hrvatskoj!

METANSKA 1, KUTINA

Tel.: 044 680 704

www.smit-electronic.hr, www.s-box.biz

VIŠE OD 80 MODELA STALAKA ZA LED TELEVIZORE I PROJEKTORE

PREKO 150 MODELA RAZNOVRNIH KABLOVA I KONEKTORA

DYNAUDIO MUSIC INTELIGENTNI BEŽIČNI ZVUČNICI

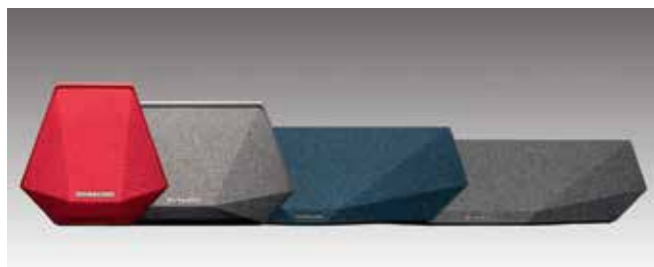

Danski proizvođač zvučnika Dynaudio, najavio je novu obitelj s 4 inteligentna bežična zvučnika, Music 1, Music 3, Music 5 i Music 7. Svi zvučnici su aktivni (svaki driver dolazi s decidiranim pojačalom D-klase) i imaju ugrađen NoiseAdapt i DSP, a svaki ima malo drukčije značajke kako bi se uklopio u različite situacije i životne stilove. Svi zvučnici za izradu bas-srednjetske membrane upotrebljavaju materijal (MSP) razvijen u laboratoriju tvrtke Dynaudio. Isti materijal se koristi u svim drugim serijama zvučnika koje se trenutno nalaze u ponudi uključujući i top seriju – Evidence Platinum. Također, korišteni visokotonac je meke kupole i proizašao je iz modela korištenih u njihovim high-end zvučnicima. Dynaudio Music 1 je najslabiji zvučnik ukupne snage 80W, a dolazi s 4 inčnom bas-srednjetskom jedinicom i 25mm visokotoncem meke kupole. Baterija ima kapacitet

slušanja do 8 sati. Cijena iznosi 499 eura. Music 3 je jači model koji također dolazi s baterijom, a ukupna snaga mu je 120W. Dolazi s 5 inčnom bas-srednjetskom jedinicom i dva 25mm visokotonca meke kupole. Baterija ima kapacitet slušanja do 8 sati, a ovaj model dolazi i s daljinskim upravljačem. Cijena iznosi 649 eura. Music 5 je osjetno jači model i ne dolazi s baterijom. Ima 5 inčnu bas jedinicu, dvije 3 inčne srednjetske jedinice i dva visokotonca meke kupole promjera 25mm. Ukupna snaga je 250 W, a dolazi s daljinskim upravljačem. Cijena iznosi 799 eura. Music 7 je najjači model snage 300W, dolazi s dvije 5 inčne bas jedinice, dvije 3 inčne srednjetske jedinice i dva visokotonca meke kupole promjera 25mm. Također dolazi s daljinskim upravljačem, a cijena iznosi 999 eura. Svi zvučnici mogu

reproducirati putem Wi-Fi, Spotify Connect, aptX Bluetooth i Apple AirPlay-a, kao i pristupiti mrežnom sadržaju putem DLNA. Također, svi uređaji imaju USB ulaze za iOS audio i punjenje iOS uređaja, kao i 3,5 mm analogne ulaze. Music 5 i Music 7 također imaju i digitalne optičke ulaze (do 24-bit/96kHz), a Music 7 ima i HDMI ulaz s povratnim audio kanalom s kojim postaje soundbar. Također, moguće je povezati do 6 zvučnika i postaviti ih u multiroom grupe ili upravljati pojedinačno putem Dynaudio aplikacije koja je dostupna za iOS i Android uređaje. Aplikacija dolazi s Dynaudio sofisticiranim algoritmom koji je sposoban učiti glazbene ukuse korisnika, ali omogućava i korištenje TIDAL-a, Spotifyja i lokalne i mrežne glazbe. Zvučnici su dostupni sa svjetlo sivom, tamno sivom, crvenom i plavom tkaninom koju je izradila danska tekstilna kuća Gabriel. Music 5 i 7 također imaju aluminijski brušeni rub i izmjenjive prednje maske, a moguće je ih je montirati na zid. Više informacija o ovoj Dynaudio seriji zvučnika potražite kod domaćeg distributera.

INFO: Sonus art, Tel. 01 4813 025, www.sonusart.hr

APPLE PRIZNAO USPORAVANJE IPHONEA

Tvrtka Apple je, nakon što je kod provjere koda iz iOS-a 11.2 priča počela kružiti po Internetu, priznao usporavanje starijih modela iPhonea (6, 6 Plus, 6s, 6s Plus i SE), a isto je odlučio primijeniti i na modelima iPhone 7 i 7 Plus. Kako je objašnjeno, Apple se za ovo odlučio zbog problema s litij-ionskim baterijama koje su podložne kemijskom procesu starenja i zbog tog im se starenjem kapacitet smanjuje. Kako se smanjuju performanse, tako im se smanjuje i sposobnost napajanja prilikom vršnih opterećenja uređaja, pa se uređaji mogu ugasi iako piše da je baterija na 30 ili 40%. Apple je ovime htio stati na kraj gašenju uređaja, a najveća greška je što o tome nije obavijestio svoje korisnike te je u SAD-u odmah podneseno 30-ak tužbi. Osim isprike i objašnjenja, Apple je kao ispriku snizio cijenu baterija za navedene uređaje sa \$79 na \$29 i najavio dodavanje detaljnijeg uvida u stanje baterije u idućoj nadogradnji iOS-a.

INFO: www.apple.com

CUBOT

Simple & Trust

CUBOT NOTE PLUS
Dual Sim, 4G LTE, 5,2" ekran, Android 7.0, Quad Core, 32 GB, 3 GB RAM, 16 MP stražnja i prednja kamera, LED bljeskalica
1299 kn*

CUBOT MAGIC
Dual Sim, 4G LTE, 5" ekran, Android 7.0, Quad Core, 16 GB, 3 GB RAM, 13 MP i 2 MP stražnja kamera, 5 MP prednja kamera, LED bljeskalica
999 kn*

CUBOT R9
Dual Sim, 5" ekran, Android 7.0, Quad Core, 16 GB, 2 GB RAM, fingerprint, 13 MP stražnja kamera, 5 MP prednja kamera, LED bljeskalica
799 kn*

CUBOT X18
Dual Sim, 4G LTE, 5,7" ekran, Android 7.0, Quad Core, 32 GB, 3 GB RAM, 16 MP stražnja kamera, 13 MP prednja kamera, LED bljeskalica
1599 kn*

CUBOT S1
pametna fitness narukvica
OLED ekran, Android/iOS, IP65 vodootporna, mjeri otkucaje srca
399 kn*

www.se-mark.hr, tel: 01/2009-060
Servisi: MMM Agramservis i SE-MARK

Prodajna mjesta: Zagreb Emmezeta, Europhone, Harvey Norman, Ka Smart, LANet, Mobis electronic, Moby shop Smiley, Retel, Ronis, Sancta Domenica, SE-MARK, Smartson, eKupi.hr (webshop), mobis.hr (webshop), bazzar.hr (webshop), opremise.com (webshop) Segar.hr (webshop) zutiklik.hr (webshop) Split Alo Alo, Emmezeta, Europhone, Eximo 46, Impuls, Sancta Domenica Rijeka Emmezeta, Europhone, Foto metromarket, Mobilcentar, Ronis, Sancta Domenica Osijek Emmezeta, Plazma, SE-MARK Zadar Mobilcentar Dubrovnik Emmezeta, Tehnomobil Pula Mobilcentar, Eletronic shop Varaždin Bukal elektronika, Erla servis, SE-MARK, Zepelin Čakovec 36 info, AD electronic, Bukal elektronika, Ronis Novi Marof Comet, Nova trgovine, SE-MARK Ivanec Bukal elektronika, Habek, SE-MARK Krapina PC automati Zabok Risel Prelog Bukal elektronika Klanjec Krnjžara Slovenec M. Bistrica Trgovina Kralj Ludbreg Comet Virovitica BULAmobishop Križevci Birotehnika, Mobilnet Bjelovar Tehno shop Rovišće Stjepan-OTP Daruvar Halo shop Našice Color trgovina Požega Color trgovina SlavonSKI Brod Emmezeta, Optika Grivičić Nova Gradiška Bostel, Tehno Planet Vinkovci Bostel, Mobilis, Tehno shop Županja Bostel, Mobilis Sisak Tehno 2000 Petrinja Goga Dugo Selo SE-MARK Sesvete SE-MARK Karlovac Europhone, SE-MARK Samobor Europhone Jastrebarsko Telekoming Ogulin Europhone Gospić Buba Knin Alo Alo, Ispravljaj Sibenik Alo Alo Trogir Alo Alo Omiš Alo Alo, Pilot Shop Benkovac Gladius Biograd n/m Gladius Vodice Gladius Sinj Impuls Imotski Ispravljaj Kaštela Emmezeta, Impuls, Murano Metković Melody Vrgorac Unikat Hvar Antoana Crikvenica Mobilcentar Opatija Mobilcentar Pazin Springer net, E computing Labin E computing, Mobilcentar Poreč Mobilcentar Rovinj Mobilcentar Umag Mobilcentar Velika Gorica Paun trgovina Hrvatska pošta, Tele2

*preporučena maloprodajna cijena

TELEFONI KOJI SU

OBILJEŽILI 2017.

HDR10, brzi procesori, umjetna AI inteligencija, radna memorija koje se ne bi postidjela kućna i prijenosna računala te odlične kamere s otvorom blende od f/1.6 samo su neke od stvari po kojima ćemo pamtili 2017.

Otkrivamo čime smo još bili oduševljeni u sad već staroj godini.

piše: **Krunoslav Čosić**

HTC U11

Trend koji je krajem 2016. godine započeo Apple - odustajanje od 3,5 mm ulaza za slušalice na svojim iPhone modelima, nastavio se i u 2017. godini. I dok su "jabučari" ostali bez istoimenog ulaza (ali i bez 150 eura u džepu kupnjom AirPods bežičnih slušalica), HTC je ukidanjem istog ulaza svojim kupcima modela U11 ipak dao nešto potpuno novo. To su USonic stereo slušalice - uz pomoć svojevrsnog sonara ultrazvučno se skeniraju oba naša uha te tako isporučuju najbolju kvalitetu zvuka, uz aktivno poništavanje buke u našem okolišu. HTC je ove godine iznenadio još jednom inovacijom, a to je Edge Sense odnosno mogućnost da telefon u staklenom vodootpornom kućištu doslovce osjeti naš pritisak pa se tako stiskanjem telefona u donjem dijelu kućišta mogu pokrenuti mnogobrojne geste i funkcije: otključati telefon, kamera, glazbeni player koji glazbu isporučuje na dva zvučnika - visokotonskoj i bas/srednjetonskoj jedinici. **Cijena:** 5.399 kn

SAMSUNG GALAXY S8

Ludilo je zahvatilo cijeli svijet otkrivanjem novog formata ekrana pametnih telefona. Samsung je s modelima S8, S8+ i Note8 doslovce otkrio toplu vodu, a ekran bez rubova na boku su znatno izdužili u omjeru 18,5:9. Nekada su ekrani s dijagonalom od 5,8 inča bili ogromni, ali sada ta veličina postaje standard. Na

žalost, Korejci ne isporučuju stereo zvučnike, što bi dobro došlo na telefonima s velikim ekranima kojima primarna funkcija sve više postaje gledanje video filmova i slušanje glazbe. Sva sreća, nisu odustali od 3,5 mm utora, ali ne bi nas iznenadilo da se u 2018. toga ipak "sjete". **Cijena:** 5.399 kn

LG V30

Iako je G6 najpopularniji LG-jev model, vrh ponude je model V30 kojeg cijene čak i oni koji nisu ljubitelji ove korejske marke. Naglasak je na kvaliteti i vrhunskim komponentama u svakom pogledu, a ništa manje ne oduševljava niti u audio dijelu s kvalitetnim pojačalom koje certificira Bang & Olufsen te istoimenim B&O slušalicama. OLED 6-inčni ekran dolazi s tankim rubovima, podržava HDR, a vrh je svakako dvostruka stražnja kamera sa 16 megapiksela te s otvorom blende od f/1.6. To znači da ćete i u polumraku dobiti kvalitetne rezultate. **Cijena:** 7.199 kn

KODAK EKTRA

Ektra asocira na stare 35-milimetarske fotoaparate. Hibrid kamere i pametnog telefona ima odličan grip za držanje prekriven teksturiranom gumom koja glumi kožu. Sve je vrlo retro izvedeno pa tako i torbica koja izaziva asocijacije da se unutar nje nalazi nekakav analogni fotoaparat. Glavna "fora" na Ektri je okidanje pritiskom na okidač s ugraviranim slovom K (Kodak), ali i virtualni, haptički DSLR Dial kojim se bira snimanje u čak 11 programa kamerom od 21 megapiksela: manual, bokeh, HDR, night, macro, portrait, sports, panorama, film/video, landscape te automatskom. Kamera je obrubljena čelikom, ima optičku stabilizaciju slike te 4K video snimanje. Ek(s)tra dodatak je video aplikacija "Super 8" koja uz razne filtre daje vintage efekte. Inače, naziv Ektra po prvi put se na Kodakovim fotoaparatima pojavljuje 1941. godine. **Cijena:** 3.160 kn

NOKIA 8

Nakon ludila koje je na MWC-u u Barceloni izazvala reinkarnacija legendarne Nokije 3310, uslijedio je cijeli niz novih modela iz HMD-a koji oživljava nekada vrlo uspješni a zatim potonuli finski brand. Android Nokia je prije nekoliko godina bila nikad ostvarena realnost, ali nova ekipa zna što radi pa tako model Nokia 8 na velika vrata vraća Carl Zeiss optiku u kamere. Rezultati su dostojni Zeissove reputacije koju imaju u foto svijetu pa dual kamera od 13 megapiksela uz optičku stabilizaciju ima i laserski autofokus. Fanove Androida oduševila je informacija da se radi o čistoj verziji softvera, bez ikakvih dodataka tako da će Nokije biti spremne za preuzimanje novih verzija Androida čim izađu iz Googlea. **Cijena:** 4.999 kn

HUAWEI P10

Huawei briljira otkad u svoje pametne telefone ugrađuju Leica optiku, oduševljavaju mnogobrojne žirije širom svijeta koji proučavaju kvalitetu snimljenih fotografija. Uz dvostruku kameru moguće je snimanje s 2x zumom bez gubitka kvalitete, dobit ćete i fantastične crno-bijele uratke jer u kombinaciji

12 + 20 megapiksela spomenutih 20 pripada crno-bijeloj kameri koja se brine za dubinu i dodatno izoštravanje. U svoje uređaje Huawei ugrađuje kućni čipset Kirin tako da su neovisni o drugim proizvođačima. Uspješno se probijaju prema vrhu, a sredinom 2017. godine čak su zauzeli drugo

mjesto po prodaji telefona i tako došli do godinama neprikosnovenog Samsunga. 2018. godina bit će zanimljiva, ofenziva će se sigurno nastaviti iz svih raspoloživih "oružja". **Cijena:** 3.599 kn

SONY XPERIA XZ1

U HDR ekran na modelu XZ1 smo oduševljeno gledali nakon snimanja stražnjom kamerom u 960 fps. Da, točno toliko sličica u sekundi može snimiti 19-megapiksela 4K kamera, što znači da možemo snimiti vibriranje membrane naših zvučnika i gledati usporeno. Ulovit ćemo tako i mnoge druge detalje iz naše prirode i društva. Sony daje stereo zvuk sa surround ugođajem te mnoge tehnologije za podešavanje kvalitete. Ipak, najveća inovacija je 3D Creator koji snima 3D kreacije, a zatim se na 3D printeru sve to može i isprintati. Dakle, možemo snimiti Volume gumb s pojačala te ga zatim isprintati u nekoj drugoj boji. Fantastičan izum, a ne trebamo nikakav dodatni softver niti znanje. **Cijena:** 5.199 kn

MEIZU PRO 7

Mnogima nepoznat kineski proizvođač Meizu se može pohvaliti prodajom većom od većine svjetski poznatih proizvođača mobitela. 2017. godinu je obilježio inovacijom - dodatnim ekranom na stražnjoj strani. Ne znamo kako se toga nitko ranije nije sjetio, ali ideja je briljantna jer kako god da na stolu okrenemo Pro 7, vidjet ćemo sve bitne notifikacije, tko nas zove, a uz pomoć tog dodatnog ekrana možemo napraviti i selfie sa stražnjom kamerom. Oba ekrana su u AMOLED tehnologiji pa niti po tom pitanju Meizu ništa manje ne oduševljava. Za savršenstvo nam ipak nedostaju stereo zvučnici, a uspješno su se oduprli ovogodišnjem trendu izduženih ekrana. **Cijena:** 2.999 kn

APPLE IPHONE X

Nova "desetka" neće biti često viđena poput također novog iPhonea 8 (koji ne izgleda baš kao novi uređaj već je deža vu u posljednjih nekoliko godina), ali kad ju vidite sigurno će vas oduševiti. Ili neće - Apple ostaje dosljedan

nižim rezolucijama ekrana kako bi iOS radio glatko na 5,8-inčnom OLED ekranu te ga nimalo ne zanimaju konkurentski Androidi s već godinama prisutnim 2K i 4K ekranima. Ipak, ne možete ostati ravnodušni na prednju površinu koja je u potpunosti prekrivena ekranom te FaceID otključavanjem prepoznavanjem lica. Nema više Home tipke ispod ekrana, to je trend koji će sve više proizvođača pratiti i u 2018., nema više niti 3,5 mm utora pa istovremeno punjenje baterije i slušanje glazbe preko žičanih slušalica nije moguće. Ostaju nam stereo zvučnici dobre kvalitete zvuka te aktivno poništavanje buke. **Cijena:** 10.172 kn

LG BLUETOOTH I AI ZVUČNICI

Korejska tvrtka LG Electronics je objavila da će na predstojećem sajmu CES 2018 u Las Vegasu predstaviti nove Bluetooth zvučnike i AI zvučnik koji se temelji na umjetnoj inteligenciji, a po prvi put koriste i tehnologiju tvrtke Meridian Audio za reprodukciju visokokvalitetnog zvuka. Bluetooth zvučnici dolaze iz PK serije, kompatibilni su sa standardom APT-X HD Bluetooth za streaming 24-bitne glazbe preko bežične veze, a sva tri modela imaju praktičan dizajn te su jednostavni za rukovanje i prenošenje. LG-ov prvi pametni audio proizvod je zvučnik LG ThinQ koji dolazi s Google Assistantom. LG se odlučio na suradnju s Googleom kako bi osigurao da zvučnik LG ThinQ pruži sve pogodnosti koje omogućava digitalni asistent, pa tako LG ThinQ nije samo pametan zvučnik, već i personalizirano sučelje za LG-eve pametne kućanske aparate koje se aktivira glasom, odnosno glasovnom naredbom.

Na primjer, zvučnik LG ThinQ moguće je postaviti tako da se uključuje jednostavnom glasovnom naredbom: "OK Google, zatraži LG da uključi pročišćivač zraka". Zvučnika LG ThinQ kompatibilan je s visokokvalitetnim datotekama (High Resolution Audio), a u tvrtki navode da je reprodukcija bez ikakvih gubitaka te pruža zvuk poput onog izvorno snimljenog u studiju.

KODI SE VRATIO NA XBOX

Kodi, u startu pokrenut kao XBMP (Xbox Media Player), pa kasnije preimenovan u XMBC (Xbox Media Center), ime koje je korišteno godinama, nakon 7 godina se vratio na Xbox (One). Kodi je nastao prije otprilike 15 godina kad je skupina programera odlučila napraviti media centar, a za Xbox su se odlučili jer je u to vrijeme bio jedan od najdostupnijih i najjeftinijih uređaja baziranih na x86 arhitekturi, imao je TV izlaz i optički čitač, a bio je i relativno jednostavan za "hakiranje". Nakon Xboxa, programeri su napravili verzije za Windows, Linux, OSX, Raspberry Pi i Android uređaje te se vrlo brzo proširio i postao jedan od najboljih programa za gledanje filmova, slušanje glazbe

itd. Zbog mogućnosti nadogradnje pomoću proširenja, vrlo brzo je postao zanimljiv zbog ilegalnog sadržaja, iako originalni program ne dolazi s takvim sadržajem nego ga korisnici sami mogu dodati. Zbog takvih proširenja, Kodi se nikad legalno neće pojaviti na Apple TV-u, a i povratak na Xbox One ne donosi sve mogućnosti koje ovaj program pruža. Tako će pristup mapama biti moguć jedino u Video i Music mape, mrežni pristup moguć je jedino preko NFS servisa, nije moguće pristupiti sadržajima s vanjskog diska ili Blu-ray čitača, a vjerojatno će biti problema i s nekim proširenjima, legalnim i ilegalnim.

INFO: www.xbox.com

JBL CONTROL XSTREAM

Riječ je o zvučnicima koji su predviđeni za korištenje u zatvorenim i otvorenim prostorima i prvi su zvučnici ovog tipa s ugrađenim Chromecast, Spotify Connect i Bluetooth® opcijama. Chromecast omogućava streaming sadržaja s glazbenih aplikacija, radio-postaja ili podcast servisa kao što su Google Play Music, Spotify i Pandora, i to izravno na zvučnike. Zvučnicima se upravlja putem pametnog telefona ili preko glasovnih naredbi, odnosno putem aplikacije Google Assistant. Zvuk možete

pojačati tako da zvučnike s ugrađenim Chromecast-om spojite u niz i u svakoj sobi puštate isti audio-zapis. Ako koristite digitalni servis Spotify Connect, jednostavnim pritiskom na tipku "PLAY" na zvučniku možete pustiti svoju omiljenu playlistu. Dimenzije zvučnika su 253,5 x 178 x 145,5mm, a snaga po kanalu 30W (RMS). Zvučnik se sastoji od 133-milimetarske bas-srednjetske jedinice i 25-milimetarske visokotonske jedinice. Cijena zvučnika je 3.840 kn.

INFO: Media audio, Tel. 021 323 550, www.mediaaudio.hr

FRANCO SERBLIN®

Distributja: MEDIA AUDIO d.o.o., Gundulićeva 26a, 21000 SPLIT, tel: 021/323 550, fax: 021/315 220, web: www.francoerblin.it / www.mediaaudio.hr mail: info@mediaaudio.hr

Pioneer

ALL-IN-ONE HIFI STREAMING

NC-50DAB
PURE AUDIO
NETWORK CENTRE
dostupan u crnoj
i srebrnoj boji

MREŽA DIGITALNE ZABAVE - NEOGRANIČENE MOGUĆNOSTI

Upoznajte raznovrsnost, funkcionalnost i kvalitetu Hi-Res audio zapisa. S uređajem NC-50DAB Pioneer donosi kombinaciju pojačala, CD playera, mrežnog playera, digitalnog i internetskog radija po prvi puta u klasičnom HiFi formatu. Korisnicima je na raspolaganju niz streaming servisa poput Tidal, Deezer i Spotifyja, kao i tisuće radio-stanica putem Tunelna. Uživajte u fantastičnoj kvaliteti zvuka uz DAB+, CD, USB i glazbene servise putem WiFi-a/WLAN-a ili jednostavno povežite svoj smartphone s uređajem putem Bluetootha. Uređajem se može jednostavno upravljati putem aplikacije koja se instalira na druge uređaje. Nova multi-room funkcija FireConnect omogućuje vam streamanje sadržaja u bilo kojoj prostoriji vašeg doma unutar kućne mreže, a ne samo u dnevnom boravku. "Sve-u-jednom" HiFi sustav NC-50DAB - neograničene mogućnosti, autentična HiFi zabava. www.helikop.hr

